

155.92
ด 194 ๗.
๕.3

13, 14, 16, 17.
29

สุขภาพจิตกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมต่างกัน

ปริญญาโท
ของ
ละอองทิพย์ พลาบุภาพ

๒๒ ส.ค. ๒๕๓๕

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ

กันยายน ๒๕๓๒

ลิขสิทธิ์ เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

171621

สุขภาพจิตกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมต่างกัน

บทคัดย่อ
ของ
ละอองทิพย์ พลาบุภาพ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ

กันยายน 2532

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสุขภาพจิตและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของ
 เด็กนักเรียนประถมศึกษาตอนปลาย ที่อาศัยอยู่ในครอบครัวทั่วไป และในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้า
 และยากจนวัดสระแก้ว จำนวน 522 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งพวกจากนักเรียน
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, 5, 6 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 6 และโรงเรียนพินิจกรรมสาร
 รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบทดสอบวัดสุขภาพจิต และแบบทดสอบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ที-เทสต์ เอฟ-เทสต์ และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ปรากฏ
 ผลการวิจัยดังนี้

1. เด็กในครอบครัวทั่วไป มีสุขภาพจิตดีกว่า เด็กในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและ
 ยากจนวัดสระแก้วอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. เด็กในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
 สูงกว่า เด็กในครอบครัวทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. เด็กในครอบครัวทั่วไปและในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้วที่มีระดับ
 การศึกษาแตกต่างกัน ในแต่ละแห่งมีสุขภาพจิตและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม แตกต่างกัน
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ
4. เด็กในครอบครัวทั่วไปและในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้วทั้งชาย
 และหญิง ในแต่ละแห่งมีสุขภาพจิตไม่แตกต่างกัน
5. ในครอบครัวทั่วไป เด็กหญิงมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กชาย อย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว เด็กหญิง
 และเด็กชายมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน
6. ในครอบครัวทั่วไป และในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้วในแต่ละแห่ง
 สุขภาพจิตกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

MENTAL HEALTH AND MORAL REASONING OF CHILDREN
IN DIFFERENT ENVIRONMENTS

AN ABSTRACT

BY

LA-ONGTHIP PALANUPHAB

A dissertation submitted in partial fulfilment of the requirements
for the Master of Education degree in Developmental Psychology
at Srinakharinwirot University

September 1989

The purpose of this research was to investigate the mental health and moral reasoning of 522 upper elementary school children residing in ordinary families and the Wat Sakaeo orphanage. The sample was randomly drawn from Prathom 4, 5, 6 children of Thairat-vithaya 6 school and Piniydammasarn school. The mental health and moral reasoning tests were used in collecting the data. In the analyses the t-test, F-test, and the Pearson's Product Moment Correlation were employed. The findings were as follows :

1. The ordinary family children had better mental health than those in the Wat Sakaeo orphanage children with a significant difference at the .01 level.

2. The Wat Sakaeo orphanage children had higher moral reasoning than those in ordinary family children with a significant difference at the .01 level.

3. Either the ordinary family children or the Wat Sakaeo orphanage children with different educational levels had different mental health and moral reasoning with a significant difference at the .05 and .01 levels respectively.

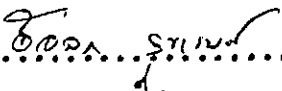
4. No sex difference in mental health was found either in the ordinary family children or in the Wat Sakaeo orphanage children.

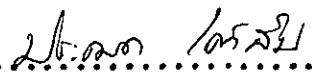
5. The ordinary family girls had higher moral reasoning than the ordinary family boys with a significant difference at the .01 level while the Wat Sakaeo orphanage girls and boys were found to have no difference in moral reasoning.

6. In ordinary families and in Wat Sakaeo orphanage mental health and moral reasoning were found to be positively correlated with statistical significance at the .01 level.

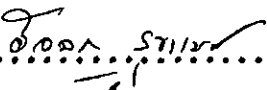
คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบข้อพิพาทกรณีปริญญาโท
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

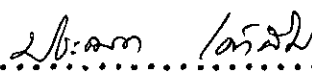
คณะกรรมการที่ปรึกษา

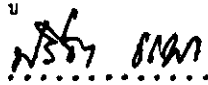
.....  ประธาน
(รองศาสตราจารย์จรูญรา สุชาภรณ์)

.....  กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจักษ์ เค้าคิม)

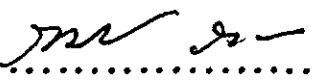
คณะกรรมการสอบ

.....  ประธาน
(รองศาสตราจารย์จรูญรา สุชาภรณ์)

.....  กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจักษ์ เค้าคิม)

.....  กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปวีณา ชรรมา)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาโทฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาวิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....  คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่..... ๒๗ เดือน..... กันยายน..... พ.ศ..... ๒๕๓๒.....

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์
อัจนรา สุชากรมณี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ประนต เค้าฉิม ที่ได้คำแนะนำและข้อคิดใน
การทำวิจัย ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ มาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา
และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.คงเดือน พันธุมนาวิน ดร.โกศล มีคุณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลลิตาวัลย์ เกษมเนตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรพินท์ ชูชม และอาจารย์
สมเกียรติ ทิพย์ทัศน์ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ชรรมา ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบ
ปริญญานิพนธ์ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องและให้ข้อคิดเห็นอย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณ คณะครูและนักเรียนโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 6 และโรงเรียน
วัดพินิจธรรมสาร ที่ได้ความร่วมมือในการทำแบบทดสอบ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย
ครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ พี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ชาวศิริราช ชาวกองการพยาบาล และเพื่อน
ร่วมเรียนทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือจนกระทั่งปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จด้วยดี

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณแม่บุญสม พลานุกาพ พี่ ๆ น้อง ๆ ทุกคน ที่คอย
กระตุ้น ให้กำลังใจ กำลังทรัพย์ สนับสนุนการศึกษามาโดยตลอด

ละอองทิพย์ พลานุกาพ

สารบัญ

บท	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
คำจำกัดความศัพท์เฉพาะ	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
สุภาพจิต	9
จริยธรรม	32
ความสัมพันธ์ระหว่างสุภาพจิตและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม	49
การส่งเสริมเด็กและเยาวชนในประเทศไทย	51
สมมุติฐานในการวิจัย	54
3 วิธีดำเนินการวิจัย	56
ประชากร	56
กลุ่มตัวอย่าง	57
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	57
วิธีรวบรวมข้อมูล	64
การวิเคราะห์ข้อมูล	64
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	65

4	ผลการวิจัย	69
	ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์และแปลผล	69
	ผลการวิจัย	70
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	86
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	86
	วิธีดำเนินการวิจัย	86
	การวิเคราะห์ข้อมูล	87
	สรุปผลการวิจัย	89
	อภิปรายผล	89
	ข้อเสนอแนะ	94
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป	95
	บรรณานุกรม	96
	ภาคผนวก	105
	ประวัติย่อของผู้วิจัย	141

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 กลุ่มประชากร จำแนกตามสภาพแวดล้อม ระดับชั้นเรียน และเพศ	56
2 กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสภาพแวดล้อม ระดับชั้นเรียน และเพศ	57
3 เปรียบเทียบสุขภาพจิตระหว่างเด็กที่อาศัยอยู่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและ ยากจนวัดสระแก้วกับเด็กในครอบครัวทั่วไป	70
4 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนสุขภาพจิตของเด็กในครอบครัวทั่วไปที่มี ระดับการศึกษาแตกต่างกัน	71
5 เปรียบเทียบสุขภาพจิตของเด็กในครอบครัวทั่วไปที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน เป็นรายคู่	72
6 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนสุขภาพจิตของเด็ก ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้า และยากจนวัดสระแก้วที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน	73
7 เปรียบเทียบสุขภาพจิตของเด็กในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันเป็นรายคู่	74
8 เปรียบเทียบสุขภาพจิตระหว่างเด็กชายและเด็กหญิง ที่อยู่ในครอบครัวทั่วไป ..	75
9 เปรียบเทียบสุขภาพจิตระหว่างเด็กชายและเด็กหญิง ที่อยู่ในสถานเลี้ยง เด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว	76
๙ 10 เปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมระหว่างเด็กที่อยู่ในครอบครัวทั่วไป กับเด็กที่อยู่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว	77
11 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กที่อยู่ใน ในครอบครัวทั่วไป ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน	78
12 เปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กในครอบครัวทั่วไป ที่มีระดับ การศึกษาแตกต่างกันเป็นรายคู่	79

13	วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กที่อยู่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน	80
14	เปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันเป็นรายคู่	81
15	เปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมระหว่างเด็กชายและเด็กหญิงที่อยู่ในครอบครัวทั่วไป	82
16	เปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมระหว่างเด็กชายและเด็กหญิงที่อยู่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว	83
17	ความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพจิตกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในกลุ่มเด็กที่อยู่ในครอบครัวทั่วไป	84
18	ความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพจิตกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในกลุ่มเด็กที่อยู่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว	85

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 แผนการ เกิดภาวะวิกฤต	19
------------------------------	----

ภูมิหลัง

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันนี้ต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ มากมาย ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว สิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อกระเทือนต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของประชากรแต่ละคนอย่างมาก ทำให้เกิดความตึงเครียดทางอารมณ์และจิตใจ อันเป็นเหตุให้บุคคลมีสุขภาพจิตเสื่อมโทรมลง และมีแนวโน้มว่าจะมีผู้ป่วยเป็นโรคจิตโรคประสาทเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 14.5 ต่อปี (หทัย ชิตานนท์. 2527 : 195) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิตของผู้ที่มีพฤติกรรมที่ขัดกับสังคมหรือทำผิดกฎหมาย พบว่า การมีสุขภาพจิตเสื่อมเป็นจุดอ่อนของบุคคล เพราะถ้าเขามีปัญหาอื่นเพิ่มขึ้น ก็จะทำให้เขากลายเป็นบุคคลที่เป็นปัญหาของสังคมใต้ง่าย เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ (ปรีชา ชรรมา และถาวร เกิดเกียรติพงศ์. 2516 : 93 - 96) ดังนั้นรัฐบาลจึงเห็นความจำเป็นที่จะให้ความช่วยเหลือ หาท่างป้องกัน และรีบแก้ไขปัญหาทางสุขภาพจิตโดยด่วน

ประเทศชาติจะเจริญรุ่งเรืองได้ ต้องมีพลเมืองที่มีคุณภาพดี ดังนั้นเด็กและเยาวชนทุกคนจึงเป็นผู้ที่สมควรได้รับการเลี้ยงดูและพัฒนาให้เป็นประชาชนที่มีคุณภาพทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา พร้อมทั้งได้รับการอบรมสั่งสอนให้เป็นผู้มีจริยธรรมที่ดี กระแสพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในโอกาสปีเด็กสากล พ.ศ. 2522 (ปราณี รามสุท. ม.ป.ป. : ๑ ; อ้างอิงมาจาก กระแสพระราชดำรัส. 2522) ว่า "เด็กเป็นผู้ที่จะได้รับช่วงทุกอย่างต่อจากผู้ใหญ่ รวมทั้งภาระรับผิดชอบในการสร้างรักษาความผาสุก สงบ ของประชากรโลก ดังนั้นเด็กทุกคนจึงสมควร และจำเป็นที่จะต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้องเหมาะสม ให้ความสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ต่าง ๆ พร้อมทั้งการฝึกหัด ซักถาม ความคิด จิตใจประณีต ให้มีศรัทธา มั่นคงในคุณความดี มีความประพฤติเรียบร้อย สุจริต และมีปัญญาดลลางแจ่มใสในเหตุผล" นอกจากนี้ ก็เรก ชัยนาม (วิวัฒน์ อัสวานดิษฐ์. 2523 : ๑ ; อ้างอิงมาจาก ก็เรก ชัยนาม. 2509) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของจริยธรรม

ไว้ว่า การกระทำใด ๆ ก็ตาม ถ้าขาดหลักในทางจริยธรรมเสียแล้ว บ่อมจะดีไปไม่ไ้ตลอด เพราะมนุษย์โดยปกติมีความเห็นแก่ตัว จริยธรรมจะเป็นตัวขบอกให้เราว่าอะไรถูก อะไรผิด อะไรควร ไม่ควรปฏิบัติทั้งในที่ลับ ที่แจ้ง สอนให้รู้จักละอายต่อความชั่ว รู้จักพอใจกับความดี จะเห็นได้ว่า เด็กและเยาวชนจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ใดนั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตดี และจริยธรรมดี ซึ่งเป็นหน้าที่ของทุก ๆ ฝ่ายที่จะให้ความร่วมมือช่วยกันพัฒนาตั้งแต่ยังอยู่ในวัยเด็ก เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นเมื่อย่างเข้าสู่วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ แต่ถาไม่มีการเตรียมการ ป้องกันแก้ไขตั้งแต่เด็ก เมื่อมาเกิดมีปัญหาไม่วางวัยรุ่นหรือวัยผู้ใหญ่แล้ว จะเป็นการยากที่จะแก้ไขต่อไป

* สุขภาพจิตกับจริยธรรม เป็นจิตลักษณะสองประการที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในบุคคล แต่ละคน มีความสัมพันธ์กันในหลายแง่มุม โดยสุขภาพจิต อาจเป็นสาเหตุทั้งทางตรงและทางอ้อมของการพัฒนาทางจริยธรรม และในทางตรงกันข้ามการที่บุคคลบางประเภทมีจริยธรรมที่ผิดแผกแตกต่างไปจากคนส่วนใหญ่ในสังคม อาจทำให้บุคคลนั้นเกิดความรู้สึกขัดแย้งขึ้นภายในใจ เกิดความวิตกกังวลจนมีสุขภาพจิตเสื่อมโทรม (ดวงเดือน ทันธุมนาวิ้น และเพ็ญแข ประจักษ์จันทิก. 2524 : 70) นอกจากนี้ ดวงเดือน ทันธุมนาวิ้น (2526 : 14 - 18) ได้เขียนภาพพื้นไม้ จริยธรรม และในข้อคิดที่ว่า ก่อนที่จะปลูกฝังลักษณะการมีเหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นสูงได้ บุคคลจะต้องมีความพร้อมทางจิตใจใน 3 ด้าน คือ ต้องมีสติปัญญา หรือความเฉลียวฉลาด มีสุขภาพจิตดี รับรู้เหตุการณ์ที่เป็นจริงสามารถปรับตัวได้ และต้องมีประสบการณ์ทางสังคม กว้างขวางพอควร รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา เข้าใจสภาพ และปัญหาของผู้อื่น

ดังนั้นบุคคลที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด มีสุขภาพจิตดี และมีประสบการณ์กว้างจะเป็นบุคคลที่พร้อมจะพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นที่สูงขึ้นได้ ถ้าอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ส่วนบุคคลที่ขาดองค์ประกอบหนึ่งหรือสองในสามลักษณะ ดังที่ ดวงเดือน ทันธุมนาวิ้น ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น บ่อมจะพัฒนาให้มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นที่สูงขึ้นได้ยาก จากการศึกษาของ ฮอฟแมน (Hoffman. 1976 : 125) พบว่า บุคคลจะคงมีสุขภาพจิตดี จึงจะมีพฤติกรรม: การเอาใจเขามาใส่ใจเรา ห่วงใยเนื่องจากบุคคลนั้นจะได้รับ การบำเรอความทอ้งการส่วนตัวอย่างพอเพียงแล้ว จึงมีความห่วงใยเรื่องของตนเองน้อยลง สามารถรับรู้ปัญหาและความทอ้งการของผู้อื่นได้มากขึ้น จึงให้การช่วยเหลือผู้อื่นได้มากขึ้นด้วย และเนื่องจากพฤติกรรมการเอาใจเขามาใส่ใจเรา เป็นคุณลักษณะหนึ่ง

ของผู้นิยมจริยธรรม จึงแสดงให้เห็นว่าคุณคณทั้งสุขภาพจิตก็จะต้องเป็นผู้ที่มีจริยธรรมดีด้วย ไม่นานก็
ก็ความหนึ่ง

ออสเบล (เปรนสรีบี เชอมทอง. 2526 ; อ้างอิงมาจาก Ausubel. n.d.)
กล่าวว่า ถ้าเด็กไม่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากพ่อ แม่ มักจะเดินแบบกุ่มเพื่อนมากกว่า บ้านที่
ซาดพอจะทำให้เด็กซาดแหมอย่างในการเดินแบบ เด็กจะอ่อนแอ ซาดความเชื่อมั่นในตนเอง
มีโอกากระทำความผิดได้ง่าย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ คอลเลอร์ และคาสโทนอส
(Koller and Castonos. 1970 : 37) ทั่วๆ ครอบคลุมทั่วซาดมิดา หรือซาดมารดา
ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง จะทำให้สัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลในครอบครัวเสียไป ส่วน เฮิร์ลลอค

(Hurlock. 1959 : 434) อัลสเตอร์ (Alster. 1974 : 542-A) และพาริก
(Parikh. 1975 : 3160-A) ทำการศึกษาเกี่ยวกับจริยธรรมที่โดยผลสอดคล้องกันว่า
พัฒนาการการในเหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม และครอบครัวก็เป็น
องค์ประกอบที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาระดับขั้นการในเหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็ก
ถ้าเด็กมีโอกาสเลือก เขาจะเลือกมีจริยธรรมตามแบบพ่อ แม่ สูงกว่ากลุ่มเพื่อน อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Handwritten note: ...

แสดงให้เห็นว่าสภาพแวดล้อม และครอบครัว มีอิทธิพลโดยตรงต่อสุขภาพจิตและ
การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็ก แต่จากการสำรวจของคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติในโครงการแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ปี พ.ศ. 2525 -
2529 (สำนักนายกรัฐมนตรี. 2524 : 287) พบว่า ในปัจจุบัน มีเด็กและเยาวชนทั้ง
ประเทศประมาณครึ่งหนึ่งของประชากรทั้งหมด หรือประมาณ 25 ล้านคน และในจำนวนนี้เป็น
เด็กที่มีปัญหาทางสังคม คือเป็นเด็กกำพร้า อนาคตา ยากจน ซาดแกลน เกเร ไร้เพื่อน
ไร้ที่พึ่ง ถูกทอดทิ้ง บิดามารดาไม่อยู่ในฐานะที่จะเลี้ยงดู รวมทั้งติดยาเสพติด พิกการทั้งร่างกาย
และจิตใจ อย่างต่ำประมาณ ร้อยละ 5 หรือประมาณ 1.2 ล้านคน เด็กและเยาวชนเหล่านี้
ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่ยากจน ครอบครัวแตกแยก บิดามารดาถึงแก่กรรม ไร้ญาติอุปการะ
หรือเป็นเด็กนอกสมรส ไม่เป็นที่ยอมรับของญาติ พี่น้อง และสังคม ทำให้ไม่ได้รับการดูแล
เอาใจใส่เท่าที่ควร ซาดความอบอุ่น เกิดความรู้สึกว่าเหว ซาดตัวแบบที่ดีในการดำเนินชีวิต
ซาดความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบ ค่านิยม คุณธรรมที่สังคมยอมรับ เกิดความสับสนในเรื่องของ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบสุขภาพจิตของเด็ก ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมแตกต่างกัน
2. เพื่อเปรียบเทียบสุขภาพจิตของเด็ก ที่ระดับการศึกษาและเพศ แตกต่างกัน
3. เพื่อเปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อม
แตกต่างกัน
4. เพื่อเปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กที่มีระดับการศึกษาและเพศ
แตกต่างกัน
5. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพจิตและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบว่าสุขภาพจิต และการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กนักเรียน
ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมต่างกันนั้น มีความแตกต่างกันอย่างไร เพื่อส่งเสริมให้เด็กนักเรียนมี
สุขภาพจิตดี มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับที่สังคมยอมรับ โดยเน้นความสำคัญใน
การปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม
2. เพื่อให้ครู ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนมีความเข้าใจใน
เรื่องสุขภาพจิต และการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็ก พร้อมทั้งรับทราบว่า เด็กนักเรียน
กลุ่มใด ที่ควรได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหา และการป้องกัน
ปัญหาที่จะเกิดขึ้น เพื่อให้พวกเขาเหล่านี้แจ่มวิญญูโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีต่อไปในอนาคต
3. จากผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียน ทำให้
มีแนวทางในการอบรม ส่งเสริม ปรับปรุง แก้ไขให้เด็กมีสุขภาพจิตดี มีการให้เหตุผลเชิง
จริยธรรมในระดับที่สูงขึ้น พร้อมทั้งจัดและปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับอายุและเพศของ
เด็กต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เด็กนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ใน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีที่ 5 และปีที่ 6 ที่อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันทั้งนี้คือ

1.1 สถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว จำนวน 339 คน

เป็นชาย 243 คน หญิง 96 คน

1.2 ครอบครัวทั่วไป จำนวน 183 คน เป็นชาย 97 คน หญิง 86 คน

2. ตัวแปรที่จะศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 สภาพแวดล้อม แบ่งเป็น

2.1.1.1 สถานเลี้ยงเด็กกำพร้า และยากจนวัดสระแก้ว

อ.ป่าโมก จ.อ่างทอง

2.1.1.2 ครอบครัวทั่วไป ที่ส่งบุตรเข้าเรียนในโรงเรียน

พิบูลธรรมสาร อ.ป่าโมก จ.อ่างทอง

2.1.2 ระดับการศึกษา แบ่งเป็น

2.1.2.1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2.1.2.2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2.1.2.3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.1.3 เพศ แบ่งเป็น ชาย และหญิง

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 สุขภาพจิต

2.2.2 การให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

คำจำกัดความศัพท์เฉพาะ

1. สุขภาพจิต หมายถึง สภาวะที่เด็กสามารถปรับตัวและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีความพึงพอใจในชีวิตของตนเอง สามารถที่จะตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมที่เข้ามากระทบต่อชีวิตได้อย่างเหมาะสม การมีสุขภาพจิตดีหรือไม่ดีนั้น สามารถประเมินได้จากการแสดงออกทางกายาร่างกาย อารมณ์ และสังคม

1.1 ทางกายาร่างกาย หมายถึง การที่ไม่มีอาการทางกายที่มีสาเหตุมาจากจิตใจ ซึ่งแสดงออกให้เห็นเป็นอาการที่เกิดตามระบบต่างๆ ของร่างกาย เช่น ระบบหายใจ ระบบทางเดินอาหาร ระบบประสาท และระบบการไหลเวียนของโลหิต เป็นต้น

1.2 ทางอารมณ์ หมายถึง การที่สามารถแสดงอารมณ์โกรธ เกลียด ตีใจ เสียใจ ได้อย่างเหมาะสม สามารถควบคุมตนเองได้ เมื่อมีสิ่งเร้ามากระตุ้นในสถานการณ์ต่างๆ

1.3 ทางสังคม หมายถึง การที่สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น ๆ ได้ มีความสัมพันธ์ และให้ความร่วมมือช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี โดยที่ไม่รู้สึกอึดอัดหรือลำบากใจในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีทัศนคติหรือความรู้สึกที่ดีต่อผู้ใกล้ชิด เช่น เพื่อน และครู เป็นต้น

สุขภาพจิตของเด็กประถมศึกษาตอนปลายนั้น สามารถวัดได้โดยแบบทดสอบวัดสุขภาพจิตเป็นมาตราส่วนประเมินค่า ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาจากแบบทดสอบวัดสุขภาพจิตของ กวงเกื้อน พันทุมนาวัน และเพ็ญแซ ประจวบจินก (2524 : ภาคผนวก) และแบบสำรวจปัญหาส่วนตัวของ มุ้ย (อัจฉรา สุขารมณ์ และอรพินท์ ชูชม. 2530 : ภาคผนวก ; อ้างอิงมาจาก Mooney Problem Check Lists. n.d.)

* 2. การให้เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลให้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมบางอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นถึง เหตุจูงใจหรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่าง ๆ ของบุคคล ในการศึกษาครั้งนี้จะวัดคุณธรรม 10 ด้าน คือ ด้านความกตัญญูกตเวทิตา ความขยันหมั่นเพียร ความเอื้อเฟื้อ เสียสละ ความมีระเบียบวินัย ความประนีประนอมยืดหยุ่น ความมีเหตุผล ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความเมตตากรุณา และความยุติธรรม การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมนี้สามารถวัดได้โดยแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยยึดทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ โคลเบอร์ก (Kohlberg) เป็นหลัก

แบบทดสอบนี้เป็นการสร้างสถานการณ์สมมุติขึ้น โดยสมมุติว่าถ้าผู้ถูกทดสอบอยู่ในสถานการณ์
นั้น ๆ จะแสดงพฤติกรรมตอบเช่นไร มีเหตุผลอย่างไร

3. สภาพแวดล้อม หมายถึง สภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันและการอบรมเลี้ยงดูที่เด็ก
ได้รับ ได้แก่

3.1 สถานเลี้ยงเด็กกำพร้า และยากจน วัดสระแก้ว อำเภอป่าโมก
จังหวัดอ่างทอง เป็นสถานที่ที่รับอุปการะเด็กกำพร้าและยากจนจากทุกจังหวัดของประเทศไทย
โดยมีพระภิกษุและอาสาสมัครให้ความดูแลเด็ก

3.2 ครอบครัวทั่วไป หมายถึง ครอบครัวที่ส่งบุตรไปเรียนที่โรงเรียนวัดพิณ
จรรยา อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง เด็ก ๆ จะได้รับความดูแลเอาใจใส่จากบิดา
มารดา หรือผู้ปกครองของตนเอง

4. เด็ก หมายถึง เด็กนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาตอนปลาย คือ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีที่ 5 และปีที่ 6 ที่โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 6 อำเภอป่าโมก จังหวัด
อ่างทอง และโรงเรียนวัดพิณจรรยา อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ ท้องการศึกษาถึงสุขภาพจิตและการให้เหตุผลเชิง
จริยธรรมของเด็กที่โรงเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่อยู่ในสภาพแวดล้อมต่างกัน ทั้งนี้เอกสาร
และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะกล่าวถึง

1. สุขภาพจิต

1.1 ความหมายและความสำคัญ

1.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ

2. จริยธรรม

2.1 ความหมายและความสำคัญ

2.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพจิตและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานเลี้ยงดูเด็กกำพร้า

สุขภาพจิต

ความหมายของสุขภาพจิต

การที่จะทราบว่าบุคคลใดมีความสุขหรือไม่นั้น พิจารณาได้จากสุขภาพทั้งทางกายและจิต
ของบุคคลนั้น ดังที่องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ให้ความหมายของคำว่า สุขภาพจิต
(Mental Health) คือความสามารถของบุคคลที่จะปรับปรุงตัวให้มีความสุขและเข้ากับสังคม
สิ่งแวดล้อมได้ควยดี มีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น สามารถดำรงชีวิตของตนเองได้โดยไม่เสีย
คุณภาพ ทำให้มีความสุขความสบายใจ สามารถสนองความต้องการของตนเองในสังคมที่กำลัง

เปลี่ยนแปลงได้โดยไม่มีข้อขัดแย้งเกิดขึ้นภายในจิตใจ สุขภาพจิตมิได้หมายถึงเพียงการปราศจากโรคทางจิตและทางประสาทเท่านั้น หากแต่รวมถึงการปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดีด้วย

ณ แสงสิงแก้ว (2521 : 57) นิตยาแห่งวงการจิตแพทย์ไทย ให้ความหมายของสุขภาพจิตว่า คือสภาวะของชีวิตที่มีสุขภาพ และผู้มีสุขภาพจิตดี คือผู้ที่สามารถปรับตัวและอยู่ได้ด้วยความสุขในโลกซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

สำหรับ สุรางค์ จันทร์เอม (2527 : 2) กล่าวว่า สุขภาพจิตคือสมรรถภาพในการปรับปรุงตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ มีความคิดถูกต้อง แก้ปัญหาในการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม สามารถทำประโยชน์ให้แก่คนและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคนที่มีสุขภาพจิตดีนั้น ต้องมีร่างกายที่แข็งแรง มีความคิดดี อารมณ์มั่นคง สามารถในการทำงาน และปรับตัวเข้ากับสังคมได้

นอกจากนี้ บงกชพรหม เกิดพิทักษ์ (2528 : 6) กล่าวโดยสรุปว่า สุขภาพจิต คือสภาพชีวิตที่เป็นสุข ผู้ที่มีสุขภาพจิตดี ไม่เพียงแต่จะปราศจากโรคจิตโรคประสาทเท่านั้น แต่ยังสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมในสังคมโดยไม่มีข้อขัดแย้งภายในจิตใจ มีความมั่นคงทางใจ มีสมรรถภาพในการทำงาน สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยความพอใจ มีความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สามารถทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และในปีเดียวกันนี้ น.พ.เกษม ทัศนลาชีวะ และกฤษยา ทัศนลาชีวะ (2528 : 78) ให้นิยามของคำว่า สุขภาพจิต คือภาวะที่คนเราสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และพึงพอใจในชีวิตของตนเอง คนที่มีสุขภาพจิตดีจะสามารถตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือความเครียดได้อย่างเหมาะสม ทั้งในแง่ขอเท็จจริงและอารมณ์ โดยการตอบสนองนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์

ลอค (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ และคนอื่น ๆ. 2518 : 5 ; อ้างอิงมาจาก Lock. n.d.) นักปรัชญาผู้ยิ่งใหญ่ กล่าวว่า จิตใจที่ตั้งงามอยู่ในเรือนกายที่สมบูรณ์ (The Sound Mind in The Sound Body) บุคคลที่ร่างกายอ่อนแอมีแต่โรคภัยไข้เจ็บคอยเบียดเบียน จะทำให้มีความวิตกกังวลทุกครอน ไม่มีความสุข และมีสุขภาพจิตไม่ดี

จากความหมายของสุขภาพจิตที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า สุขภาพจิต หมายถึง สภาวะชีวิตที่เป็นสุข มีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ อารมณ์มั่นคง สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมได้ดี ยอมรับสภาพความเป็นจริง และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้ในสังคมนั้น ๆ โดยที่ตนเองพึงพอใจ

ความสำคัญของสุขภาพจิต

ทรัพยากรที่มีค่าของประเทศชาติ ได้แก่ ทรัพยากรบุคคล หากชาติใดมีทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพสูง แม้จะเผชิญกับความยุ่งยากและอุปสรรคต่าง ๆ ในการพัฒนาประเทศ ประชากรของเขาก็ยังสามารถพาชาติบ้านเมืองฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ ไปได้ และยังช่วยพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นกว่าเดิม ประเทศไทยก็เช่นเดียวกันมีความจำเป็นในการเร่งรัดพัฒนาประเทศ เพื่อความอยู่รอดของชาติ ทั้งในแง่ของมีการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของประชากรให้สูงขึ้น การพัฒนาคุณภาพประชากรที่สำคัญประการหนึ่งของแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ได้แก่ นโยบายที่เกี่ยวกับสุขภาพจิต โดยการส่งเสริมสุขภาพอนามัย ทั้งทางร่างกายและจิตใจของประชากร (ดวงพรหม เกิดพิทักษ์. 2528 : 1) เพื่อที่จะสามารถทำประโยชน์ให้แก่สังคมและชาติบ้านเมืองได้

บุคคลที่มีสุขภาพจิตดี ย่อมสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีความรับผิดชอบต่องานและสังคม ส่วนคนที่มีสุขภาพจิตไม่ดี ย่อมถ่วงความเจริญทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นภาระแก่สังคมที่จะต้องคอยดูแล เยียวยารักษา เป็นการสูญเสียทั้งเวลา เงินทอง และกำลังงานที่ควรจะนำไปใช้ในการพัฒนาประเทศบ้านอื่น (ฝน แสงสิงแก้ว. 2521 : 42) จากการศึกษาที่ประเทศไทยเปลี่ยนจากระบบเกษตรกรรมไปเป็นระบบอุตสาหกรรม ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสถานต่าง ๆ มากมาย ประชากรมีความยากลำบากในการปรับตัว เกิดความคับข้องใจ ทำให้สุขภาพจิตเสื่อม มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไป ทิดยาเสพติด ทิดยสุรา ก่ออาชญากรรมประเภทต่าง ๆ และถึงกับทำร้ายตนเอง จากสถิติที่ หทัย ชิตานนท์ (2527 : บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า ในประเทศไทยมีประชากรป่วยเป็นโรคจิตโรครประสาทเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 14.5 ต่อปี บุคคลที่มีอาการเหล่านี้ นอกจากจะเป็นภาระแก่บุคคลอื่นแล้ว ถ้าเป็นผู้ที่ครอบครัว ยังอาจทำให้ลูกหลาน

มีปัญหาทางจิตใจตามไปด้วย ทั้งในแง่ของการถ่ายทอดทางพันธุกรรมสำหรับโรคจิตบางชนิด และผ่านทางการอบรมเลี้ยงดูหรือปฏิสัมพันธ์ที่ผิดปกติระหว่าง พ่อ แม่ ลูก เด็ก ๆ ผู้เป็นอนาคตของชาติเหล่านี้จะไม่ได้รับการศึกษา ขาดความอบอุ่นในครอบครัว สติปัญญาไม่พัฒนา มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน สุขภาพกายและสุขภาพจิตทรุดโทรมไปด้วย (จิรวัดน์ นิจนตร. 2526 : 3 - 4)

ด้วยเหตุนี้ สุขภาพจิตมีส่วนสำคัญในการดำเนินชีวิตของประชาชนในสังคมนั้น ๆ ว่าจะเป็นไปได้ในทางที่ดีขึ้นหรือเลวลง ดังนั้นเราทุกคนจึงควรร่วมมือกันบำรุงรักษาสุขภาพจิตของตนและบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดหรืออยู่ในความดูแลรับผิดชอบ ให้เป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตดี รู้จักการผ่อนคลายอารมณ์ผ่อนคลายความตึงเครียด วางตัวให้เหมาะสมกับกาลเทศะ เพื่อช่วยให้ชีวิตมีความสุขยิ่งขึ้น ประเทศชาติพบกับความเจริญก้าวหน้า

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต

เจโฮดา (Jahoda. 1970 : 28 - 35) ให้ความหมายทางจิตวิทยาเกี่ยวกับสุขภาพจิตว่า บุคคลที่มีสุขภาพจิตดี พิจารณาได้จากองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

1. ทักษะที่ตนเอง บุคคลที่มีสุขภาพจิตดี สามารถมองตนเองได้อย่างถูกต้อง มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง มีความมั่นใจ ยอมรับความเป็นจริง ยอมรับความอ่อนแอและความบกพร่อง เข้าใจเอกลักษณ์ของตนเอง
2. สามารถสร้างความเจริญให้บังเกิดแก่ตนเอง สมความปรารถนาและเหมาะสมกับศักยภาพของตนเอง สามารถใช้ความสามารถที่มีอยู่ได้อย่างเต็มที่ เพื่อพัฒนาตนเองให้มีความเจริญยิ่ง ๆ ขึ้น
3. สามารถผสมผสานกลมกลืนบุคลิกภาพของตน อันได้แก่ ความคิด ความรู้สึก และมีการกระทำที่สอดคล้องกันอย่างเหมาะสม ไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลของจิตใต้สำนึก อคติต่อความวิตกกังวล และความเครียดในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้
4. ความเป็นตัวของตัวเอง มีอิสระในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้ตามความพึงพอใจ ทัศนใจได้ด้วยตนเอง โดยมีหลักการประจำใจมากกว่าที่จะถูกควบคุมจากภายนอก
5. ยอมรับและกล้าเผชิญกับความเป็นจริง ไม่หลงงมงายในสิ่งเพ้อฝัน มีความสนใจเอาใจใส่สวัสดิภาพของผู้อื่นด้วย

6. สามารถเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ได้ รู้จักที่จะให้และรับความรักจากผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่พอใจในสภาพแวดล้อมของตน อุทิศเวลาให้กับการทำงาน การเรียนและการออกกำลังกาย มีประสิทธิภาพในการเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ และแก้ปัญหาได้ทันท่วงที

ทัศนะทางสุขภาพจิตของ เจโฮคา นิสอคคลองกับแนวความคิดของ เลย์คอค (Laycock 1966 : 172) ที่กล่าวไว้ว่า เด็กที่มีสุขภาพจิตดี จะมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง รู้สึกว่ามีความสุขสบาย มั่นคง ปลอดภัย ยอมรับความเป็นจริง ไม่ประเมินความสามารถของตนเองสูงหรือต่ำเกินไป ยอมรับข้อจำกัดของตนเอง นับถือตนเอง มั่นใจตนเอง และพึ่งตนเองได้ สามารถสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับเพื่อนฝูง ครู พ่อแม่ และบุคคลอื่น ๆ มีความสนใจและรักใคร่คนอื่น สร้างสัมพันธ์ภาพที่น่าพอใจได้ โดยไม่รู้สึกว่าถูกครอบงำหรือควบคุม

ในปี ค.ศ. 1966 นีเคल्ली (Nikelly. 1966 : 16) ในความหมายของนักวิจัยที่มีสุขภาพจิตดีว่า จะต้องเป็นผู้ยอมรับตนเองทั้งในส่วนที่เด่นและด้อย พยายามทำทุกอย่างให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยมีให้ความอ่อนแอหรือความบกพร่องส่วนตัวเข้ามาขัดขวางกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน พยายามดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายในอนาคต มีบุคลิกภาพเหมาะสม มั่นคง สามารถเผชิญต่อสภาพความเป็นจริงได้ มีความรับผิดชอบ สามารถอดทนต่อภาวะยุ่งยากที่เกิดขึ้นจากความขัดแย้งภายในจิตใจ ความรู้สึก ความต้องการและประสบการณ์ในสภาพแวดล้อมได้

และจากการนำเสนอผลงานทางสุขภาพจิตของ ออปประเสริฐ (นงพรพรณ เกศพิทักษ์. 2528 : 5 ; อ้างอิงมาจาก Yuprasert. 1974 : 1 - 2) ที่มหาวิทยาลัยยะริโซนา ให้คำจำกัดความของบุคคลที่มีสุขภาพจิตดีว่า จะต้องเป็นบุคคลที่

1. ยอมรับสภาพความเป็นจริงของตนเอง มีเหตุผล และพยายามแสวงหาแนวทางที่จะปรับปรุงตนเอง
2. ประเมินค่าตนเองตามความเป็นจริง ทั้งระดับความคาดหวัง ความสำเร็จในการวางแผนชีวิตที่เหมาะสม ไม่สูงหรือต่ำเกินไป
3. มีความรับผิดชอบผลของการตัดสินใจของตัวเอง และไม่ก่อความยุ่งยากลำบากใจให้ผู้อื่น
4. สามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างปกติสุข ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของตนเอง

5. สามารถอดทนต่อสถานการณ์ที่คับขัน คับข้องใจ และหาวิธีการแก้ไข ปรับตัวได้
6. มีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น มีความคิดที่หักท้อตนเองและสังคม
7. สามารถแสวงหาอิสรภาพ มีความเป็นตัวของตัวเอง มีแนวทางในการดำเนินชีวิต ไม่ทำตามบุคคลอื่นแต่อย่างเดียว ไม่เห็นแก่ตัว
8. พยายามแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น มากกว่าที่จะหนีปัญหานั้น ๆ ทั้งนี้ต้องไม่ใช่กลไกทางจิต (Defense Mechanism) มากเกินไป
9. คำนึงถึงประเพณี กฎระเบียบ ค่านิยมของสังคม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสนองความต้องการทั้งของตนเองและสังคมให้มีความสุข

สวน ผน แสงสิงแก้ว (2521 : 57) บิดาแห่งวงการแพทย์ไทยให้ความหมายของผู้มีสุขภาพจิตดี คือผู้ที่สามารถปรับตนเอง และอยู่ได้ด้วยความสุขในโลกซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ แต่การที่จะพิจารณาว่าบุคคลใดเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตดีหรือไม่ใน แชนเฟอร์ (อัจฉรา สุขารมณ. 2527 : 4 - 5 ; อ้างอิงมาจาก Sanford. n.d.) ให้แนวคิดเกี่ยวกับการพิจารณาลักษณะของผู้มีสุขภาพจิตดีไว้ 2 ประการ คือ

1. มีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความเข้มแข็งแห่งอารมณ์ สามารถที่จะต่อสู้และเผชิญกับปัญหาในชีวิตของตนได้ โดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

2. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถเผชิญปัญหาในชีวิตด้วยอารมณ์มั่นคง และกล้าหาญ ไม่ทอดถอย เมื่อทำสิ่งใดผิดพลาดก็พยายามแก้ไข และหาหนทางทำให้สำเร็จ

นอกจากนี้ บุปผา มาลีวงศ์ (2521 : 14 - 15) ยังกล่าวถึง เยาวชนที่มีสุขภาพจิตดี ว่าเป็นผู้ที่สามารถเข้าใจตนเองและผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง มีความร่าเริง แจ่มใจ แสดงอารมณ์ได้เหมาะสมกับวัยและสถานการณ์ ปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามกาลเทศะ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีความรู้สึกว่าจะทำงานใดสำเร็จ แม่ว่าจะเป็นงานยาก เหนียวรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถยอมรับพฤติกรรมและความรู้สึกของผู้อื่น มีเหตุผลในการกระทำสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งยอมรับความสามารถและความบกพร่องของตนเอง

กล่าวโดยสรุปแล้ว ผู้มีสุขภาพจิตดี จะสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข มีสุขภาพกายและใจสมบูรณ์ มีความรับผิดชอบ มีเหตุผล มีความรู้สึกที่ถูกต้องตนเองและผู้อื่น สามารถเผชิญและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้โดยไม่รู้สึกคับข้องใจ มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น อยู่ใ้บังคับใจได้อย่างราบรื่น

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2518 : 7 - 9) และอัจฉรา สุชาภรณ์ (2527 : 5 - 7) กล่าวถึงบุคคลที่จิตสำนึกดีที่สุดในรอบปีที่ผ่านมา ดังนี้

1. ความรู้สึกต่อตนเอง
 - 1.1 ไม่เกิดอารมณ์ต่าง ๆ รบกวนตนเองมากนัก เช่น โกรธ กลัว อิจฉา ริษยา วิทกถึงวล
 - 1.2 สามารถควบคุมความวิตกกังวลได้
 - 1.3 เข้าใจตนเองอย่างถูกต้อง เช่น ยอมรับข้อบกพร่องของตนเอง ไม่เข้าข้างตนเอง หรือแก้ตัวให้ตนเองตลอดเวลา
 - 1.4 ยับยั้งตนเอง ไม่ยอมให้บุคคลอื่นเมื่อพิพาทเห็นใจตนเอง
 - 1.5 แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ รู้สาเหตุแห่งปัญหา รู้วิธีแก้ปัญหา ยอมรับสถานการณ์แก้ไขไม่ได้
- 1.6 รู้จักพึงพอใจในสิ่งต่าง ๆ ได้
2. ความรู้สึกต่อคนอื่น
 - 2.1 ให้ความรักแก่คนอื่น และยอมรับพิจารณาความสนใจของคนอื่น
 - 2.2 คบหาสมาคมกับคนอื่น ๆ ได้
 - 2.3 ไว้วางใจคนอื่น ๆ ไม่หวาดระแวง
 - 2.4 ยอมรับนับถือความแตกต่างหลาย ๆ อย่างที่คนอื่นมี
 - 2.5 ไม่ยัดยัดกันให้คนอื่นตามใจตนเอง และไม่ยอมให้ตนเองตามใจคนอื่น
- ตามใจชอบ
- 2.6 รู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ และมีความรับผิดชอบต่อนุชนโดยทั่วไป
3. ความสามารถในการดำเนินชีวิต
 - 3.1 สามารถแก้ไขปัญหาในชีวิตได้เป็นอย่างดี
 - 3.2 มีสิทธิและรับผิดชอบต่อนานาชาติของตนเอง
 - 3.3 รู้จักทำสภาพแวดล้อมให้ดีที่สุด ในกรณีจำเป็นก็ปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้
 - 3.4 รู้จักการวางแผนดำเนินชีวิต ไม่หวาดกลัวอนาคต

3.5 ยอมรับประสบการณ์ใหม่ ๆ และความคิดใหม่ ๆ

3.6 ใช้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่ ถ้าทำอะไรก็ทำอย่างเต็มความสามารถ และพึงพอใจต่อการกระทำนั้น

3.7 วางเป้าหมายที่นำมาซึ่งความสำเร็จในชีวิตของตนเองได้

นอกจากนี้แล้ว องค์การอนามัยโลก (อังกฤษ สุขารมณ 2527 : 7 ; อ้างอิงมาจาก องค์การอนามัยโลก. ม.ป.ป.) ยังได้เสนอแนะลักษณะของผู้มีสุขภาพจิตดีไว้ดังนี้คือ

1. สามารถรักษาอารมณ์ไว้ได้ในระดับสม่ำเสมอ มีสติปัญญา ความคิดเห็นกว้างขวาง มองเห็นสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นจริง และสามารถปรับตัวเข้ากับปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

2. มีความพึงพอใจในสังคมและให้บริการแก่สังคมได้

3. เมื่อเกิดความพิการเจ็บป่วยทางกายขึ้น ก็สามารถเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองได้ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขเหมือนผู้อื่น

4. ได้รับความยอมรับเลียงคอบนุนจากครอบครัว ทำให้เข้ากับผู้อื่นได้ มีมนุษยสัมพันธ์ มีความรู้สึกนึกคิดต่อผู้อื่นในทางที่ดี มีอนาคตดี และมีสุขภาพจิตดี

และจากการประชุมวิชาการทางสุขภาพจิต ระหว่างวันที่ 21 มกราคม ถึงวันที่ 25 มกราคม 2523 (ศิริพร เกษบุรมย์. 2524 : 35 - 36 ; อ้างอิงมาจาก เอกสารรายงานการประชุมวิชาการทางสุขภาพจิต. 2523) ได้ให้ความหมายและขอบเขตของผู้มีสุขภาพจิตดีว่าต้องมีลักษณะดังนี้คือ

1. สภาวะทางกาย ปราศจากอาการของโรคที่ม่นมาจากความเครียดและความวิตกกังวลทางจิตใจ

2. สภาวะทางอารมณ์ อารมณ์ปกติ มั่นคง ไม่เจ้าอารมณ์ หรือถูกกระทบกระเทือนง่าย ปราศจากความเครียดหรือความวิตกกังวล

3. สภาวะทางสังคมและการปรับตัว สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเป็นปกติสุข ไม่สร้างพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเกือรอนแแทนเองและผู้อื่น

4. สภาวะทางสติปัญญา สามารถเผชิญปัญหาหรือแก้ปัญหาได้ และดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักและขอบเขตดังกล่าวข้างต้นเป็นเกณฑ์ในการจัดประเภทของสุขภาพจิต

ส่วนคนที่สุขภาพจิตเสื่อม หรือมีปัญหาทางสุขภาพจิตนั้น ภูเขา มาลีวงศ์ (2515 : 15) กล่าวว่า จะสังเกตเห็นได้จากสีหน้า ท่าทาง และอาการที่แสดงออก จะเป็นคนที่มีความวิตกกังวล เคร่งเครียด แสดงอารมณ์ไม่เหมาะสม เช่น ระวังสงสัยโดยไม่มีสาเหตุ โกรธโดยไม่มีเหตุ ขาดความสามารถในการตัดสินใจ การเผชิญหน้ากับความจริง ไม่สามารถแก้ปัญหาทาง ๆ ในบรรลุไปได้ด้วยดี มีท่าทางเหมือนคนไม่มีชีวิตจิตใจ มีความรู้สึกต่อคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ในชีวิต บิดเบือนไป เช่น ภูมิใจในสิ่งไร้สาระ และเห็นว่าสิ่งสำคัญต่าง ๆ เป็นของไม่มีค่า นอกจากนี้ยังอาจมีความสับสนทางจิต แสดงออกมาในรูปของความขัดแย้งระหว่างความสามารถกับการกระทำ สิ่งที่ดีกับสิ่งที่ไม่ดี ตลอดจนมุ่งหมายที่ตรงกันกับความพยายามที่จะให้บรรลุถึงเป้าหมาย

เพ็ญแข สิมหิลา (2528 : 16 - 19) จิตแพทย์เด็กกล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีสุขภาพจิตเสื่อมไว้ดังนี้ คือ

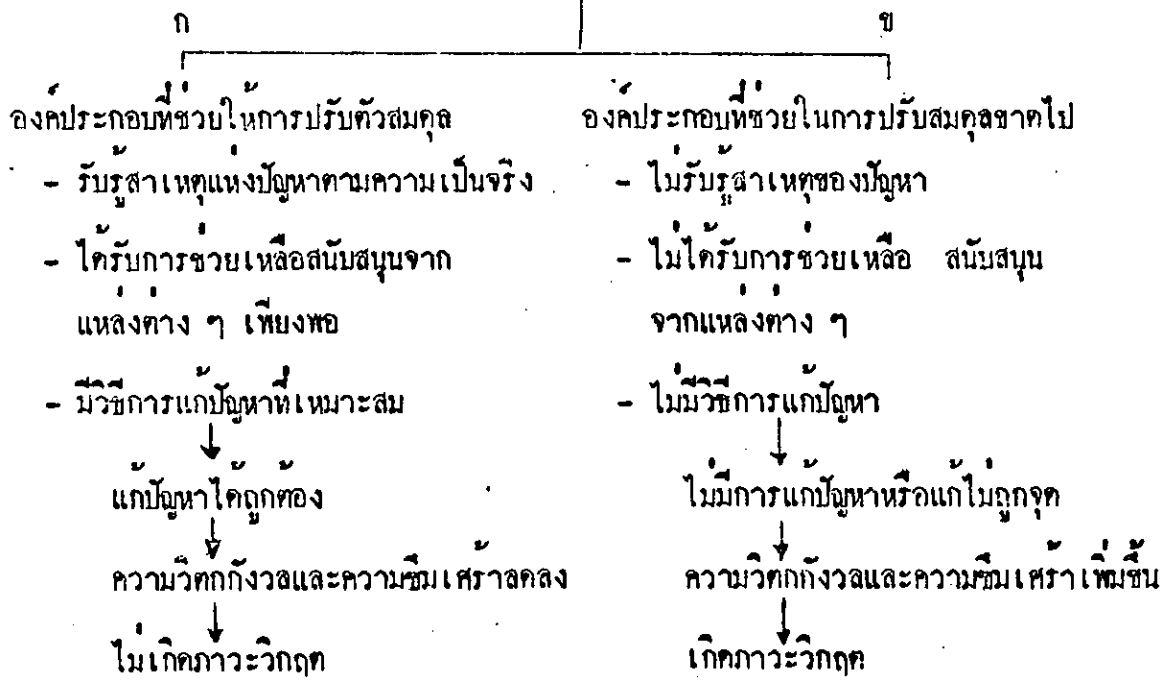
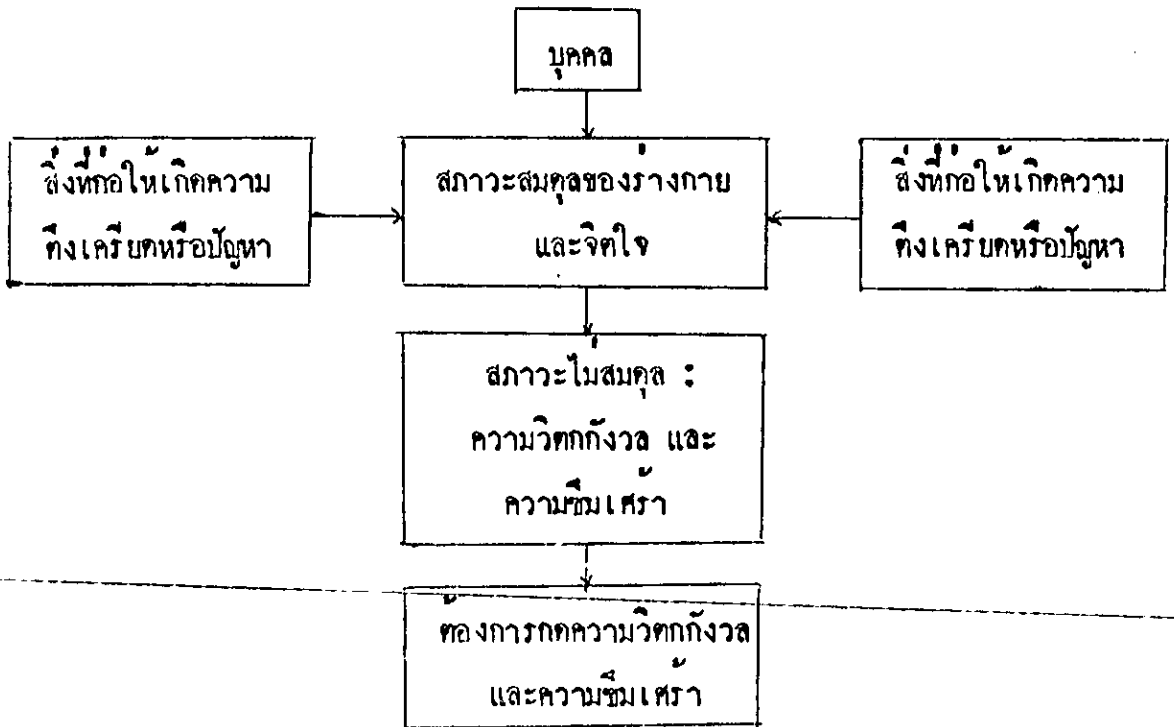
1. มีปัญหาทางด้านพฤติกรรม ได้แก่ การหนีออกจากบ้าน การหนีโรงเรียน พุกปิด ขโมย ก้าวร้าว กระทำผิดทางเพศ ทิกลสุราหรือยาเสพติด แต่ต้องพิจารณาถึงความรุนแรงและความถี่ของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นด้วย
2. มีปัญหาทางอารมณ์ มีอารมณ์แปรปรวนได้ง่าย เช่น ร้องไห้ หงุดหงิด เศร้าซึม วิตกกังวล หวาดกลัว ก้าวร้าว โกรธเคืองอย่างรุนแรง อารมณ์ไม่สมเหตุสมผล
3. มีอาการทางกายที่มิสาเหตุจากจิตใจ เช่น มีอาการปวดศีรษะ ปวดท้อง เจ็บอ่อนเพลีย หรือถึงกับไม่สามารถเคลื่อนไหวแขน ขา ได้ พุกไม่ออก ไม่มีสมาธิ เป็นต้น
4. มีความผิดปกติทางจิตอย่างรุนแรง มีอาการของโรคจิต มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากเดิม แยกตัวอยู่ตามลำพัง พุกกับตนเอง นอนไม่หลับ เป็นต้น

เท่าที่กล่าวมานี้สรุปได้ว่า บุคคลที่มีสุขภาพจิตเสื่อมนั้นจะมีลักษณะการปรับตัวที่ผิดปกติ ซึ่งแสดงออกให้เห็นได้หลายทาง เช่น ทางกาย อารมณ์ สังคม และพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกทำการทดสอบสุขภาพจิตเด็ก 3 ทาง คือ ทางกาย อารมณ์ และสังคม เพื่อตรวจสอบว่า เด็กในกลุ่มตัวอย่างมีปัญหาทางสุขภาพจิตหรือไม่ ถ้ามีปัญหาเกิดขึ้น

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะไต่ถาม และให้การช่วยเหลือ แก้อไขได้ทันเวลา เพื่อช่วยให้เด็กเหล่านี้
เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพจิตที่ดีต่อไปในอนาคต

จะเห็นได้ว่าคนที่คนเราจะมีสุขภาพจิตดีหรือเสื่อมลงขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 2 ประการ
คือ บุคคล และสิ่งแวดล้อม เนื่องจากในการดำเนินชีวิตประจำวันของเรานั้นต้องมีการปะทะ
สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทุกชนิดรอบตัว สิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นเหล่านี้ เมื่อมากระทบอาจก่อให้เกิด
ความสุข ความทุกข์ หรือเฉย ๆ ขึ้นอยู่กับความทนทาน ความมั่นคงของบุคคล ความเข้มของ
สิ่งเร้า วิธีการแก้ปัญหา และการช่วยเหลือสนับสนุนที่ได้รับ แต่หากบุคคลเหล่านี้ไม่รู้จักตนเอง
ไม่รู้สาเหตุแห่งปัญหา ไม่รู้วิธีการแก้ปัญหา และขาดการช่วยเหลือ สนับสนุน เขาเหล่านั้นก็
จะมีความวิตกกังวล และความซึมเศร้าเพิ่มมากขึ้น ๆ ทุกที จนในที่สุดก็เข้าสู่ภาวะวิกฤต (Crisis)
ซึ่ง วูลแมน (เพียงใจ สิ้นขุนาคกร และคนอื่น ๆ. 2527: 9 ; อ้างอิงมาจาก Wolman.

1975) กล่าวว่า ภาวะวิกฤตนี้เกิดขึ้นได้ในทุกช่วงพัฒนาการของมนุษย์ แสดงว่าบุคคลกำลังจะมี
การเปลี่ยนแปลงไปทั้งในทางที่ดีขึ้นหรือถดถอย (Progress of Regress) ก็ได้ การช่วยเหลือ
ก็คือ การช่วยให้บุคคลมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น แต่ถ้าเมื่อบุคคลอยู่ในภาวะวิกฤตแล้ว
ไม่ได้รับการช่วยเหลือ แก้อไข ในทางที่ถูกต้อง บุคคลนั้นก็ถดถอยลงไปเรื่อย ๆ สุขภาพจิต
เสื่อม และอาจป่วยเป็นโรคจิต โรคประสาทได้ ดังภาพประกอบที่ 1



ภาพประกอบ ๑ แผนภาพการเกิดภาวะวิกฤต (เพียงใจ สิ้นฐานคร และคณอื่น ๆ.

2527 : 10 ; อ้างอิงมาจาก Aguilera, Messrick. 1978)

นอกจากนี้ อบรม สนิทบาล (2521 : 27 - 29) ได้กล่าวสรุปถึงสาเหตุของโรคจิต โรคประสาท ทั้งการแพทย์ยอมรับว่ามี 3 สาเหตุ คือ

1. ทางกาย ได้แก่ ทางกรรมพันธุ์ สมอ่งทำงานผิดปกติ นำยอขยผิดปกติ หรือพวกที่ ได้รับรังสีเอกซ์เรียบร้อยแล้วเกิดผิดปกติ เป็นต้น

2. ทางจิตใจ ได้แก่ การขาดความรัก ความอบอุ่น การประสบเหตุการณ์ทำให้รู้สึก หวาดหวั่น หรือรู้สึกว่าคุณค่าต้องถูกทำลาย ถูกขู่เข็ญ เป็นต้น

3. จากสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจบีบคั้น สภาพาสงคราม การถูกรุกรอน เสรีภาพ อิศรภาพ การย้ายที่อยู่ เป็นต้น

สุขภาพจิตเสื่อมโทรมสาเหตุมาจากทางกายและกรรมพันธุ์นั้นเป็นเรื่องที่ป้องกันได้ยาก มี แพทย์ผู้เชี่ยวชาญเท่านั้นที่จะเข้าใจและให้การรักษาได้ถูกต้อง ส่วนสุขภาพจิตเสื่อมโทรมสาเหตุ มาจากสภาพทางจิตใจและสิ่งแวดล้อมนั้น สามารถที่จะปรับปรุงแก้ไขหรือดำเนินการป้องกันได้ ง่ายกว่า

จะเห็นได้ว่า คนเราจะมีสุขภาพจิตดีหรือเสื่อมนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยสองประการคือ ปัจจัยจากภายในในร่างกายและจิตใจของตนเอง กับปัจจัยจากสิ่งแวดล้อมภายนอกอันเกิดจาก สภาพาสงคราม สงคราม วัฒนธรรม และอื่น ๆ ที่มากระทบจิตใจ นอกจากนี้ เวคส์เลอร์ และคนอื่น ๆ (จิรวัดน์ นิจนตร. 2526 : 7 ; อ้างอิงมาจาก Wechsler and others. 1970 : 2) ยังเชื่อว่า ตัวแปรสำคัญที่ทำให้เกิดโรคจิต โรคประสาท ได้แก่ วิธีการอบรม เลี้ยงดูเด็ก ปฏิสัมพันธ์ภายในครอบครัว การสูญเสียบิดา มารดา กลุ่มเพื่อน สถานภาพ ทางเศรษฐกิจ สังคม เชื้อชาติ การย้ายถิ่น การว่างงาน วิกฤตการณ์ทางสังคมและ สงคราม

ผ่น แสงสิงแก้ว (2521 : 162) กล่าวว่า สุขภาพจิตก็ตั้งขึ้นมาจากรอบครัว ครอบครัวช่วยเหลือหลอมบุคลิกภาพ ครอบครัวที่อบอุ่นช่วยสร้างเด็กให้มีศีลธรรม ไม่เกเร ซึ่งสอดคล้องกับอริคสัน ที่ว่าเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่เป็นสุข ได้รับความรัก ความเอาใจใส่ จากนิคามารดาหรือผู้เลี้ยงดูอย่างเพียงพอ เด็กก็จะเกิดความรู้สึกไว้วางใจ เชื่อใจบุคคลอื่น อันจะเป็นพื้นฐานที่ดีสำหรับสุขภาพจิตของเขาต่อไป แต่ถ้าเด็กตกอยู่ในความดูแลของครอบครัวที่

แตกแยก ไม่ได้รับการเอาใจใส่ดูแลจากบิดา มารดา หรืออยู่เลี้ยงดูอย่างเพียงพอ เขาก็จะ
เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ไม่รู้จักทำตามกฎเกณฑ์ของสังคม ปรับตัวเข้ากับสังคมไม่ได้ มีพฤติกรรม
เบี่ยงเบนไป อาจกลายเป็นอาชญากร หรือเป็นคนที่มีปัญหาทางจิตได้ นอกจากนี้ยังมีเด็ก
อีกกลุ่มหนึ่งที่ไม่ได้อยู่อาศัยกับบิดา มารดา หรืออยู่ปกครองที่แท้จริง เนื่องจากสาเหตุต่าง ๆ กัน
ทำให้กลายเป็นเด็กกำพร้า อนุภรรยา เรือน ไรพ่อง ถูกทอดทิ้ง ยากจน ซากแค้น ท่อง
ไปอยู่กับสถานสงเคราะห์ต่าง ๆ ทั้งของรัฐ และเอกชน และมีบางส่วนที่ไปอาศัยอยู่กับ เด็ก
ในกลุ่มนี้จึงควรได้รับความสนใจ เอาใจใส่ ศึกษาว่า เขาจะเติบโตมาเป็นผู้ใหญ่ในลักษณะใด
มีบุคลิกภาพเช่นใด และมีสุขภาพจิตอย่างไร ควรจะให้ความสนใจเสียแต่เนิ่น ๆ ตั้งแต่เขายัง
เป็นเด็ก คิดว่าจะปล่อยให้เด็กเหล่านี้พลาดโอกาสในการพัฒนาบุคลิกภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ
ไป และไปคอยแก้ไข ปรับปรุงให้เป็นคนดี มีความพร้อมทั้งทางร่างกาย และจิตใจ เมื่อ
เขาสู่วัยรุ่น ซึ่งจะยากลำบากต่อการส่งเสริมแก้ไข ดังคำภาษิตของไทยที่ว่า "ไม่อลนตักงาย
ไม่แก้คักยาก"

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต

สภาพแวดล้อมกับสุขภาพจิต

✓ ฟรีแมน (ศิริพร เกษมรมย์. 2524 : 36 - 37 ; อ้างอิงมาจาก Freeman. 1978 :
113 - 124) กล่าวถึงอิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อสุขภาพจิตว่า ยังไม่มีความสัมพันธ์กัน
แบบเหตุและผลโดยตรง แต่สภาพแวดล้อมก็เป็นตัวการสำคัญทำให้เกิดปัญหาในการปรับตัว
โดยที่ยังไม่รู้ว่าจะประกอบด้วย 2 นี้ ทำงานควบคู่กันอย่างไร จากการศึกษาถึงสัมพันธ์ภาพ
ของสภาพแวดล้อมและสุขภาพจิตนี้ มีปัจจัยที่ควรศึกษา 3 ประการ ได้แก่ ตัวสิ่งแวดล้อมแท้ ๆ
อันเป็นวัตถุหรือบุคคลในสังคม บุคคลนั้นรับรู้สิ่งแวดล้อมอย่างไร และปฏิกิริยาทางสรีรศาสตร์
อารมณ์ และความประพฤติกู้ที่เกิดขึ้นแก่บุคคล ไลกัน (เช่น แสงสีแฉว. 2521 : 25 ;
อ้างอิงมาจาก Leighton. n.d.) กล่าวว่าในชุมชนหนึ่ง ๆ มีโรคจิตอย่างใดอย่างหนึ่ง
ซึ่งแตกต่างไปจากชุมชนอื่น เนื่องมาจากระบบของสังคมในชุมชนนั้น ถ้าไม่สนองความต้องการ
ของประชาชน จะทำให้เกิดความเครียด ความคับข้องใจขึ้น จึงไม่ต้องสงสัยเลยว่า สิ่งแวดล้อม

วัฒนธรรม และเรื่องของเศรษฐกิจในชุมชนนั้นจะทงมีส่วนที่เป็นสาเหตุทำให้สุขภาพจิตของประชากร
 ในชุมชนนั้นดีหรือเสื่อมได้ ต่อมาในปี ค.ศ. 1984 จอห์นสัน (Johnson. 1985 : 2775)
ได้ทำการรวบรวมงานวิจัยในเด็กและวัยรุ่นในประเทศอุตสาหกรรม เช่น สวีเดน กับประเทศที่กำลัง
พัฒนา เช่น ชูชาน เมื่อปี ค.ศ. 1965 และ 1980 พบว่า การเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมอุตสาหกรรม
อย่างรวดเร็ว ทำให้สุขภาพกายดีขึ้น แต่สุขภาพจิตเสื่อมลง เพราะการเป็นสังคมอุตสาหกรรม
ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น การขาดดิน จึงต้องมีการปรับตัวเพิ่มมากขึ้น นিকা มาร์คา
 ออกไปประกอบอาชีพนอกบ้าน สัมพันธภาพภายในครอบครัวจะลดลง และอาจเกิดปัญหาการหย่าร้าง
 ได้ โอกาสที่พ่อแม่จะดูแลบุตรมีน้อยลง ทำให้ขาดความช่วยเหลือ เอาใจใส่ดูแล ประคับประคอง
 จิตใจของสมาชิกภายในครอบครัว ครอบครัวเกิดภาวะวิกฤต มีปัญหาสุขภาพจิตได้ง่าย ซึ่งสอดคล้อง
กับการศึกษาของ โคลแมน และแฮมแมน (Coleman and Hammen. 1966 : 308) ที่กล่าวว่า
ระดับทางสังคมและเศรษฐกิจจะเป็นตัวบ่งชี้ให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างสามีและภรรยา สามี
และภรรยาที่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลางและสูง จะมีความสามารถในการ
ยืดหยุ่นบทบาทต่าง ๆ ของตนเองได้มากกว่าสามีและภรรยาที่อยู่ในฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำ
เพราะในครอบครัวที่ยากจนจะต้องมีการแบ่งภาระหน้าที่ที่ของรับผิดชอบภายในครอบครัวไว้อย่าง
ชัดเจนมากกว่าครอบครัวที่มีฐานะปานกลางหรือสูง และจากการศึกษาของ เบสเนอร์ (Besner. 1967) เกี่ยวกับความยากไร
ทางเศรษฐกิจ และแผนแผนของครอบครัว พบว่า ในครอบครัวฐานะเศรษฐกิจต่ำ สามีและ
 ภรรยาจะห่างเหินกัน มีอารมณ์ โทศเคียว ระวังสงสัย ทะเลาะเบาะแว้ง เกิดความขัดแย้ง
 มากกว่าสามีและภรรยาที่อยู่ในครอบครัวฐานะปานกลางและสูง จากความเห็นห่างกันทำให้สามี
 และภรรยาไม่รู้จักการยืดหยุ่น ขาดการร่วมมือ ต่างคนต่างอยู่ ไม่มีกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน
 นอกจากนี้ยังพบว่าในครอบครัวฐานะต่ำ มักจะมีบิดาหรือมารดาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งที่ทำหน้าที่รับผิดชอบ
 ภาระต่าง ๆ และให้ความอุปถัมภ์แก่ครอบครัว เด็กที่อยู่อาศัยในชุมชนแออัด 15 - 40% จะอยู่
 ในความดูแลของมารดาเพียงคนเดียว

อย่างไรก็ตามแม้ว่า สภาพแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตาม
 ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แต่เด็ก ๆ ก็ยังต้องการความรัก ความอบอุ่น
 การดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง เพื่อให้เป็นแบบอย่างในการ

ดำเนินชีวิตต่อไป ดังจะเห็นได้จากการศึกษาของ ออสเบล (เปรมสุริย์ เขมทอง, 2526 : 2 ; อ้างอิงมาจาก Ausubel. n.d.) ที่ว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่ จะมีโอกาสเลียนแบบพ่อแม่ของตน แต่เด็กที่ไม่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่ ก็มักจะเลียนแบบ หรือถือค่านิยมของกลุ่มเพื่อนมากกว่าและยังพบอีกว่า พ่อมีอิทธิพลเหนือกว่ากลุ่มเพื่อน บ้านที่ขาด พ่อจะทำให้เด็กขาดแบบอย่างในการเลียนแบบ ทำให้เด็กอ่อนแอ ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง จากประวัติของเด็กที่กระทำผิดและเป็นอาชญากร ส่วนมากมาจากครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ พ่อแม่แยกกัน พ่อหรือแม่ตาย หรือทะเลาะเบาะแว้งไม่ลงรอยกัน ทำให้เด็กไม่ได้รับความรัก ความอบอุ่นเพียงพอ เกิดความน้อยเนื้อต่ำใจ ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวได้ยาก จึงมีโอกาสกระทำผิดได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คอลเลอร์ และคาสโตโนส (Koller and Castonos. 1970 : 37) ที่ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ต้องขัง 2 พวก คือ พวกที่ทำผิดจุดจรรยา และพวกที่ทำผิดกฎหมาย เขาพบว่า การขาดบิดา หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ทำให้เสียสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในครอบครัว

ส่วนการศึกษาของ แคนเนอร์ และคนอื่น ๆ (Kanner and others. 1957 : 167) ปรากฏผลว่า มีเด็กประมาณ 30% ที่เข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาลโรคจิตมาจากครอบครัวที่ขาด พ่อ แม่ หรือขาดฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เด็กส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีสภาพบ้านแตก ต้องพลัดพรากจากครอบครัวอย่างกะทันหัน เช่น การตายจาก การเจ็บป่วย ถูกแยกจากบิดา มารดา ปัญหาการหย่าร้าง ทำให้เด็กรู้สึกอ้างว้าง ว่าเหว ขาดสัมพันธภาพที่ค้ำภายในครอบครัว ต่อมาในปี ค.ศ. 1966 มันโร (Munro. 1966 : 433 - 457) ได้ทำการศึกษาซ้ำกับผู้ป่วยจิตเวช ผลที่ได้คือ ผู้ป่วยจิตเวชทั่วไป ร้อยละ 19.5 ขาดบิดา มารดา หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ก่อนอายุ 16 ปี และเมื่อเปรียบเทียบผู้ป่วยอารมณ์เศร้ากับคนปกติ พบว่า พวกที่มีอารมณ์เศร้า สูญเสียบิดาหรือมารดา ก่อนอายุ 16 ปี มากกว่าคนปกติ

จากการศึกษาร่วมกันระหว่าง กรีนเบิร์ก ไชเกิล และไลท (Greenberg, Sigel. and Leitch. 1983 : 373 - 384) เกี่ยวกับอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน กับบิดา มารดา ที่มีต่อสุขภาพจิตของวัยรุ่น ในด้านการมองคุณค่าในตนเอง และความพึงพอใจในชีวิต กับกลุ่มวัยรุ่น ที่อาศัยอยู่ในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมระดับกลาง และกำลังเรียนอยู่

ในระดับชั้นมัธยมศึกษา อายุระหว่าง 12 - 19 ปี เป็นชาย 123 คน หญิง 79 คน โดยใช่แบบสอบถามวัดการปรับตัวในชีวิตประจำวัน มโนคติของตนเองต่อความพึงพอใจในชีวิต ความใกล้ชิดกับบิดา มารดา และกลุ่มเพื่อน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มวัยรุ่นที่มีความใกล้ชิดกับบิดา มารดา สามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตได้มากกว่า เนื่องจากความใกล้ชิดกับบิดา มารดา ช่วยลดความเครียดที่เกิดขึ้นในชีวิตได้ ทำให้มองเห็นคุณค่าในตนเอง* และยังพบอีกว่า สัมพันธภาพของวัยรุ่นกับบิดา มารดา และกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์กับการมองเห็นคุณค่าในตนเองและความพึงพอใจในชีวิต

นักจิตวิทยาเชื่อว่าสาเหตุที่ทำให้คนเรามีสุขภาพจิตดีหรือเสื่อมนั้นได้แก่ วัชการอบรมเลี้ยงดูที่เด็กได้รับ ปฏิสัมพันธ์ภายในครอบครัว การสูญเสียบิดามารดา กลุ่มเพื่อน สภาพแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจ การย้ายถิ่น การว่างงาน วิกฤตการณ์ทางสังคม และสงคราม ผลงานการวิจัยในประเทศไทยที่พบยืนยันความคิดต่าง ๆ เหล่านี้ได้แก่

การศึกษาสุขภาพจิตของเด็กที่ขาดพ่อแม่ โดย ฝน แสงสิงแก้ว (เปรมสุริย์
เชอมทอง. 2526 : 15 ; อ้างอิงมาจาก ฝน แสงสิงแก้ว. 2510 : 67) พบว่า สภาพ
เด็กที่ขาดแม่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้า มีอาการป่วยคล้ายคนขาดวิตามิน ในเด็กที่ศึกษา 91 ราย
ปรากฏว่าถึงแก่ความตาย 27 รายในปีแรก และอีก 27 รายในปีที่ 2 ที่เหลือเลี้ยงรอดมีเพียง
27 คนเท่านั้น จากการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า เด็กมีไคของการแสวงหาความสุขสบาย
และการเล่นเท่านั้น แต่เด็กเหล่านี้ยังต้องการความรักความอบอุ่นด้วย การแยกจากบิดา มารดา
ทำให้เกิดความวิตกกังวล นอยใจ คับข้องใจ เกิดอารมณ์เศร้า ก้าวร้าว และมีอาการของ
โรคจิตโรคประสาทได้ง่าย ต่อมา อุงนุ ความคง (2524 : 99 - 112) ทำการศึกษาเรื่อง
กระบวนการอบรมบ่มนิสัยในการเลี้ยงดูเด็กที่อยู่กับครอบครัว และเด็กที่อยู่ในสถานสงเคราะห์
โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนโรงเรียนเทศบาล สังกัดกรุงเทพมหานคร สถานสงเคราะห์
เด็กหญิงบ้านราชวิถี และสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด โดยใช่แบบสอบถามที่เป็น
คำถามสั้น ๆ ผลที่ได้คือ สาเหตุที่เด็กถูกนำส่งสถานสงเคราะห์ส่วนใหญ่เนื่องมาจากความยากจน
เด็กชอบลักขโมย ไม่เชื่อฟังพ่อแม่ ร้องลงมาคือ เด็กประพฤตินอไม่เหมาะสม หินเขียว
เกเร ไร้รอน หลงทาง ความรู้สึกของเด็กส่วนใหญ่ชอบสถานสงเคราะห์ ชอบเพื่อนที่โรงเรียน
มีบางส่วนที่ไม่ชอบเพราะครูดุและเข้มงวด และยังพบว่า การอบรมสั่งสอนเด็กที่มีปัญหาอยู่กับ

ครอบครัว กับเด็กที่มีปัญหาที่เคยอยู่กับครอบครัว แต่ภายหลังถูกส่งไปอยู่ในสถานสงเคราะห์ ได้รับการฝึกอบรมด้านศีลธรรมไม่แตกต่างกัน วิธีการที่ พ่อ แม่ และเจ้าหน้าที่ในสถานสงเคราะห์ ใช้แก้ปัญหาเด็กเหมือน ๆ กัน คือ การให้รางวัลเมื่อเด็กทำดี แต่จะลงโทษถ้าเด็กประพฤติตนไม่เหมาะสม

และจากการวิจัยภาคสนามของ เฟื่องฟ้า สิงหลกุลไกร (2527 : บทคัดย่อ) เกี่ยวกับ การใช้กิจกรรมนันทนาการในงานกลุ่มสังคม เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนของสถานสงเคราะห์เด็ก กรมประชาสงเคราะห์ ในกรุงเทพมหานคร รวม 6 แห่ง ผลปรากฏว่า เด็กส่วนใหญ่ที่ถูกนำส่ง เข้ามาในสถานสงเคราะห์ มาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจนถึง 40.70% นอกจากนี้มีปัญหาคือ ครอบครัวแตกแยก ปัญหาความประพฤติ และถูกทอดทิ้ง เด็กในสถานสงเคราะห์สามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนและเจ้าหน้าที่ได้ ทางสถานสงเคราะห์ส่วนมากจะจัดให้เด็กทั้งหมดเข้ารับกิจกรรมนันทนาการในโอกาสต่าง ๆ และจัดกันเป็นประจำทุกสัปดาห์ ทุกเดือน กิจกรรมที่นำมาจัดได้แก่ เกมสื่ กีฬา ดนตรี กิจกรรมเข้าจังหวะ ภาพยนตร์ เป็นต้น หลังจากเด็กได้เข้ากลุ่มสังคมแล้ว เด็กมีความรู้สึกสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนและเจ้าหน้าที่ได้ดีขึ้น มีความมั่นใจในตนเองเพิ่มขึ้น แต่เจ้าหน้าที่ในสถานสงเคราะห์ยังมีความเห็นว่า เด็กยังมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมหลายอย่าง เช่น ก้าวร้าว ไม่เชื่อฟัง ขาดความรับผิดชอบ หุนหันพลุกพล่าน ลักขโมย และมีปัญหาทางเพศ วิธีการแก้ไขปัญหาคือเจ้าหน้าที่ใช้ได้แก่ การลงโทษ การให้คำแนะนำปรึกษาเฉพาะราย และการใช้วิธีกลุ่มสังคม

ถึงแม้ว่าทางสถานสงเคราะห์จะพยายามส่งเสริม ปรับปรุงสภาพแวดล้อมต่าง ๆ รวมทั้งนำเอากิจกรรมนันทนาการกลุ่มสังคมมาใช้ เพื่อจะช่วยให้เด็กใหม่คุณภาพมากยิ่งขึ้น มีการเจริญเติบโตอย่างเหมาะสมทั้งทางร่างกายและจิตใจ ผลที่ได้รับก็ยังไม่เป็นที่น่าพอใจเท่าไรนัก จะเห็นได้จากผลงานวิจัยของ เปรมสุริย์ เข้มทอง (2526 : 57 - 59) ที่ทำการเปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์กับเด็กวัยรุ่นในโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กวัยรุ่นอายุระหว่าง 11 - 17 ปี จากสถานสงเคราะห์ทั้งชายและหญิง จำนวน 114 คน จากโรงเรียนวิชรธรรมสาธิต จำนวน 201 คน ทั้งชายและหญิง โดยใช้แบบทดสอบสุขภาพจิตชื่อว่า SCL-90 วัดสุขภาพจิตออกเป็น 9 ด้าน ได้แก่ ความรู้สึกผิดปกติของร่างกาย การบ่นคิย่ำทำ ความรู้สึก

ไม่ชอบติดต่อกับผู้อื่น ชิมเศร้า วิตกกังวล ก้าวร้าวทำลาย กลัวโดยไม่มีเหตุผล หวาดกระแวง และโรคจิต ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เด็กวัยรุ่นในโรงเรียนมีสุขภาพจิตดีกว่าเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านความกลัว โดยไม่มีเหตุผล

จากผลงานการวิจัยที่กล่าวแล้วข้างต้น แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของสภาพแวดล้อม ระบบสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป อันมีผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ สัมพันธภาพภายในครอบครัว และการอบรมเลี้ยงดูที่เด็กได้รับ ซึ่งมีผลโดยตรงต่อสุขภาพจิตของเด็ก เท่ากับเป็นการชี้ให้เห็นว่า เด็กในสถานสงเคราะห์นั้น มีใจต้องการเพียงปัจจัยสี่เพื่อช่วยให้มีชีวิตอยู่รอดเท่านั้น แต่เด็กยังต้องการความรัก ความอบอุ่น การดูแลเอาใจได้อย่างใกล้ชิด มีการสัมผัสทางกายบ้าง เพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกไว้วางใจ ปลอดภัยและมีสุขภาพจิตดี ดังจะเห็นได้จากการศึกษาของ สมศักดิ์ ขจรเจริญกุล (2527 : 61 - 62) เกี่ยวกับการให้สัมผัสทางกายกับเด็กก่อนวัยเรียนทั้งชายและหญิง อายุ 5 - 7 ปี ในสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี พบว่าเด็กเหล่านี้มีสุขภาพจิตดีกว่าเด็กในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นอกจากนี้ยังมีผู้วิจัยเกี่ยวกับสุขภาพจิตของเด็กวัยรุ่นในโรงเรียนสอนแก่นนวิद्याน คือ เสาวลักษณ์ เลิศคำรงค์เศษ และคนอื่น ๆ (2525 : 3 - 5) โดยใช้แบบสำรวจบุคลิกภาพ MMPI กับกลุ่มตัวอย่างอายุระหว่าง 14 - 17 ปี เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2524 จำนวนทั้งสิ้น 512 คน เป็นชาย 260 คน หญิง 252 คน ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนที่ย้ายภูมิลำเนาเดิมมาอยู่อาศัยกับญาติ อยู่หอพัก หรือเช่าบ้านอยู่ มีแนวโน้มที่จะมีปัญหาสุขภาพจิตสูงกว่านักเรียนที่อาศัยอยู่กับบิดามารดา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ต่อมาในปีเดียวกันนี้ ทวงเตื่อน พันทุมนาวัน และเพ็ญแข ประจันปัจจนิก (2524 : 179 - 180) ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ภายในครอบครัว สุขภาพจิต และจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นไทย กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนทั้งชายและหญิง ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 3 อายุระหว่าง 13 - 17 ปี จากโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร 4 แห่ง และในจังหวัดสงขลาอีก 4 แห่ง ทั้งในตัวเมืองและนอกตัวเมือง จำนวนทั้งสิ้น 917 คน ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มนักเรียนวัยรุ่นที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตมากที่สุดคือ วัยรุ่นที่ไม่ได้อยู่อาศัยกับบิดามารดา

รองลงมาคือ กลุ่มวัยรุ่นที่มีความรู้สึกว่า ถูกเลี้ยงดูแบบรัก สนับสนุนและใช้เหตุผลน้อย มีความขัดแย้งในครอบครัวมาก

จากผลงานการวิจัยแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของการอยู่ร่วมกับบิดา มารดาว่ามีผลต่อ สุขภาพจิตของวัยรุ่นมาก วัยรุ่นที่อยู่กับบิดา มารดา จะมีความรู้สึกความกังวลที่ น้อยกว่า ให้คำแนะนำ ปกป้องหรือเฝ้าตลอดเวลา สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นกับตัวเอง และสิ่งแวดล้อมได้ ส่วนวัยรุ่นที่โตอยู่อาศัยกับบิดา มารดา นั้นจะทำให้ขาดความมั่นใจในการ ดำเนินชีวิต ซากุญแจที่จะให้คำปรึกษาหารือ จึงต้องไปปรึกษากับเพื่อน คลอຍตามเพื่อน บางครั้ง อาจเกิดความสับสน วาเหว ไรท์พั้ง ทำให้สุขภาพจิตเสื่อมโทรม

ต่อมาในปี พ.ศ. 2526 ชีววัฒน์ นิจนทร (2526 : 175 - 184) ทำการศึกษา ถึงความเกี่ยวพันระหว่างสภาพแวดล้อมทางโรงเรียนกับสุขภาพจิต 5 ด้าน ของนักเรียนวัยรุ่น ซึ่งประกอบด้วยอาการทางกาย มโนภาพแห่งตน ความซึมเศร้า ความวิตกกังวล ความก้าวร้าว และสุขภาพจิตรวม กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และเทียบเท่า ซึ่งเรียนอยู่ในสถานศึกษาของกรมสามัญศึกษา และกรมอาชีวศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,122 คน โดยให้ผู้ถูกศึกษาตอบแบบสอบถามต่าง ๆ ผลการศึกษาภาคสนามครั้งนี้พบว่า ปัจจัย สำคัญที่มีผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนมากที่สุดคือ การรับรู้สภาพแวดล้อมในโรงเรียน รองลงมาคือ ความรู้สึกแค้นทางจิตและความรู้สึกแฉก ส่วนตัวแปรที่สำคัญรองลงไปอีก ได้แก่ เพศ ลักษณะของครอบครัว ระดับเศรษฐกิจของครอบครัว โดยวัยรุ่นหญิงมีสุขภาพจิต ทุกด้านเสื่อมกว่าวัยรุ่นชาย วัยรุ่นจากครอบครัวแตกแยกและจากครอบครัวที่มีระดับเศรษฐกิจต่ำ จะมีสุขภาพจิตเสื่อมกว่าวัยรุ่นที่มาจกครอบครัวฐานะปานกลางและฐานะสูง นักเรียนที่มีความ รู้สึกว่าอยู่ในสภาพที่แออัดจะมีความรู้สึกสุขภาพจิตทั้ง 5 ด้าน มากกว่าผู้ที่มีความรู้สึกแออัดน้อย

จากการศึกษาของ กนกวัฒน์ สุขะตุงคะ (2523 : 36 - 38) ซึ่งเห็นว่า สภาพแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัวมีอิทธิพลต่อสุขภาพจิตแล้ว โดยทำการศึกษาเกี่ยวกับเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ในเขตแทรกซึมของผูกรถรายนอนมูนีสต์ ในจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า สุขภาพจิตของ นักเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 ในทุกด้านโดยเฉพาะความเกี่ยวข้องกับความกลัวโดยไม่มีเหตุผล อยู่ในเกณฑ์ต่ำสุด นักเรียนชายมีสุขภาพจิตดีกว่านักเรียนหญิง ใน ด้านการติดต่อกับคนอื่น ความซึมเศร้า กลัวโดยไม่มีเหตุผลและชั้ระแวง ส่วนนักเรียนหญิงมี

สุขภาพจิตที่ความนักเรียนชาย ในด้านการฆ่าตัวทำ จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า สภาพแวดล้อม ที่ตึงเครียด อยู่ในภาวะสงคราม ทำให้เด็กกลัวในอันตรายที่จะมาถึง จึงมีผลทำให้สุขภาพจิต เสื่อมโท

จากผลงานการวิจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แสดงให้เห็นถึงสภาพแวดล้อมที่มีความเกี่ยวข้องกับ สุขภาพจิตของเด็ก เด็กที่ได้รับการดูแล เอาใจใส่จากพ่อ แม่ ผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด จะ เกิดความรู้สึกอบอุ่น ไว้วางใจผู้อื่น สามารถปรับตัวได้ดี ดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ส่วนเด็กที่ทองแยกจากบิดา มารดา มาอาศัยอยู่กับญาติ และไปอาศัยอยู่ตามวัด หรือ สถานเลี้ยงเด็กกำพร้า เด็กเหล่านี้จะมีความรู้สึกหวาดกลัวความรัก ความอบอุ่น ว่าเหว ยึดหวัง น้อยใจ เกิดอารมณ์เศร้า ก้าวร้าว ปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ยาก มีโอกาสที่จะเป็นโรคจิต โรคประสาทได้ง่าย—ความเหตุนักวิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่า เด็กที่ถูกเลี้ยงดูอยู่ในสภาพแวดล้อม ที่แตกต่างกัน คือในครอบครัวทั่วไป และในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจน—วัดสระแก้ว จะมี สุขภาพจิตแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

10 หน้า ๗๖ ถึง ๗๘/๒๕๒๕/๒๖๖

1๐๓๓๗ ๗/๒๕๒๖

อายุและระดับการศึกษากับสุขภาพจิต

ปัจจุบันนี้ ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพจิตนับวันจะมีเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ บุคคลที่มีสุขภาพจิตเสื่อม มักจะมีปัญหาการฆ่าตัวตายตามมาด้วยเสมอ กลุ่มประชากรที่ม้อตราเสี่ยงสูงต่อการฆ่าตัวตาย ได้แก่ บุคคลวัยรุ่นและวัยชรา จากสถิติการฆ่าตัวตายของคนไทย เมื่อปี พ.ศ. 2523 พบว่า สูงขึ้น กว่าเดิมมากกว่าหนึ่งเท่าตัว เฉลี่ยประมาณ 15 คน ต่อประชากร 100,000 คน ผู้ฆ่าตัวตาย ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 15 - 25 ปี แสดงให้เห็นถึงความเจ็บป่วยทางสุขภาพจิตที่คนไทยไม่สามารถ ปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ เมื่อพบปัญหาในชีวิตประจำวัน และเมื่อหาทางออกไม่ได้มักจะมี การฆ่าตัวตาย (ไทยรัฐ. 2523 : 3)

จากการศึกษาของ อัมพร โทษะกุล (2521 : 144 - 155) เกี่ยวกับสุขภาพจิตของ ผู้รับการศึกษาที่ศูนย์สุขภาพจิต 4 ปี พบว่า ปัญหาสุขภาพจิตมีมากในเด็กอายุ 9 - 19 ปี ซึ่ง สอดคล้องกับการศึกษาของ ปิยวรรณ ทันทก (2513 : 32) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุ ของการป่วยเป็นโรคจิตของ เด็กวัยเรียนที่เข้ารับการรักษานในโรงพยาบาลสมเด็จพระยา และ พบว่าเด็กวัยเรียนป่วยเป็นโรคจิตมากที่สุดในช่วงอายุ 16 - 18 ปี

ทองเดือน ทิมธุมนาวัน และเพ็ญแข ประจันปัจจนิก (2524 : 179 - 180) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นทั้งชายและหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 3 ในกรุงเทพมหานคร และสงขลา ที่มีอายุ 13 - 17 ปี จำนวน 917 คน ผลการวิจัยพบว่า วัยรุ่นตอนกลางมีปัญหาสุขภาพจิตมากกว่าวัยรุ่นตอนต้น ต่อมาในปี พ.ศ. 2526 เปรมสุรีย์ เช่อมทอง (2526 : 56 - 59) ได้ศึกษาเปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์กับวัยรุ่นในโรงเรียน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างอายุ 11 - 17 ปี วัยรุ่นจากสถานสงเคราะห์ ได้แก่ สถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด และสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี ส่วนวัยรุ่นในโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวชิรธรรมสาธิต ก็ได้ขอ เช่นเดียวกันคือ วัยรุ่นตอนต้นมีสุขภาพจิตดีกว่าวัยรุ่นตอนกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษารายงานของ อโนมศิริ อินทนนท์ (2530 : 82) เรื่องสุขภาพจิตและพฤติกรรมกลางแสดงออกของวัยรุ่นที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมต่างกัน คืออาศัยอยู่ในวัดสระแก้ว ในสถานสงเคราะห์และในครอบครัว จำนวน 680 คน ทั้งชายและหญิง

ในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน เด็กก็จะแสดงพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไป แต่ก็มีพฤติกรรมหลายอย่างที่แสดงให้เห็นว่าเด็กเริ่มมีปัญหาทางสุขภาพจิตเกิดขึ้นแล้ว จากการศึกษาของ เขมภา เทียงตรง (2519 : 39 - 40) เกี่ยวกับปัญหาค่านสุขภาพจิตของเด็กและวัยรุ่นอายุระหว่าง 3 - 16 ปี ที่มารับบริการจากศูนย์สุขภาพจิต กรุงเทพมหานคร ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ถึง 31 ธันวาคม 2518 พบว่า ลักษณะพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ได้แก่ บໍสสาวะระคหฺน คุดนํวมือ ขอมทุคปก ขอมลักขโมย มีความประพฤตินอกคหฺนทางเพศ มีปัญหาทางการพูด อัจฉาเอง อยางมาก นอนไมหลับ นอนกัคหฺน มีปัญหาทางคานการรับประทานอาหาร เจมิญเทิบโตชา เจมิญว่ยทางกายโดยไมมีพหยชิสภาพ กาวรวว มีปัญหาคานการเรียน นหฺนออกจากบาน หวาคคลัว วิตคังวล ซิม แยกตัว ขอมตอนฉมเวลาวาง พุคเพอเจอ หัวเราะ ร้องไห้ โดยไมมีเหตุผล ขอมลางมือบอย ๆ เด็กเหล่านี้นํกมาพบแพทยควยปัญหาทางคานการเรียนและการเจมิญว่ยทางกายโดยไมมีพหยชิสภาพ ต่อมาในปี 2520 สุพจน จักคหฺน (2521 : 78 - 80) ทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการประพฤตินอสมควรแกสภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร ในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี ผลการศึกษาคพบว่า นักเรียนที่ประพฤตินอสมควร มีแนวโนม สุขภาพจิตไมคหฺนากกว

นักเรียนปกติ และได้รับการยอมรับเพียงแค่วัยรุ่นน้อย ใช้เหตุผลน้อยกว่านักเรียนปกติ ต่อมา นันทิง เบอนแฮม (2528 : 79 - 85) ศึกษาถึงปัญหาของวัยรุ่นที่มีปัญหาความประพฤติกับ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง 11 - 18 ปี ทั้งชายและหญิง จำนวน 120 คน ที่ถูกปกครองมา แรงความตอกทรมประสาสงครามเพื่อขอความช่วยเหลือในการแก้ปัญหา พบว่า พฤติกรรม ที่เป็นปัญหาที่พบบ่อยที่สุดเรียงตามลำดับ คือ หนีเที่ยว หนีเรียน ลักขโมย มีปัญหาทางอารมณ์ ตัดสิ่งเสพติด พุดก และเล่นการพนัน

จากสถิติและผลงานการวิจัยที่กล่าวมาแล้ว แสดงให้เห็นว่า อายุ และระดับการศึกษา มีความเกี่ยวข้องกับสุขภาพจิตของเด็กด้วย เด็กที่มีอายุและระดับการศึกษาแตกต่างกันก็จะแสดง พฤติกรรมที่แตกต่างกัน พฤติกรรมบางอย่างถ้าเด็กแสดงออกมาก็สามารถบอกได้ว่าเด็กเริ่มมีปัญหา ทางสุขภาพจิตเกิดขึ้นแล้ว เช่น พฤติกรรมการหนีออกจากบ้าน การหนีเรียน เป็นต้น พฤติกรรม ที่เป็นปัญหาเหล่านี้สมควรที่จะได้รับการแก้ไขอย่างถูกต้อง ทันเวลา และให้เหมาะสมกับวัย เพื่อช่วยให้เด็กเติบโตขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพจิตดีต่อไปในอนาคต ด้วยเหตุนี้เองผู้วิจัยจึงนำ "อายุและระดับการศึกษา" มาเป็นตัวแปรตัวหนึ่งในการศึกษาสุขภาพจิตของเด็ก

เพศกับสุขภาพจิต

จากการศึกษาของ แมงกัส และวูเบอร์ค (Teuffer. 1954 : 292 ; citing Mangus and Woodward. n.d.) เรื่องธรรมชาติของจิตใจ และภาวะทางอารมณ์ของเด็ก จำนวน 805 คน โดยใช้ California Mental Health Analysis พบว่า เด็กชายมีความแตกต่างจากเด็กหญิงในด้านความมั่นคงทางอารมณ์) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จอห์น และเทอร์แมน (John and Terman. 1946 : 327 - 336) ที่กล่าวว่า เด็กหญิงมีความกังวล ความกังวลใจและตื่นตกใจมากกว่าเด็กชาย และในเรื่องของการปรับตัวนั้น คาเพลน (Kaplan. 1959 : 293) พบว่า เด็กหญิงมีปัญหาความคับข้องใจและการปรับตัวมากกว่าเด็กชาย เนื่องจากเด็กหญิงยังได้รับการคุ้มครองดูแลอย่างใกล้ชิดจากพ่อ แม่ ผู้ปกครอง ถูกอบรมสั่งสอน ใหญ่จิกกระตาคออายุ รู้จักควบคุมอารมณ์ เก็บความรู้สึกวิตกกังวลและความก้าวร้าวไว้ ทำให้เกิดความคับข้องใจมากขึ้น ไม่มีอิสระในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ส่วนเด็กชายนั้นได้รับการ อบรมสั่งสอนให้เป็นผู้นำครอบครัว มีอิสระในการแสดงออกทางอารมณ์ได้มากกว่าเด็กหญิง

ถนอม โถทอง (2529 : 18) กล่าวว่า โดยทั่วไปแล้ว เพศชายมักจะมีธรรมชาติ
ของความอึดทน เชื่อมั่นในตนเอง เปิดเผย ชอบวิพากษ์วิจารณ์ ไม่คอยกระตาคอย
กล้าเสี่ยง กล้าเผชิญกับข้อเท็จจริง ยอมรับสิ่งใหม่ ๆ ได้ ซึ่งแตกต่างจากเพศหญิง ที่มักจะ
เคร่งครัดในระเบียบแบบแผน รักรักษาจารีต ประเพณี มีความเขินอาย รักสวยรักงาม และ
จากการศึกษาของ หนู ขาคีขนานนท์ (2521 : 60 - 66) ซึ่งสำรวจปัญหาสุขภาพจิตของ
นักเรียนวัยรุ่นในจังหวัดชัยนาท จำนวน 215 คน เปรียบเทียบกับคนไข้ที่มารับบริการทาง
จิตเวชจำนวน 68 คน โดยใช้แบบสอบถาม Cornell Medical Index (C.M.I.) พบว่า
กลุ่มนักเรียนวัยรุ่นร้อยละ 68.84 มีแนวโน้มเกิดปัญหาสุขภาพจิตขึ้นได้ และกลุ่มนักเรียนชาย
มีปัญหาทางด้านจิตใจและอารมณ์น้อยกว่ากลุ่มนักเรียนหญิง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ
กนกรัตน์ สุชะตุงคะ (2523 : 40) ดวงเดือน พันธุนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจันทึก

(2524 : 179 - 180) เสาวลักษณ์ เลิศคำรงค์เกษ และคนอน ๆ (2525 : 3 - 5)
จิรวรรณ นิจนตร (2526 : 175 - 184) เปรมสุรีย์ เช่อมทอง (2526 : 60 - 61)
ดวงพรพรณ เกิดพิทักษ์ และมีลลวีย์ อกุลย์วันศิริ (2527 : 134 - 137)

ส่วนผลการศึกษาของ อัมพร โอตระกุล (2521 : 144 - 155) พบว่า ปัญหา
สุขภาพจิตมีมากในเด็กอายุ 9 - 19 ปี และพบในกลุ่มนักเรียนชายมากกว่านักเรียนหญิง
ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ ถนอมศรี อินทนนท์ (2530 : 82 - 88)

จากผลงานการวิจัยที่กล่าวมาแล้ว แสดงให้เห็นว่า "เพศ" เป็นตัวแปรหนึ่งที่
มีความเกี่ยวข้องกับสุขภาพจิตของเด็ก อาจเนื่องจากในสังคมไทย มีประเพณี วัฒนธรรม
การอบรมสั่งสอนเด็กชายและเด็กหญิงแตกต่างกัน เด็กชายจะได้รับการเลี้ยงดูแบบอิสระ
ไม่เข้มงวดมาก ทำให้กล้าแสดงออกในทุก ๆ ด้าน ส่วนเด็กหญิงจะถูกเลี้ยงดูแบบเข้มงวด
ให้ซึมเป็นกุลสตรี ท้องประพฤติปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ จารีตประเพณี ที่สังคมเห็นว่า
ถูกต้อง ทำให้เด็กหญิงเกิดความซัดเซง สับสน คับข้องใจ มีโอกาสเกิดปัญหาทางสุขภาพจิต
ได้มากกว่าเด็กชาย

จริยธรรม

ความหมายของจริยธรรม

คำว่า "จริยธรรม" ได้มีผู้รณหลายท่านให้ความหมายต่าง ๆ กันดังนี้ คือ
 เทียเจท์ (Piaget. 1960 : 1) เป็นบุคคลแรกที่ได้อธิบายความหมายของจริยธรรม
 ของเด็ก อธิบายไว้ว่า จริยธรรม เป็นลักษณะประสภการของมนุษย์และหน้าที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์
 ในการให้ความร่วมมือเกี่ยวกับการจัดเตรียมทางสังคมในเรื่องความสนใจและอนามัยของบุคคล
 เป็นความสัมพันธ์ร่วมกันในรูปของการกระทำและสิทธิ

ทอมา โคลเบอร์ก (Kohlberg. 1976 : 4 - 5) ศึกษาจริยธรรมตามแนว
 ของ เทียเจท์ และได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า ไม่ได้อธิบายถึง การกระทำตามสิ่งที่สังคม
 เห็นว่าดีหรือถูกต้อง แต่เป็นสิ่งที่บุคคลควรกระทำเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ขัดแย้งกันแล้วตัดสินใจโดย
 ยึดหลักความยุติธรรม นอกจากนี้ โคลเบอร์ก ยังมีความเชื่อว่า พัฒนาการทางจริยธรรมจะมี
 เป็นลำดับขั้นที่จะเกิดเป็นปกติวิสัยกับบุคคลทุกชาติทุกภาษา และจะต้องเกิดเป็นอนุกรมจากขั้นแรก
 ไปก่อนเสมอ แต่ระยะเวลาในการอยู่ขั้นใดขั้นหนึ่งจะต่างกันแล้วแก่บุคคลหรือบางคนในเวลา
 เกี่ยวกันอาจอยู่ในขั้นที่คาบเกี่ยวกันได้ การพัฒนาการทางจริยธรรมนี้ก็เช่นเดียวกับการพัฒนาทาง
 ด้านความคิดและการให้เหตุผลจะค่อย ๆ มีการเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าไปตลอดเวลา ทั้งนี้เนื่องจาก
 บทเรียนของประสบการณ์ในอดีต ก่อให้เกิดความสามารถในการแยกแยะถึงผลดีผลเสีย ซึ่งจะ
 ก่อให้เกิดการจักระบมใหม่ ที่จะนำไปสู่ขบวนการสมมูลของโครงสร้างในที่สุด (นวดศิริ
 เปาโรหิตย์. 2518 : 129)

ความคิดเห็นของ โคลเบอร์ก นี้สอดคล้องกับความเห็นของ อรอนเฟรค และไมเคิล
 (Lickona. 1976 : 4 ; citing Aronfred and Mischel and Mischel. n.d.)
 ที่ว่าการยินยอมทำตามความคาดหวังของสังคมไม่ได้อธิบายถึง การมีจริยธรรมสูงกว่า อรอนเฟรค
 ไม่เห็นด้วยกับการพิจารณาว่าการกระทำมีจริยธรรมหรือไม่ขึ้นอยู่กับ การกระทำตามคุณธรรม
 ที่เป็นบรรทัดฐานภายนอก ส่วน ไมเคิล และไมเคิล กล่าวว่า ตามความสามารถของ
 แต่ละบุคคลที่จะสร้างขอบเขตของความประพฤติที่มีจริยธรรมหรือไม่เห็น เป็นสิ่งที่เกิดจากตนเอง
 มากกว่าการยินยอมอ่อนตามผู้อื่น หรือทำตามแบบแผนที่กำหนดไว้ตายตัว

ส่วน ไอแซก (Eysenck) ทูตถึงจริยธรรมว่า เป็นผลสะท้อนจากการวางเงื่อนไข เช่น การหลีกเลี่ยงการกระทำ เนื่องจากวิตกกังวลว่าจะได้รับการลงโทษจากสังคม ซึ่งใกล้เคียงกับที่ เบอร์กอวิทซ์ (Berkowitz) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นการประเมินการกระทำอันเป็นความเชื่อของคนในสังคม ที่กำหนดไว้ว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง (Lickona. 1976 : 1 - 4) และเรสต์ (Rest. 1976 : 6) ให้ความสำคัญของความของจริยธรรมว่า เป็นมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับหลักความยุติธรรมในขณะที่มีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม โดยไม่เกี่ยวกับคุณค่าหรือความรู้สึกส่วนตัวของแต่ละบุคคล

นอกจากนี้นักการศึกษาของไทยยังได้ให้ความหมายของคำว่า "จริยธรรม" ไว้มากมายหลายแง่หลายมุม ดังต่อไปนี้คือ

"จริยธรรม" เป็นคำสมาสระหว่างจริหรือจรรยา ซึ่งหมายถึง ความประพฤติที่ควรปฏิบัติ กับคำว่า ธรรม คือ คุณความดี ความชอบ ความถูกต้อง เมื่อนำคำทั้ง 2 คำ มารวมกันจึงมีความหมายว่า ความประพฤติที่ชอบที่พึงปรารถนาของผู้ที่ใดพบเห็น หรือคือ ธรรมที่เป็นข้อปฏิบัติศีลธรรม กฎศีลธรรม (ราชบัณฑิตยสถาน. 2525 : 214) ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการประพฤติของแต่ละบุคคลที่แสดงออกมาทางความคิด คำพูด การกระทำ เพื่อที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข (สาโรช บัวศรี. 2522 : 20) นอกจากนี้ ท่าพุทธศาสน อิมปัญญา (2514 : 107) ยังได้อธิบายว่า จริยธรรม คือศีลธรรม ได้แก่ ระเบียบปฏิบัติซึ่งมุ่งให้เกิดความสุข ความสงบ แก่สังคมเป็นส่วนใหญ่และเป็นสิ่งที่มีมนุษย์ทำขึ้น เป็นบัญญัติตามเหตุผลของมนุษย์เองหรือตามความต้องการของมนุษย์ ส่วน ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช (ไสว ขอมงคลอุดม. 2528 : 12 ; อาจิงมาจาก กรมการศาสนา. 2521 : 31) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับสิ่งที่ควรปฏิบัติ ควรประพฤติ พร้อมทั้งแน่วแน่ปฏิบัติ จะต้องรู้เวลา โอกาสและสถานการณ์ เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ และจากการสัมภาษณ์เรื่อง จริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน โดยคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ณ สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (A.I.T.) จังหวัดปทุมธานี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2522 : 4, 18) ได้สรุปความหมายรวมของคำว่า จริยธรรมว่าเป็น แนวทางความประพฤติและการปฏิบัติเพื่อบรรลุถึงสภาพชีวิตอันทรงคุณค่าพึงประสงค์

ในโอกาสเดียวกันนี้ ดร. กอ สวัสดิ์พานิชย์ กล่าวถึง จริยธรรมว่า คือการประมวลความประพฤติและความนึกคิดในสิ่งที่ทำงานเหมาะสม

ต่อมาปี พ.ศ. 2524 กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2524 ช : 3 - 4)

ให้คำจำกัดความของจริยธรรมว่า เป็นแนวทางของการประพฤติ ประพฤติชอบ ทั้งทางกาย วาจา ใจ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม โดยพิจารณาใน 2 ลักษณะ คือ ค่านิยมทางจริยธรรม (Moral Value) เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับจิตใจ ในลักษณะของความเชื่อ ความพอใจ ค่านิยม เป็นต้น และพฤติกรรมจริยธรรม (Moral Content) เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับ ความประพฤติ การปฏิบัติที่สังคมต้องการ ถ้าผู้ใดประพฤติปฏิบัติตามมาตรฐานของสังคมได้จะถือว่าผู้นั้นเป็นผู้มีจริยธรรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2522 : 31 - 33) ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจริยธรรม

กล่าวว่า จริยธรรมของบุคคลและสังคมเป็นเรื่องของจิตใจและการกระทำที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม จริยธรรมเป็นคำที่มีความหมายกว้าง หมายถึง ลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์ มีขอบเขตรวมถึงพฤติกรรมทางสังคมประเภทต่าง ๆ 2 ลักษณะ คือลักษณะที่สังคมต้องการให้สมาชิกในสังคมนั้น มีอยู่ คือ เป็นพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบในการสนับสนุน และผู้กระทำส่วนมากเกิดความพอใจว่าการกระทำนั้น เป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมอีกลักษณะหนึ่งคือ ลักษณะที่สังคมไม่ต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกของสังคม เป็นการกระทำที่สังคมลงโทษ พยายามกำจัด และผู้กระทำพฤติกรรมนั้นส่วนมากรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ไม่สมควร ฉะนั้นผู้ที่มีจริยธรรมสูง คือผู้ที่มีลักษณะและพฤติกรรมประเภทแรกมากกว่าประเภทหลังน้อย

ลักษณะต่าง ๆ ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม สามารถแบ่งออกเป็นประเภทได้ดังนี้ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2524 : 2 - 4)

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้ไว้ในสังคมที่ตนอยู่นั้น ถือว่าการกระทำชนิดใดคือควรกระทำ ชนิดใดไม่ควรกระทำ ลักษณะและพฤติกรรมชนิดใดเหมาะสมหรือไม่มากนักน้อยเพียงใด ปริมาณความรู้เชิงจริยธรรมนี้ ขึ้นอยู่กับ อายุ ระดับการศึกษา และพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลด้วย

2. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ ยกเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ หรือค่านิยมในสังคมนั้น พฤติกรรมเชิงจริยธรรมนี้

เป็นสิ่งที่สังคมให้ความสำคัญมากกว่าจริยธรรมในลักษณะอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะการกระทำในทางที่ผิดหรือเลวของบุคคลนั้นส่งผลโดยตรงต่อความผาสุกและความทุกข์ร้อนของสังคม

3. ทศนคติเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิงจริยธรรมต่าง ๆ ว่าคนชอบ หรือไม่ชอบ อย่างไร ทศนคติเชิงจริยธรรมของบุคคลส่วนมากจะสอดคล้องกับค่านิยมในสังคมนั้น และสามารถทำนายพฤติกรรมได้แม่นยำกว่าความรู้เชิงจริยธรรมเพียงอย่างเดียว เนื่องจากทศนคตินั้น รวมเอาความรู้และความรู้สึกเข้าไว้ด้วยกัน

4. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลให้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เหตุผลที่ชี้ให้เห็นถึงเหตุจูงใจ หรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่าง ๆ ของบุคคล

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า จริยธรรม เป็นเรื่องของจิตใจ ซึ่งเกี่ยวข้องกับทัศนคติที่รับ และสภาพแวดล้อม รวมถึงการประพฤติปฏิบัติ แต่ในสิ่งที่ตั้งมาเป็นประโยชน์แก่ตนเอง ผู้อื่น และสังคม สามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในทางที่ถูกต้อง และอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข

ความสำคัญของจริยธรรม

บ้านเมืองและสังคมไทยในปัจจุบันนี้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ตามความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นความเจริญทางกายภาพ แต่ความสามารถหรือความชาญฉลาดที่จะสร้างสันติสุข ซึ่งเป็นความก้าวหน้าทางจิตใจนั้น มิได้เจริญรวดเร็วตามไปด้วย ทำให้ได้ประชากรที่ขาดคุณภาพ ไม่มีศีลธรรม จริยธรรม ประพฤติตนไม่เหมาะสม เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ ดังคำกล่าวของ คิเรก ชัยนาม (วิวัฒน์ อัสวานิชย์. 2523 : 1 ; อ้างอิงมาจาก คิเรก ชัยนาม. 2509) ทว่าการกระทำใด ๆ ก็ตาม ถ้าขาดหลักในทางจริยธรรมเสียแล้ว บ่อมจะดีไปไม่ได้ตลอด เพราะมนุษย์โดยปกติแล้วเห็นแก่ตัว ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุก ๆ ฝ่ายจะต้องให้ความร่วมมือกันในการพัฒนาบุคลากรของชาติให้มีคุณภาพ และมีลักษณะของความเป็นพลเมืองดี มีพฤติกรรมเหมาะสม มีศีลธรรม จริยธรรม รู้จักชอบชั่วดี อะไรควรทำและไม่ควรทำ ชำเลือง วุฒินันท์ (2522 : 135 - 136) กล่าวถึง คุณลักษณะที่น่าส่งเสริมของคนไทยไว้ 10 ประการ ดังนี้ คือ

1. มีระเบียบ วินัย
2. มีความซื่อสัตย์ สุจริต และยุติธรรม
3. ชยัน ประหยัด และมัคมันในอาชีพ
4. สำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ
5. รู้จักคิด ริเริ่ม วิจารณ์ ทัดสินใจอย่างมีเหตุผล
6. กระตือรือร้นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย รัก เทิดทูน ชาติ ศาสนา

พระมหากษัตริย์

7. มีพลานามัยสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ
8. รู้จักทั้งตนเองและมีुकุมคติ
9. มีความภาคภูมิใจ รู้จักทะนุบำรุงศิลปะ วัฒนธรรม และทรัพยากรของชาติ
10. มีความเสียสละ เมตตาอารี

บุคคลที่มีคุณลักษณะดังกล่าวแล้วนี้ ถือได้ว่าเป็นบุคคลที่มีลักษณะของความเป็นพลเมืองดี เป็นผู้ที่มีจริยธรรมสูง ซึ่งเป็นลักษณะที่พิเศษและสามารถช่วยในการพัฒนาประเทศได้อย่างรวดเร็วได้ผลเต็มที่ จะเห็นได้ว่า การปลูกฝังลักษณะความเป็นผู้มีจริยธรรมสูงให้แก่เยาวชนนั้น เป็นสิ่งที่สำคัญมาก เนื่องจากเด็กในวันนี้ คือผู้ใหญ่ที่จะต้องรับผิดชอบต่ออนาคตของชาติต่อไปในวันข้างหน้า ถ้าเด็กวันนี้ได้รับการอบรม สั่งสอน แนะนำให้มีศีลธรรม จริยธรรมในจิตใจ เสียตั้งแต่ยังเด็ก เมื่อเขาเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ ก็จะเป็นผู้ใหญ่ที่ดี เป็นพลเมืองดีของชาติ บ้านเมือง มีศีลธรรม จริยธรรมภายในจิตใจ ซึ่งเป็นลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศชาติเป็นอย่างมาก แต่ถาเยาวชนของชาติกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ต่างกันออกไป ชาคโอกาสที่จะได้รับการปลูกฝัง อบรมลักษณะนิสัยของผูมีจริยธรรมสูงไปเสียแล้ว อนาคตของชาติในวันข้างหน้าก็น่าเป็นห่วงยิ่ง

ทฤษฎีเกี่ยวกับจริยธรรม

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาหลายคนได้ให้แนวคิด และสร้างทฤษฎีเกี่ยวกับจริยธรรมขึ้นมากมาย สามารถรวบรวมเป็นทฤษฎีใหญ่ ๆ ได้ 3 ทฤษฎี คือ

1. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory) ฟรอยด์ (Freud. 1949 : 358) เชื่อว่า จริยธรรมเป็นส่วนเดียวกับ ซุปเปอร์อีโก (Superego) หรือ มโนธรรม ซึ่งเด็กจะได้รับการอบรมเลี้ยงดู เลียนแบบพ่อ แม่ หรือบุคคลที่ใกล้ชิด และยึดเป็นแบบอย่าง ทำให้เด็กรับเอาค่านิยม มาตรฐานจริยธรรมในสังคมไว้ จนกระทั่งยอมรับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของสังคม มาเป็นหลักปฏิบัติโดยอัตโนมัติ เกิดความรู้สึกผิดชอบชั่วดี

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) สกินเนอร์ (Skinner. 1971 : 101 - 128) เชื่อว่า สิ่งแวดล้อมทางสังคม เป็นตัวกำหนดเงื่อนไขทางสังคมให้แก่เด็ก โดยอาศัยหลักการเสริมแรง และหลักการเชื่อมโยงมาอธิบายกระบวนการที่บุคคลได้รับอิทธิพลจากสังคม พ่อแม่จะเป็นผู้สอนให้เด็กรู้ถึงแนวปฏิบัติตนในสังคม รู้จักผิดชอบชั่วดี ถึงแม้ว่ามนุษย์จะเกิดมาโดยไม่มีจริยธรรม แต่เมื่อโตขึ้นจะเกิดการเรียนรู้จริยธรรมและพฤติกรรมเป็นไปตามโครงสร้างทางวัฒนธรรมในสังคมนั้น ๆ หลักของทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่า

2.1 พัฒนาการทางจริยธรรม เป็นการคล้อยตามกฎเกณฑ์ทางสังคมทั้งความประพฤติและอารมณ์

2.2 พัฒนาการทางจริยธรรม มีแรงขับพื้นฐานมาจากความต้องการทางชีวภาพ การแสวงหารางวัล และการหลีกเลี่ยงการลงโทษทางสังคม

2.3 จริยธรรมมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรม

2.4 สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางจริยธรรม

2.5 พื้นฐานทางจริยธรรม (Basic Moral Norm) มีสาเหตุมาจากกฎเกณฑ์ภายนอก

3. ทฤษฎีพุทธิปัญญา หรือทฤษฎีพัฒนาการทางความคิด (Cognitive Development Theory) (Kohlberg. 1976 : 48) นักจิตวิทยาที่ศึกษาตามแนวทฤษฎีนี้ ที่ควรกล่าวถึง ได้แก่ เพียเจต์ (Piaget) และโคลเบอร์ก (Kohlberg) ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่า

3.1 พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลจะพัฒนาไปตามลำดับขั้น โดยเริ่มจากขั้นต่ำสุดไปยังขั้นสูงสุด ก้าวไปที่ละขั้น ไม่มีการย้อนกลับหรือข้ามขั้น

3.2 พัฒนาการทางจริยธรรมมีความเป็นสากล ในทุก ๆ วัฒนธรรม

3.3 พัฒนาการทางจริยธรรมเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction) ระหว่างบุคคลกับคนอื่น

3.4 พัฒนาการทางจริยธรรม มีโครงสร้างของความคิดเป็นพื้นฐานและประกอบด้วยเหตุผลเชิงจริยธรรม

ในที่นี้จะกล่าวเฉพาะทฤษฎีพัฒนาการทางความคิดด้านจริยธรรมของ โคลเบอร์ก (Kohlberg. 1976 : 32) ซึ่งศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมตามแนวของ เพียเจต์ และพบว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์นั้นมีได้บรรลุจุดสมบูรณ์เมื่อบุคคลอายุได้ 10 ปี แต่จะพัฒนาไปอีกหลายขั้นต่อนอกจากอายุ 11 - 25 ปี และเขายังเชื่อว่าในการวัดขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมนั้น จะต้องใช้การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอย่างเดียวกันนั้น

โคลเบอร์ก (Kohlberg. 1976 : 32 - 33) แบ่งระดับพัฒนาการทางจริยธรรม ออกเป็น 3 ระดับ ในแต่ละระดับมี 2 ขั้น พัฒนาการดังนี้

ระดับของจริยธรรม	ขั้นการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (2 - 10 ปี) Preconventional Level	<p>ขั้นที่ 1 ใช้หลักการยอมหลักการลงโทษ (2 - 7 ปี) (Obedience and Punishment Orientation)</p> <p>ขั้นที่ 2 ใช้หลักการแสวงหารางวัล (7 - 10 ปี) (Naively Egoistic Orientation)</p>
2. ระดับตามกฎเกณฑ์ (10 - 16 ปี) Conventional Level	<p>ขั้นที่ 3 ใช้หลักการกระทำดีคนอื่นเห็นว่าดี (10 - 13 ปี) (Good-Boy Orientation)</p> <p>ขั้นที่ 4 ใช้หลักการทำตามหน้าที่ของสังคม (13 - 16 ปี) (Authority and Social Order Maintaining Orientation)</p>

ระดับของจริยธรรม	ขั้นการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (16 ปีขึ้นไป) Postconventional Level	ขั้นที่ 5 ใช้หลักการทำตามคำมั่นสัญญา (16 ปีขึ้นไป) (Contractual Legalistic Orientation) ขั้นที่ 6 ใช้หลักการบิศุภมคคิศาภา (วัยผู้ใหญ่) (Conscience Orientation)

ในแต่ละระดับ ทวงเคียน พันธุนานวิน (2524 : 29 - 30) ได้อธิบายไว้ดังนี้

ระดับที่ 1 คือระดับก่อนกฎเกณฑ์ (2 - 10 ปี) หมายถึง ระดับที่การตัดสินใจเลือกกระทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้อื่น

ขั้นที่ 1 ใช้หลักการหลบหลีกการลงโทษ คือการมุ่งที่จะหลบหลีกมิให้ตนเองถูกลงโทษทางกาย เพราะกลัวความเจ็บปวดที่จะได้รับ และจะยอมทำตามคำสั่งผู้ใหญ่ เพราะเป็นผู้มีอำนาจทางการเห็นตน

ขั้นที่ 2 ใช้หลักการแสวงหารางวัล คือการเลือกกระทำในสิ่งที่จะนำความพอใจมาให้ตนเองเท่านั้น เริ่มรู้จักการแลกเปลี่ยนกันแบบเด็ก ๆ คือ เขาทำมาฉันต้องทำไป เขาให้ฉัน ฉันก็ทองให้เขา เป็นต้น

ระดับที่ 2 คือระดับตามกฎเกณฑ์ (10 - 16 ปี) หมายถึง การกระทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อย ๆ ของตน หรือทำตามกฎหมายและศาสนา บุคคลผู้มีจริยธรรมในระดับนี้ ยังต้องมีการควบคุมจากภายนอกแก่ความสามารถในการเอาใจเขามาใส่ใจเรา และสามารถที่จะแสดงบทบาททางสังคมได้

ขั้นที่ 3 ใช้หลักการทำตามที่ยู่อื่นเห็นชอบ บุคคลยังไม่เป็นตัวของตัวเอง ชอบคล้อยตามการชักจูงของผู้อื่น โดยเฉพาะเพื่อน ๆ

ขั้นที่ 4 ใช้หลักการทำตามหน้าที่ของสังคม บุคคลมีความรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งในสังคมของตน จึงถือว่าคนมีหน้าที่ตามกฎหมายต่าง ๆ ที่สังคมของตนกำหนดหรือคาดหมาย

ระดับที่ 3 ระดับเห็นอกกฎเกณฑ์ หมายถึง การตัดสินใจข้อขัดแย้งต่าง ๆ ด้วยการนำมาไตร่ตรองซึ่งใจตนเอง และตัดสินใจไปตามแนวที่จะเห็นความสำคัญของสิ่งใดมากกว่ากัน

ขั้นที่ 5 ใช้หลักการทำตามคำมั่นสัญญา บุคคลเห็นความสำคัญของสัญญาไม่ทำตนให้ชักคอสิทธิอันพึงมีพึงได้ของผู้อื่น สามารถควบคุมบังคับใจตนเองได้

ขั้นที่ 6 ใช้หลักการยึดหลักอุดมคติสากล ซึ่งเป็นขั้นพัฒนาการที่สูงที่สุด แสดงถึงการมีความรู้สึกนอกเหนือจากกฎเกณฑ์ในสังคมของตน และการมีความยึดหยุ่นทางจริยธรรม เพื่อจุดมุ่งหมายในผลประโยชน์อันเป็นอุดมคติที่ยิ่งใหญ่ (Kohlberg. 1973 : 376) นอกจากนี้ยังมีหลักประจำใจทางพุทธศาสนาที่เรียกว่า นิรี โอติปะปะ คือ มีความละเอียดใจต่อการทำความชั่ว และความกลัวบาป

1976
โคลเบอร์ก (Kohlberg. 1973 : 31 - 52) ยังได้กล่าวอีกว่า พัฒนาการของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้นเป็นไปตามขั้นตอนจากขั้นหนึ่ง ยานไปตามลำดับถึงขั้นที่หกจะข้ามขั้นไม่ได้ เพราะคนเราจะให้เหตุผลในขั้นต่ำกว่าอยู่ก่อน ต่อมาเมื่อได้ประสบการณ์ทางสังคมใหม่ ๆ หรือสามารถเข้าใจประสบการณ์เก่าได้ดียิ่งขึ้นก็จะเกิดการเปลี่ยนแปลงความคิดและเหตุผล ทำให้การให้เหตุผลในขั้นที่สูงต่อไปมีมากขึ้นเป็นลำดับ ส่วนเหตุผลในขั้นที่ต่ำกว่าจะถูกใจน้อยลงและถูกละทิ้งไปในที่สุด การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมนี้ อาจจะติดขัดกันในขั้นใดขั้นหนึ่งก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถทางสติปัญญา ซึ่งเป็นตัวหนึ่งที่กำหนดขั้นของพัฒนาการในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมและเป็นไปไม่ได้ที่จะมีพัฒนาการทางจริยธรรมในขั้นที่สูงกว่าพัฒนาการทางสติปัญญา เขาพบว่า เด็กที่มีพัฒนาการทางสติปัญญาอยู่ในขั้นปฏิบัติการคาวบอยธรรมตามทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ เพียเจต์ จะมีพัฒนาการทางจริยธรรมถึงขั้นที่สองเท่านั้น ส่วนผู้มีพัฒนาการทางสติปัญญาในขั้นปฏิบัติการนามธรรมขั้นต้น ๆ จะมีพัฒนาการทางจริยธรรมถึงขั้นที่สาม หรือสี่ และผู้ใหญ่ส่วนมากมีพัฒนาการทางจริยธรรมถึงขั้นที่สี่เท่านั้น

ส่วนบ่อเกิดของเหตุผลเชิงจริยธรรมนั้น โคลเบอร์ก มีความเห็นว่า มาจากการพัฒนาทางการเรียนรู้ ในขณะที่เด็กโตมีโอกาสติดคอสัมพันธ์กับผู้อื่น อันจะช่วยให้เกิดมีพัฒนาการทาง

จริยธรรมในขั้นที่สูงขึ้นไปอย่างรวดเร็ว (คางเคื่อน พันธุนาวิน. 2524 : 31) ซึ่งสอดคล้องกับการค้นคว้าของ เคย์ (วีรวรรณ ยามระคิษ. 2522 : 23 ; อ้างอิงมาจาก Kay. n.d.) ที่กล่าวว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคล มีต้นเหตุมาจากอิทธิพลของสังคมมากกว่าอิทธิพลของพันธุกรรม บุคคลที่เกิดขึ้นในแต่ละสังคมจะต้องเรียนรู้ และยอมรับจริยธรรมในสังคมนั้น ซึ่งอาจจะแตกต่างจากจริยธรรมของสังคมอื่น ๆ ไม่มากนักย่อยได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

สภาพแวดล้อมกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

เฮิร์ลอค (Hurlock. 1959 : 434) กล่าวถึงจริยธรรมของวัยเด็กตอนปลายว่า เด็กชายและเด็กหญิงจากกลุ่มสังคมต่าง ๆ เมื่อให้เขาเลือกหรือมีโอกาสเลือกจริยธรรมของพ่อแม่ และกลุ่มเพื่อน เด็กเหล่านั้นจะเลือกจริยธรรมตามแม่ พ่อ สูงกว่ากลุ่มเพื่อนอย่างน้อยมีนัยสำคัญระดับ .05 จะเห็นได้ว่า พ่อ แม่ มีอิทธิพลต่อระดับพัฒนาการทางจริยธรรมของบุตร ทั้งการศึกษาของ อัลสเตอร์ (Alster. 1974 : 542-A) เกี่ยวกับความสัมพันธ์พื้นฐานทางครอบครัวและพัฒนาการทางจริยธรรม เขาพบว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของ พ่อ แม่ สามารถพยากรณ์ระดับพัฒนาการทางจริยธรรมของบุตรได้ ครอบครัวที่สมบูรณ์จะส่งเสริมให้เด็กมีสังกัดทางจริยธรรมในขั้นสูง และแม่มีบทบาทมากกว่าพ่อ ต่อมา พาริค (Parikh. 1975 : 3160-A) ทำการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง เด็กอเมริกันชั้นกลาง เด็กอินเดียในเมือง และวัยรุ่นทั่วไป เพื่อเปรียบเทียบชั้นของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามแนว โคลเบอร์ก ผลปรากฏว่าการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และครอบครัวก็เป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็ก

เอ็ดเวิร์ก (Edward. 1974 : 76-A) ศึกษาถึงอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อการพัฒนาทางจริยธรรม ในกลุ่มตัวอย่างเด็กในประเทศเคนยา ระดับมัธยมศึกษาจนถึงระดับมหาวิทยาลัย ตามแนวของ โคลเบอร์ก ผลปรากฏว่า นักเรียนและนักศึกษาที่อยู่ไว้ชุมชนธรรมร่วมสมัยระดับจริยธรรมสูงกว่านักเรียน นักศึกษา ที่เคร่งครัดในศีลธรรม นักเรียนมีค่านิยมเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 1 - 2 ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากบ้าน ส่วนนักศึกษาจะมีค่านิยมเชิง

จริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 3 - 4 โดยได้รับการพัฒนาจากโรงเรียนมากกว่าที่บ้าน แสดงให้เห็นว่าจริยธรรมของเด็กนั้นเริ่มต้นที่บ้าน โดยที่พ่อแม่เป็นตัวอย่าง ต่อมา ซาปิรา (Shapira, 1976 : 19 - 26) ได้ศึกษาเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมต่างกัน ถึงการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม โดยใช้การเล่นเกมส์เป็นเครื่องมือ และพบว่า เด็กในเมืองและเด็กในกิบบูตซ์ (Kibbutz) ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ มิลเลอร์ ซุมอฟ และสตีเฟนส์ (Miller, Sumoff and Stephens, 1974 : 261 - 268) ได้ศึกษาเปรียบเทียบทักษะการคิดให้เหตุผล และการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมระหว่างเด็กที่อยู่ในสถานกักกัน เด็กเรียนซ้ำ และเด็กปกติ อายุระหว่าง 13 - 16 ปี กลุ่มละ 16 คน โดยใช้แบบสอบถาม ผลที่ได้คือ เด็กปกติมีทักษะทางการคิดให้เหตุผลสูงกว่าเด็กกลุ่มอื่น ๆ แต่การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กกลุ่มต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน ต่อมา คอล (Call, 1974 : 5034-A) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียน การปรับตัว และค่านิยมทางจริยธรรมระหว่างนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของวัดในนิวยอร์กฮอลิดกับโรงเรียนของรัฐบาล บนเกาะกวม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 9 จำนวน 50 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของวัด มีค่านิยมเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนในโรงเรียนรัฐบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษาถึงความแตกต่างของการคิดหาเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนอายุ 13 ปี และ 15 ปี ในเขตกรุงเทพมหานครและในชนบท ของ วิรัช จาบลนอม (2520 : 63) พบว่าไม่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มของเด็กในกรุงเทพมหานครและในชนบท แต่หาพิจารณาจากคะแนนจะเห็นว่า คะแนนของเด็กกลุ่มในชนบท มีแนวโน้มสูงกว่าเด็กในกรุงเทพมหานคร ต่อมา อุษา หัชชะวณิช (2521 : 32 - 34) ทำการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรม กับกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อายุระหว่าง 15 - 16 ปี ในโรงเรียนรัฐบาลของกรุงเทพมหานคร จำนวน 200 คน และในจังหวัดพังงา 100 คน ผลของการศึกษาสนับสนุนงานวิจัยของ วิรัช จาบลนอม คือคะแนนเฉลี่ยของจริยธรรมของนักเรียนที่อยู่ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดพังงา ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ บัญชร แก้วสอง (2522 : 60 - 61) ที่ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กวัยรุ่น อายุ 13 - 18 ปี

ที่อาศัยอยู่ในสังคมเมืองและชนบท ในเขตกรุงเทพมหานครและศรีสะเกษ ผลสรุปว่า สภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันไม่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการทางจริยธรรมเลย

แต่จากการศึกษาของ วิเชียร ทองบุษ (2521 : 116) เกี่ยวกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูและภูมิหลังทางสังคมต่างกัน เขาพบว่า เด็กในเมืองและในชนบทมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มเฉพาะ ต่อมา วิวัฒน์ อิศวาณชัย (2523 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวินัยในตนเองกับความซื่อสัตย์ของเด็กไทย ผลที่ได้รับ คือเด็กไทยที่อยู่ในต่างจังหวัดมีวินัยในตนเองสูงกว่าเด็กที่อยู่ในกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในปี พ.ศ. 2527 พรชัย รอคสมจิตร (2527 : 67) ได้ทำการวิจัยและพบว่า เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่อยู่อาศัยในครอบครัวปกติในกรุงเทพมหานคร มีความสำคัญในความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม สูงกว่าเด็กที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ของกรมประชาสงเคราะห์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทำให้สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมที่ต่างกันมีผลต่อการพัฒนาการทางจริยธรรมในด้านต่าง ๆ ด้วย

จากผลการศึกษาที่กล่าวมาแล้วข้างต้น มีทั้งที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ว่าสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันจะมีอิทธิพลต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็ก ส่วนผู้วิจัยมีความเห็นว่า เด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน จะได้รับการอบรมเลี้ยงดู อิทธิพลของสังคม และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งจะมีผลทำให้การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันออกไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจาก เด็กที่อาศัยอยู่ในครอบครัวทั่วไป บริเวณใกล้เคียง วัดสระแก้ว ส่วนใหญ่ครอบครัวมีฐานะยากจน พ่อแม่มีภาระหน้าที่หารายได้มาจุนเจือสมาชิกในครอบครัว ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาในการอบรมสั่งสอนบุตร ธิดา ซึ่งอาจมีผลทำให้ศีลธรรม จริยธรรมของเด็กต่ำกว่าที่ควรจะเป็น ส่วนเด็กที่อาศัยอยู่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว จะได้รับการอบรม สั่งสอน แนะนำ เกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติตัว ให้มีศีลธรรม จริยธรรม จากพระภิกษุอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา อาจมีผลทำให้การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับขั้นที่สูงกว่า

อายุและระดับการศึกษากับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

จากผลการวิจัยของ โคลเบอร์ก (Kohlberg. 1964 : 402 - 404) ที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับอายุในเด็กอเมริกัน ซึ่งมีอายุ 7 ปี 10 ปี 13 ปี และ 16 ปี ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ โดยใช้คำถามแบบปลายเปิดจากปัญหาทางจริยธรรมที่สมมุติขึ้น พบว่า เด็ก ๆ เหล่านี้มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้นตามระดับอายุ คือ ในเด็กอายุ 7 ปี ประมาณ 90 เปอร์เซ็นต์ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นที่ 1 และ 2 เมื่ออายุถึง 10 ปี จำนวนมากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ ยังคงให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นที่ 1 และ 2 อยู่ มีเพียงบางส่วนประมาณ 35 เปอร์เซ็นต์ สามารถให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นที่ 3 และ 4 ไคลส่วนเด็กอายุ 13 ปี จะให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นต่ำ คือชั้นที่ 1 และ 2 น้อยลงเพียง 20 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น เด็กส่วนใหญ่มากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ จะให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นที่ 3 และ 4 และเมื่อเด็กก้าวเข้าสู่วัยรุ่นอายุได้ 16 ปี จะมีบางส่วนให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นที่สูงขึ้นอีก คือในชั้นที่ 5 และ 6 ถึง 23 เปอร์เซ็นต์ แม้ว่าส่วนใหญ่ก็มากกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ จะให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นที่ 3 และ 4 เหมือนเดิม

ในปี 1969 โคลเบอร์ก (คางเคือน พันทุนนาวัน และเพ็ญแซ ประจวบจักษ์. 2520 : 42 - 46 ; อ้างอิงมาจาก Kohlberg. 1969) ได้ศึกษาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมข้ามวัฒนธรรมกับเด็กในประเทศเม็กซิโก ตุรกี ไต้หวัน และยูคาตัน พบว่า เด็กตุรกีและยูคาตัน มีการเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการด้านการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่ชัดเจนนัก คือเด็กอายุ 10 ปี ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นที่ 1 และ 2 มาก ส่วนเด็กอายุ 16 ปี ก็ยังคงให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นที่ 1 ชั้นที่ 2 และชั้นที่ 3 โดยแทบจะไม่มีใครถึงชั้นที่ 5 และ 6 เลย แต่เด็กชาวจีนไต้หวันและเม็กซิโก มีพัฒนาการทางจริยธรรมเป็นขั้นตอนครบทั้ง 6 ชั้นเหมือนเด็กชาวอเมริกัน แต่ช้ากว่าเล็กน้อย นอกจากนี้ โคลเบอร์ก ยังร่วมมือกับ เครเมอร์ (Kohlberg and Kramer. 1969 : 93 - 120) ทำการศึกษาระยะยาวทุก 3 ปี กับกลุ่มตัวอย่างชาวอเมริกันที่มีอายุ 10 - 30 ปี และพบว่า เมื่ออายุมากขึ้นจะมีระดับพัฒนาการทางจริยธรรมสูงขึ้น มีการถดถอยเล็กน้อยเมื่อผู้รับการทดสอบเริ่มเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย แต่เมื่ออายุ 20 ปีขึ้นไป ระดับพัฒนาการจะเป็นไปตามลำดับขั้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาระยะยาวของ

เรสต์ (Rest. 1975 : 738 - 748) ที่ทำการศึกษานัก 2 ปี เป็นเวลา 6 ปี กับเด็กนักเรียนชาวอเมริกัน ที่ศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และปีที่ 5 จำนวน 88 คน เป็นชาย 41 คน หญิง 47 คน โดยใช้แบบทดสอบ ดีฟิไนง์ อิชชิส เทสต์ (Defining Issue Test) พบว่าเมื่อเวลาผ่านไป 2 ปี นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และปีที่ 5 จะมีระดับพัฒนาการทางจริยธรรมในขั้นที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ พร้อมกันนี้ เรสต์ (ศรีวรรณ เขียวขจี. 2522 : 18 ; อ้างอิงมาจาก Rest. 1974 : 1 - 40) ยังได้ทำการวิจัยแบบภาคตัดขวาง กับกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน 20 กลุ่ม ประกอบด้วยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีที่ 5 นักศึกษาระดับวิทยาลัย บัณฑิตวิทยาลัยและผู้ใหญ่จำนวนทั้งสิ้น 5,714 คน เพื่อศึกษาถึงแนวโน้มของอายุและระดับการศึกษาที่มีผลต่อระดับพัฒนาการทางจริยธรรม โดยใช้แบบทดสอบ ดีโอที ผลปรากฏว่า เมื่อระดับการศึกษาเพิ่มขึ้น คะแนนพัฒนาการทางจริยธรรมจะสูงขึ้นด้วย คือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้คะแนนพัฒนาการทางจริยธรรมต่ำสุด ส่วนนักศึกษาระดับบัณฑิตวิทยาลัยจะได้คะแนนพัฒนาการสูงสุด

จากการศึกษาของ เทาว์ (Thua. 1975 : 197-A) เกี่ยวกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับกลุ่มตัวอย่างเด็กวัยรุ่นชาวอเมริกัน และเวียดนาม จำนวน 28 คน โดยผลการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้นขึ้นกับอายุ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พาริค (Parikh. 1975 : 3160-A) ที่ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างเด็กอเมริกันชั้นกลาง เด็กอินเดียนในเมืองและวัยรุ่นทั่วไป และยัสเซน (Yussen. 1976 : 551) ซึ่งศึกษาจริยธรรมของเด็กนักเรียนเกรด 9, 10, 12 และนักศึกษาวินิจฉัยกลุ่มละ 30 คน ผลปรากฏว่า ระดับพัฒนาการทางจริยธรรมเพิ่มขึ้นตามอายุ

สำหรับผลงานวิจัยในประเทศเกี่ยวกับอายุ และระดับการศึกษา กับพัฒนาการด้านการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้น มีผู้ศึกษาไว้หลายท่าน ได้แก่ ทิพวรรณ กิตติวิบูลย์ (2522 : 124) ทำการศึกษาเรื่องการยอมรับเลี้ยงดูและพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กวัยเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยพบว่า เด็กก่อนวัยเรียน อายุ 4 - 6 ปี มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2 พัฒนาการทางจริยธรรม จะสูงขึ้นตามระดับอายุที่เพิ่มขึ้น คือเด็กอายุ 6 ปี มีคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กอายุ 5 ปี และ 4 ปี อย่างเห็นได้ชัด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทิพย์สุภา นิสสินช (2523 : 46 - 47) และพรณี กัณหากร (2523 : 52 - 54)

ส่วน วิเชียร ทองบุษ (2521 : 117) ทำการศึกษาเปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูและภูมิหลังทางสังคมต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กนักเรียนทั้งชายและหญิง อายุระหว่าง 9 - 12 ปี ที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-5 จากโรงเรียนในเมืองและชนบทของจังหวัดชลบุรี พบว่า การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กจะเพิ่มขึ้นตามอายุ เด็กอายุ 11 - 12 ปี และอายุ 10 - 11 ปี มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กอายุ 9 - 10 ปี

นอกจากนี้ เกษ วิโย (2522 : 60 - 63) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการด้านการคิดให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกันของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 1 ถึงชั้นประถมปีที่ 6 ในเขตการศึกษา 9 ปีการศึกษา 2521 ปรากฏผลว่า เด็กมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมพัฒนาขึ้นตามระดับชั้นเรียน และในปีเดียวกันนี้ สุรฉิม จิตคำรังพันธ์ (2522 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในภาคใต้ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีพัฒนาการทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ต่อมาในปี พ.ศ. 2525 อัครอนงค์ ปราโมทย์ (2525 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่องการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพ ในกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพที่มีตำแหน่งหน้าที่และวุฒิทางการศึกษาต่างกัน โดยยึดหลักทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ โคลเบอร์ก กับกลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาพยาบาล และโรงพยาบาลที่นักศึกษาพยาบาลฝึกปฏิบัติงานในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพส่วนรวมอยู่ในระดับสูง และพยาบาลที่มีวุฒิทางการศึกษาสูง มีระดับชั้นของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าพยาบาลที่มีวุฒิทางการศึกษาค่ำกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วทั้งในและต่างประเทศ พบว่า ระดับพัฒนาการของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม มีความสัมพันธ์กับอายุและระดับการศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำการศึกษาเกี่ยวกับเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมแตกต่างกัน และใช้ระดับการศึกษา เป็นตัวแปรหนึ่งเพื่อศึกษาว่า เด็กที่อาศัยอยู่ในครอบครัวทั่วไป ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน จะมีการให้

เหตุผลเชิงจริยธรรม แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร และเด็กที่อาศัยอยู่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้า และยากจนวัดสระแก้ว ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน จะมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน อยางไร

เพศกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

โคลเบอร์ก และเครเมอร์ (Kohlberg and Kramer. 1976 : 93 - 120) ทำการศึกษาถึงความแตกต่างของระดับพัฒนาการทางจริยธรรม ของเด็กเพศชายและหญิง โดยพบว่า ในวัยเด็กเล็กและเด็กโต ไม่มีความแตกต่างกันในระดับพัฒนาการทางจริยธรรม แต่สำหรับเด็กวัยรุ่นจะพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ คือเพศชายจะมีระดับพัฒนาการทางจริยธรรมดีกว่าเพศหญิง

ทอมา โฮลส์เติน (ศรีวรรณ. 2522 : 20 ; อ้างอิงมาจาก Holstien. 1976 : 51 - 61) ใช้วิธีการของ โคลเบอร์ก ทำการวิจัยระยะยาวในช่วง 6 ปี พบว่า เมื่อเด็กอายุ 13 ปี เด็กหญิงส่วนใหญ่มีพัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 3 ในขณะที่เด็กชายมีพัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 2 และเมื่อทำการทดสอบซ้ำอีกครั้ง เมื่ออายุได้ 16 ปี ผลปรากฏว่า วัยรุ่นชายมีพัฒนาการทางจริยธรรมก้าวหน้าไปถึงขั้นที่ 4 แต่วัยรุ่นหญิงมีพัฒนาการทางจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 3 - 5

ในปี ค.ศ. 1971 มาคหลวง ลีเชียรา (Lechiara. 1971 : 4878-A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบจริยธรรมของเด็กนักเรียนโรงเรียนคาทอลิกกับนักเรียนจากโรงเรียนรัฐบาลในรัฐไมอามี ทั้งชายและหญิง จำนวน 1,137 คน ได้ผลสรุปว่า เด็กหญิงมีแนวโน้มที่จะมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กชาย ผลการศึกษานี้ขัดแย้งกับที่ บุษเซน (ศรีวรรณ. 2521 : 21 ; อ้างอิงมาจาก Yussen. n.d.) ได้ศึกษาไว้ ยัสเสน ศึกษาถึงความแตกต่างระหว่างเพศว่าจะมีผลต่อพัฒนาการทางจริยธรรมหรือไม่ โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีที่ 3 ปีที่ 4 และนิสิตปริญญาตรี แผนกจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเมนิโซตา จำนวนกลุ่มละ 30 คน พบว่า ความแตกต่างระหว่างเพศ ไม่มีผลต่อพัฒนาการทางจริยธรรมเลย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ซาปิรา (Shapira. 1976 : 19 - 26)

ที่ทำการศึกษากาเรียนของเด็กในเมือง และคิมบุตซ์ (Kibbutz) ในประเทศอิสราเอล กับกลุ่มตัวอย่างเด็กอนุบาลและเด็กชั้นประถม ผลการศึกษาพบว่า ทั้งเด็กชาย และเด็กหญิงในเหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

สำหรับผลงานวิจัยในประเทศไทยที่เกี่ยวกับเรื่องนั้น ประพันธ์ สุททาวาส (2519 : 30) ทำการศึกษาในกลุ่มนักเรียนที่เรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของวิทยาลัยครูเชียงใหม่ พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเดียวกัน นักเรียนชายมีแนวโน้มการรวมมากกว่านักเรียนหญิง ทอมา ลมโชค พูนงาม (2523 : 56 - 60) ได้ทำการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ม.2) และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบ และความซื่อสัตย์ของเด็กไทย ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนหญิงมีความรู้สึกรับผิดชอบ และความซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ดาวรร รวทเทศ (2528 : 87 - 111)

จากการศึกษาของ ดวงเดือน พันธุเมธาวิณ และเพ็ญแข ประจวบจันทร์ (2520 : 131) เกี่ยวกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเยาวชนไทย กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จนถึงนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยปีที่ 2 พบว่า พัฒนาการทางจริยธรรมไม่ได้แปรตามเพศ และในปีเดียวกันนี้ สุวนา พรพิชญกุล (2520 : 77) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความสำนึกในหน้าที่พลเมือง ผลปรากฏว่า ไม่มีความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องนี้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ วิรัช จาปนอม (2520 : 73) วิเชียร ทองบุษ (2521 : 115) นิษฐกร แก้วส่อง (2522 : 30 - 61) ยายใจ จุลพงษ์ (2524 : 63) และเสวก สุระประเสริฐ (2529 : 43 - 44)

จากผลการวิจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่า แนวความคิดเรื่องเพศ ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางจริยธรรมนั้น มี 2 แนวคิด คือ ฝ่ายแรกมีความเห็นว่า เด็กชายและเด็กหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเดียวกัน น่าจะมีพัฒนาการทางจริยธรรมแตกต่างกัน เพราะเด็กชายและเด็กหญิงมีความแตกต่างกันในค่านิยมคตินิยมตามธรรมชาติ ถือว่าเพศชายเป็นเพศที่แข็งแรง เด็กชายจึงได้รับการอบรมเลี้ยงดูให้ทำตัวเป็น "ลูกผู้ชาย" ให้ความสำคัญกับความอดทน เป็นผู้นำ และมีอำนาจ ส่วนเด็กหญิงนั้นถือว่า เป็นเพศที่อ่อนแอ พ่อแม่จะรักและเป็นห่วงจึงให้ความสำคัญ เอาใจใส่มากกว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วารินทร์ ม่วงสุวรรณ (2517 : 51, 147)

ที่ว่า เด็กหญิงจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบความคมมากกว่าเด็กชาย และถ้าเด็กได้รับความรักจากแม่เพียงใด ก็จะทำให้เด็กมีความเชื่อเพื่อแก้ปัญหาสังคมและบุคคลอื่น ๆ มากเพียงนั้น แต่ฝ่ายหลังมีความคิดเห็นว่า ไม่ว่าจะเป็เด็กหญิงหรือเด็กชายก็ตาม เมื่อได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเดียวกัน ก็น่าจะมีพัฒนาการทางจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

แต่ผู้วิจัยมีความคิดเห็นเช่นเดียวกับฝ่ายแรก เนื่องจากลักษณะของสังคมไทย ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ ของเพศหญิง และเพศชายให้แตกต่างกัน โดยยกย่องให้เพศชายมีลักษณะเป็นผู้นำมากกว่าเพศหญิง ทำให้การอบรมเลี้ยงดูที่ได้รับแตกต่างกันไปบ้างไม่มากนัก ซึ่งน่าจะเป็นสาเหตุทำให้เพศชายและเพศหญิง มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน

ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพจิตและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

สุขภาพจิต กับจริยธรรม มีความสัมพันธ์กันในหลายด้าน ทั้งทางบวกและทางลบ จากผลการวิจัยพบว่า สุขภาพจิตสามารถส่งเสริมหรือถ่วงพัฒนาการทางการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเยาวชนได้ จากการศึกษาของ ฮอฟแมน (Hoffman. 1976 : 125) กล่าวว่า บุคคลจะต้องมีสุขภาพจิตดี จึงจะมีพฤติกรรมเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่น ทอม่า ซิมป์สัน (Simpson. 1976 : 169) ได้วิเคราะห์การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมและความต้องการทางสังคมและจิตตามทฤษฎีของ มาสโลว์ ในกลุ่มวัยรุ่น ผลปรากฏว่า วัยรุ่นที่มีความต้องการพวกพ้องสูง มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นเหนือกฎเกณฑ์ใต้อย แต่ผู้ที่มีความต้องการความภาคภูมิใจแห่งตนสูงนั้นเป็นผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับสูงด้วย แสดงให้เห็นว่าเมื่อบุคคลมีความวิตกกังวลสูง เนื่องจากความต้องการทางชีวะและสังคมในระดับต่ำยังไม่ได้รับการบำบัดอย่างเพียงพอแล้ว ความวิตกกังวลนี้อาจขัดขวางการพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับสูงของบุคคลได้ ส่วนผู้ที่มีความต้องการความภาคภูมิใจแห่งตนสูง แสดงว่า ความต้องการทางสังคมในระดับต่ำ ได้รับการบำบัดเพียงพอแล้ว

นอกจากนี้ อีริกสัน (ควงเคื่อน พันธุมนาวัน และเพ็ญแข ประจักษ์จินิก. 2524 : 74 ; อ้างอิงมาจาก Erikson. 1959) กล่าวถึง พัฒนาการทางอารมณ์เชิงสังคม และบุคลิกภาพว่า บุคคลที่สามารถพัฒนาเอกลักษณ์แห่งอโก้ได้ จะเป็นผู้มีสุขภาพจิตดี สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างเหมาะสม และจากการศึกษาของ พอคค (ควงเคื่อน พันธุมนาวัน และเพ็ญแข ประจักษ์จินิก. 2524 : 72 ; อ้างอิงมาจาก Podd. 1972) โดยการวิเคราะห์เอกลักษณ์

แห่งโอโกและระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาชายปีที่ 3 และ 4 ผลปรากฏว่า ผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งโอโกสูง เป็นผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับเหนือกฎเกณฑ์ ส่วนผู้ที่มีเอกลักษณ์แห่งโอโกต่ำ จะเป็นผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับที่ต่ำกว่า

ฮาน สมิธ และบล็อก (Hann, Smith & Block. 1968 : 183 - 201) ศึกษา กับกลุ่มตัวอย่างนิสิตชาย หญิง ในวิทยาลัยแห่งหนึ่ง จำนวน 957 คน ผลการศึกษาพบว่า นิสิตเหล่านี้ มีเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นต่าง ๆ แตกต่างกัน ครอบคลุมทั้ง 6 ชั้น ในนิสิตที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นที่ห้าและหกนั้น เป็นผู้ที่มีความซัดแย้งกับบิดา มารดา ของตนมากที่สุด ส่วนนิสิตที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่สามและสี่นั้น พบว่า มีความซัดแย้งกับบิดา มารดาของตนน้อยที่สุด ฮาน และคนอื่น ๆ ยังกล่าวว่า ผู้ใหญ่ส่วนใหญ่ จะให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่สามและสี่เท่านั้น ทั้งนี้จึงเห็นได้ว่า นิสิตที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าบิดา มารดาของตน จะเกิดความซัดแย้งกันไ้มากที่สุด ทอมป์สัน และวิลสัน (Ward & Wilson. 1980 : 271 - 286) ทำการศึกษาเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่สามและชั้นที่ห้า และเป็นนิสิตหญิง มากลุ่มละ 40 คน ให้นิสิตทั้ง 2 กลุ่มนี้ ถูกชักจูงโดยผู้สมรู้สองคน ซึ่งมีเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่สองเท่ากัน ผลปรากฏว่า นิสิตหญิงที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ห้า เป็นผู้แสดงความไม่เห็นด้วย และแสดงความมุงร้าย ก้าวร้าวมากกว่านิสิตที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นที่ต่ำกว่า จากผลการวิจัยทั้ง 2 ตัวอย่างนี้ แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่สูงกว่าผู้แนวคลอมนั้น จะมีสภาพของความซัดแย้งมาก ทำให้มีสุขภาพจิตเสื่อมไ้มากกว่าผู้ที่อยู่ในสภาพความซัดแย้งน้อย

ส่วนผลงานการวิจัยในประเทศไทยที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพจิต และการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้น ผู้ศึกษา ได้แก่ ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์จติก (2524 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชาย หญิง ที่ศึกษาอยู่ในชั้น ม.ศ.1 และ ม.ศ.3 ในกรุงเทพมหานคร และที่จังหวัดสงขลา ที่มีอายุระหว่าง 13 - 17 ปี จำนวน 917 คน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่มีสุขภาพจิตดีในระดับสูงเท่าใดก็มีความสามารถในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงตามไปด้วย ความสัมพันธ์ที่พบได้ในกลุ่มวัยรุ่นหญิงที่มีระดับเศรษฐกิจและสังคมสูง ไม่พบความสัมพันธ์ในกลุ่มตัวอย่างส่วนรวม

จากผลงานการวิจัยที่นำมาเสนอทั้งหมดนี้ แสดงให้เห็นว่า ทั้งสุขภาพจิตและการให้
 เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้น มีส่วนสำคัญอย่างมากในการที่จะพัฒนาเด็กและเยาวชนของไทยให้
 เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณค่า สามารถนำพาประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคตได้
 จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจเป็นอย่างยิ่งที่จะศึกษาตัวแปรทั้ง 2 ตัวนี้ ในกลุ่มตัวอย่างเด็ก เพื่อ
 จะได้ใช้เป็นแนวทางสำหรับ พ่อ แม่ และบุคลากร ในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กและเยาวชน
 ให้มีสุขภาพจิต และจริยธรรมในขั้นที่สูงขึ้น

การสงเคราะห์เด็กและเยาวชนในประเทศไทย

การสงเคราะห์เด็กในประเทศไทยเริ่มมาตั้งแต่สมัยโบราณ เด็กชายที่กำพร้า อนาคต
 ไม่มีพ่อ แม่ ถูกตีพี่น้อง หรือเด็กที่ครอบครัวยากจนไม่สามารถส่งเสียเลี้ยงดูได้คงยังปรารถนา
 จะให้บุตรหลานของตนได้รับการศึกษาเล่าเรียน มีวิชาความรู้เพื่อหาเลี้ยงชีพต่อไป เด็กเหล่านี้
 จะถูกส่งตัวไปอยู่รับใช้เจ้าอาวาสหรือพระภิกษุหรือจตุคามวัดต่าง ๆ เพื่อจะให้มีที่อยู่พักพิง
 พรหมกันได้รับการอบรมสั่งสอนและเรียนหนังสือไปถวาย ส่วนเด็กหญิงนั้นไม่สามารถส่งไปอาศัย
 วัดได้ จึงเกิดการสงเคราะห์ขึ้นเพื่อช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน โดยความเต็มใจและ
 ตามกำลังความสามารถที่มีอยู่ ต่อมาจำนวนของผู้ที่เข้ารับการสงเคราะห์มีมากขึ้น เด็กที่เข้า
 มาอยู่ในอุปการะหาใช่แต่เด็กกำพร้า อนาคตประเทยเดียวไม่ หากแต่ยังรวมถึงเด็กที่มีปัญหา
 ทางคานจิตใจ ครอบครัว และสังคม รัฐบาลเห็นถึงความจำเป็นในข้อนี้ จึงได้จัดตั้ง
 กรมประชาสงเคราะห์ขึ้นในปี พ.ศ. 2483 เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่เด็กที่มีปัญหาทางสังคม
 (เฟื่องฟ้า สิงหนกุลไกร. 2527 : 28 - 29 ; อ้างอิงมาจาก ประวัติกรมประชาสงเคราะห์.
 ม.ป.พ.)

บริการทางสังคมสำหรับเด็กกำพร้าที่มีอยู่ในปัจจุบันนี้ เน้นไปที่การให้บริการดูแลแทน
 (Substitutional Care) เป็นส่วนใหญ่ ทั้งแบบชั่วคราวและแบบถาวร หน่วยงานที่ให้บริการ
 มีดังนี้คือ สถานสงเคราะห์ในความรับผิดชอบของกรมประชาสงเคราะห์ สถานสงเคราะห์
 เอกชนและตามวัดวาอารามต่าง ๆ ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา วัดที่เข้ามาับบทบาทในการ
 สงเคราะห์เด็กกำพร้าในรูปแบบที่ไม่ต่างกับสถานสงเคราะห์ของรัฐบาลเท่าไรนัก ได้แก่ วัดสระแก้ว
 อำเภอบางบาล จังหวัดอ่างทอง

"วัดสระแก้ว" ตั้งอยู่บนฝั่งซ้ายของแม่น้ำเจ้าพระยา ในท้องที่ตำบลบางเสด็จ อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง โศกณ์พระครูชินตยาภิวัฒน์ หรือหลวงพ่อบัณฑิต เป็นเจ้าอาวาส และด้วยเหตุที่ท่านเคยเป็นเด็กกำพร้า ยากจน ประสบกับความยากลำบากในชีวิตมาก่อน ท่านจึงมีความคิดอยากสงเคราะห์เด็กกำพร้าและยากจนให้ได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียน เพื่อช่วยเหลือตนเองและประเทศชาติต่อไป ดังนั้นในปี พ.ศ. 2483 ท่านจึงเริ่มเปิดรับสงเคราะห์เด็ก จำนวน 28 คน และเพิ่มเป็น 140 คน ในปี พ.ศ. 2485 ปัจจุบันนี้มีเด็กในอุปการะทั้งสิ้น 1,464 คน ในระยะแรกรับแต่เด็กชายต่อมาในปี พ.ศ. 2528 จึงเริ่มรับอุปการะเด็กหญิงด้วย เด็กที่อาศัยอยู่นี้อายุตั้งแต่ 2 - 21 ปี เป็นเด็กกำพร้าและยากจนจากทั่วทุกภาคของประเทศไทย (เอกสารวัดสระแก้ว. 2529 ; สยามรัฐ. 2529 : 6)

ปัญหาและสาเหตุของเด็กที่มาอยู่ในวัดสระแก้ว

1. กำพร้าพ่อ และแม่
2. กำพร้าพ่อหรือแม่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง พ่อหรือแม่ไปมีภรรยาหรือสามีใหม่ จึงถูกทอดทิ้งหรือบางครั้งก็เขากับพ่อเลี้ยงหรือแม่เลี้ยงไม่ได้
3. ครอบครัวแตกแยก มีปัญหาภายในครอบครัวที่แก้ไขไม่ได้
4. ถูกทอดทิ้ง เปรื่อน จรจัด เด็กพวกนี้ไม่ทราบว่าชีวิตของตนเองเป็นมาอย่างไร อาศัยอยู่กับคนโนนบางคนนึ่งนาง
5. พ่อ แม่ ยากจน มีอาชีพที่ไม่เป็นหลักแหล่ง เช่น รับจ้างก่อสร้าง
6. ชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ซึ่งมีถิ่นฐานอยู่ชายแดนภาคเหนือของไทย ได้แก่ ม้ง เย้า และลีซอ เด็ก ๆ พวกนี้ครอบครัวมีฐานะยากจน ขาดการศึกษา

ชีวิตความเป็นอยู่ของเด็กในวัดสระแก้ว

จากบทความของ ชูทิมา เนื่องจำนงค์ ซึ่งลงในสยามรัฐ (2529 : 6) หลังจากไปศึกษาชีวิตและความเป็นอยู่ของเด็กวัดสระแก้ว พบว่า ในวัดนี้รับอุปการะเด็กทั้งสิ้น 1,464 คน ถ้าเป็นเด็กชายให้อาศัยอยู่ในบริเวณวัดที่จัดไว้เป็นหอพัก เด็กบางคนอาศัยอยู่กับพระภิกษุ เด็กโตจะช่วยดูแลเด็กเล็ก มีการทัศนลงโทษ เมื่อเกิดกรณีพิพาทในหมู่เด็กเล็ก ถ้าเป็นเรื่องร้ายแรง

พระภิกษุจะเป็นผู้ตัดสินใจและท่านคอยดูแลเด็กโตอีกที พระในวัดนี้มีประมาณ 30 รูป ส่วนเด็กหญิง
 ในอาศัยอยู่นอกบริเวณวัด โดยมีเด็กโตช่วยดูแลเด็กเล็ก มีครูผู้หญิง 4 คน พักรวมกับเด็กและ
 คอยดูแล กิจกรรมที่เด็ก ๆ กระทำเป็นประจำคือ ตอนตอนเวลา 6 โมงเช้า ทำความสะอาดตัวเอง
 ที่พัก และบริเวณวัด 7 โมงเช้าแถวเพื่อรอรับอาหารเข้าไปรับประทาน 8 โมง ไปโรงเรียน
 ที่เที่ยงและ 5 โมงเย็น กลับวัดเพื่อรับประทานอาหาร หลังจากเลิกเรียนแล้ว เด็ก ๆ จะ
 รับประทานอาหารและอาบน้ำ ทอดจากนั้นทุก ๆ คนจะลงมาประชุมโดยพร้อมเพรียงกันที่ "ศาลา
 ประชุมเคียงศิริ" ท้าววาท สวคณตเป็น หลวงพ่อบ้านจะอบรมสั่งสอน ศีลธรรม จริยธรรม
 ที่เด็กวัดควรจะมีและพึงปฏิบัติให้อยู่ในแนวทางชีวิตที่ดี ท่านจะคอยแนะนำ ทักเตือน สั่งสอน
 โดยปราศจากการทวงถามใด ๆ ทั้งสิ้น เด็กในวัดนี้ของปฏิบัติตามที่สอนเหมือนกันหมด ถ้าผู้ใด
 ยังทำไม่ได้ ท่านจะคอยสอดส่องดูแลแนะนำ ทักเตือนอยู่เสมอ

เด็กที่จะได้รับการศึกษาทุกคน ในระดับการศึกษาภาคบังคับ ประถมศึกษาปีที่ 1 - 6
 ที่โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 6 เมื่อจบแล้วจะเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ที่โรงเรียน
 บางเสด็จวิทยาคม หลังจากนั้นเด็กจะสามารถเลือกเรียนได้ตามความต้องการของตนเอง
 ประกอบกับความเห็นชอบของหลวงพ่อบ้าน ถ้าเรียนต่อสายสามัญก็สามารถเรียนได้จนถึงระดับ
 อุดมศึกษา หรือจะเลือกเรียนในสาขาอาชีพก็ได้ โดยทางวัดจะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทุกอย่าง
 สำหรับเด็กนักเรียนที่เรียนในระดับประถมศึกษาชั้นนี้มาก ครูประจำการมีไม่เพียงพอ หลวงพ่อบ้าน
 ท่านได้จัดหาครูผู้มีความรู้ทางด้านวิชาชีพมาช่วยสอนอีก 14 คน เพื่อฝึกให้เด็ก ๆ มีความรู้
 ความสามารถทางด้านนั้น ๆ อย่างแท้จริง เมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว สามารถที่จะนำ
 ไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ เช่น ทางการเกษตรสามารถปลูกพืชผัก เลี้ยงหมูได้ หรือ
 สามารถตัดผม ตัดเสื้อ ตลอดจนมีศิลปการแสดงต่าง ๆ เช่น ลิเก โขน กระบี่กระบอง เป็นต้น
 โดยเฉพาะศิลปการแสดง ค่านลิเก โคสร้างชื่อเสียงให้กับวัดและเป็นที่ยอมรับของประชาชนทั่วไป

เมื่อเสร็จจากการเรียนและธุรกิจส่วนตัวแล้ว เด็ก ๆ นั้นจะมีการจัดเวรทำงานต่าง ๆ
 เช่น กวาดลาน ถูบาน เก็บขยะ ล้างอ่างน้ำ ล้างห้องน้ำ เช่นเดียวกับคุณครู ครูท่านใดมี
 หน้าที่สอนก็สอนไป ครูที่ว่างยังไม่เห็นหน้าที่สอน ก็จะมาเล่นท่าน เปิดเพลงธรรมะให้เด็กฟัง
 หรือช่วยกันทำงานต่าง ๆ เช่น ถางหญ้า ซักดิน ปลูกต้นไม้ เป็นต้น แต่ถามเด็กเกิดเจ็บป่วยขึ้น

ก็จะได้รับการดูแล รักษาจัดส่งให้ไปอนามัย หรือโรงพยาบาล ในปัจจุบันนี้ก็มีผู้มีจิตศรัทธาบริจาค
ทุนทรัพย์สร้างโรงพยาบาล 30 เตียงขึ้น เพื่อใช้เป็นสถานที่รักษาพยาบาลเด็กกำพร้า ยากจน
ตลอดจนประชาชนทั่วไป

จะเห็นได้ว่าหลวงพ่อดำพยายามจะเลี้ยงดูและให้การศึกษแก่เด็กกำพร้า และยากจน
เหล่านั้นในที่สุดเท่าที่ทานจะทำได้ แต่เนื่องจากจำนวนเด็กกำพร้าและยากจน ได้เพิ่มมากขึ้นทุก ๆ ปี
และทานก็รับอุปการะโดยไม่จำกัดจำนวน ทำให้ทานมีภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น
ในทุก ๆ ด้านทั้งด้านการอบรมเลี้ยงดู และเศรษฐกิจ ในส่วนตัวเด็กก็เช่นเดียวกัน ทำให้ขาด
การอบรมดูแล เอาใจใส่อย่างใกล้ชิด บางครั้งอาจเกิดความรู้สึกว่าเหงา ซากที่ห่าง ซากตัวแบบ
ที่ดัดได้ ซึ่งจะมีผลต่อสุขภาพจิตและพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความคิดว่า
น่าจะทำการศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพจิตกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กในวัดสระแก้วนี้ เพื่อ
ใช้เป็นแนวทางในการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคตอันใกล้

สมมุติฐานในการวิจัย

1. เด็กที่อาศัยอยู่ในครอบครัวทั่วไป มีสุขภาพจิตดีกว่า เด็กที่อยู่ในสถานเลี้ยงเด็ก
กำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว
2. ในครอบครัวทั่วไป เด็กที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีสุขภาพจิตแตกต่างกัน
3. ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว เด็กที่มีระดับการศึกษาต่างกัน
จะมีสุขภาพจิตแตกต่างกัน
4. ในครอบครัวทั่วไป เด็กชายมีสุขภาพจิตดีกว่าเด็กหญิง
5. ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว เด็กชายมีสุขภาพจิตดีกว่าเด็กหญิง
- ★ 6. เด็กที่อาศัยอยู่ในครอบครัวทั่วไป และเด็กที่อาศัยอยู่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้า
และยากจนวัดสระแก้ว มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน
7. ในครอบครัวทั่วไป เด็กที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
แตกต่างกัน

8. ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว เด็กที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน
9. ในครอบครัวทั่วไป เด็กหญิงมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กชาย
10. ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว เด็กหญิงมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กชาย
11. ในครอบครัวทั่วไป สุขภาพจิตกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กันทางบวก
12. ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว สุขภาพจิตกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กันทางบวก

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6) ที่อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมต่างกัน คือ เด็กที่อาศัยอยู่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 6 และเด็กที่อาศัยอยู่กับครอบครัวทั่วไปในอำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนวัดหินจระมวลสาร ตำบลบางปลากด อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง รายละเอียดเกี่ยวกับประชากร แสดงไว้ในตาราง 1

ตาราง 1 กลุ่มประชากร จำแนกตามสภาพแวดล้อม ระดับชั้นเรียน และเพศ

สภาพแวดล้อม เพศ	วัดสระแก้ว		ครอบครัวทั่วไป		รวม
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
ระดับชั้นเรียน					
ประถมศึกษาปีที่ 4	97	46	48	31	222
ประถมศึกษาปีที่ 5	108	37	31	41	217
ประถมศึกษาปีที่ 6	110	30	42	28	210
รวม	315	113	121	100	649

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้มาจากการสุ่มกลุ่มประชากรด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งพวก (Stratified Random Sampling) โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามแบบของ คีรจิต และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607 - 608) ด้วยค่าความเชื่อมั่น 95% ผลจากการสุ่มได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 551 คน ดังปรากฏตามตาราง 2

ตาราง 2 กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสภาพแวดล้อม ระดับชั้นเรียน และเพศ

สภาพแวดล้อม เพศ	วัดสระแก้ว		ครอบครัวทั่วไป		รวม
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
ระดับชั้นเรียน					
ประถมศึกษาปีที่ 4	77	40	42	29	188
ประถมศึกษาปีที่ 5	85	34	29	37	185
ประถมศึกษาปีที่ 6	86	28	38	26	178
รวม	248	102	109	92	551

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคั้งนี้ ประกอบด้วย แบบทดสอบวัดสุขภาพจิต และแบบทดสอบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

1. แบบทดสอบวัดสุขภาพจิต เป็นแบบทดสอบที่ปรับปรุงมาจากแบบทดสอบวัดสุขภาพจิตของ ทวงเคือน หันขุนนาวิน (2524 : ภาคผนวก) และแบบสำรวจปัญหาส่วนตัวของ มูนีย์ (อัจนรา สุขารมณ์ และอรพินทร์ ชูชม. 2530 : ภาคผนวก ; อ้างอิงมาจาก Mooney Problem Check Lists. n.d.) ประกอบด้วยปัญหาต่าง ๆ 100 ข้อ แบ่งเป็น

1.1 ปัญหาความสุภาพร่างกาย

1.2 ปัญหาความอารมณ์

1.3 ปัญหาความสังคม

ลักษณะของแบบทดสอบเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) จาก "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" รวม 4 ตัวเลือกให้นักเรียนขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของตนเองมากที่สุด

ตัวอย่าง

- แบบทดสอบวัดสุขภาพจิตทางร่างกาย

(0) ปวดศีรษะ

ไม่เคยเลย	ค่อนข้างจะบ่อยครั้ง	บ่อยครั้ง	เป็นประจำ
-----------	---------------------	-----------	-----------

- แบบทดสอบวัดสุขภาพจิตทางอารมณ์

(00) ข้าพเจารู้สึกว่าตนเองเป็นคนค่อนข้างง่าย

ไม่จริงเลย	จริงไม่ถึงครึ่ง	จริง	จริงที่สุด
------------	-----------------	------	------------

- แบบทดสอบวัดสุขภาพจิตทางสังคม

(000) ข้าพเจ้าเป็นคนร่าเริง สนุกสนาน

ไม่จริงเลย	จริงไม่ถึงครึ่ง	จริง	จริงที่สุด
------------	-----------------	------	------------

1.1 เกณฑ์การให้คะแนน จะทำการตรวจแบบทดสอบ และให้คะแนนตามทิศทางของคำถามในแต่ละข้อ ซึ่งมีทั้งทางบวกและทางลบ

กรณีที่ 1 คำถามเป็นไปในทิศทางบวก

ถ้าตอบในช่อง "ไม่จริงเลย" ให้ 1 คะแนน

ถ้าตอบในช่อง "จริงไม่ถึงครึ่ง" ให้ 2 คะแนน

	ถ้าตอบในช่อง "จริง"	ให้	3	คะแนน
	ถ้าตอบในช่อง "จริงที่สุด"	ให้	4	คะแนน
กรณี 2	คำตอบเป็นไปในทิศทางลบ			
	ถ้าตอบในช่อง "ไม่จริงเลย"	ให้	4	คะแนน
	ถ้าตอบในช่อง "จริงไม่ถึงครึ่ง"	ให้	3	คะแนน
	ถ้าตอบในช่อง "จริง"	ให้	2	คะแนน
	ถ้าตอบในช่อง "จริงที่สุด"	ให้	1	คะแนน

1.2 การหาคุณภาพของแบบทดสอบ

1.2.1 หากค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบทดสอบ โดยนำแบบทดสอบไปทดสอบกับกลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างประมาณ 100 คน ทำการตรวจให้คะแนนตามวิธีการข้างต้น แล้วนำคะแนนรวมของนักเรียนแต่ละคนมาเรียงลำดับจากคะแนนสูงสุดไปจนถึงคะแนนต่ำสุด แล้วคำนวณหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% คัดเลือกผู้ที่ได้คะแนนสูงเป็นกลุ่มสูง ผู้ที่ได้คะแนนต่ำเป็นกลุ่มต่ำ แล้วนำคะแนนทั้ง 2 กลุ่มนี้มาวิเคราะห์โดยใช้ t-test ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของ 2 กลุ่มนี้ เลือกเฉพาะข้อที่มีค่า t มากกว่าหรือเท่ากับ 1.75 ถือว่ามีค่าอำนาจจำแนกนำไปใช้ได้ (สวน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 185 - 186) ปรากฏว่าได้ข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก 76 ข้อ

1.2.2 หากค่าความเชื่อมั่น โดยการนำแบบทดสอบที่คัดเลือกแล้วจากข้อ 1.2.1 มาหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) (สวน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 170) ได้ค่าความเชื่อมั่น .8565

2. แบบทดสอบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นแบบทดสอบซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาการในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg) จากหนังสือ วารสาร เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 นำความรู้ที่ได้มาสร้างคำถามปฏิบัติการ เพื่อสร้างแบบทดสอบเกี่ยวกับระดับพัฒนาการในการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กในสถานต่าง ๆ 10 สถาน ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมไว้ดังแนบ

2.2.1 ความกตัญญูกตเวทิต

กตัญญู หมายถึง ความรู้สึกสำนึกในอุปการะคุณ หรือบุญคุณของผู้
หรือสิ่งอื่นที่เรา อันแสดงออกไ้ทางความคิดของแต่ละบุคคล

กตเวทิต หมายถึง การแสดงออก และการตอบแทน ทดแทนบุญคุณ

กตัญญู กตเวทิต หมายถึง ความรู้สึกสำนึกในบุญคุณ และตอบแทน
บุญคุณนั้น เช่น ยกย่องสรรเสริญผู้มีพระคุณ ช่วยเหลือการงานท่าน เชื้อฟังกำสั่งสอน เป็นต้น

2.2.2 ความขยันหมั่นเพียร

ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความเพิ่มอกเพิ่มใจในการทำกิจกรรม
ต่าง ๆ ทั้งของตนเองและของผู้อื่น เป็นผู้มีความรับผิดชอบ ทำงานด้วยความพยายาม มานะ
บากบั่น ไม่ท้อแท้ พร้อมที่จะฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้งานประสมผลสำเร็จด้วยดี อันแสดงออก
ได้โดยการ เป็นผู้หมั่นความตั้งใจและรับผิดชอบในการเรียน รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
ทำงานให้เพิ่มความสามารถของตน ไม่ยลัดวันประกันพรุ่ง เป็นต้น

2.2.3 ความเอื้อเฟื้อ เสียสละ

ความเอื้อเฟื้อ หมายถึง ความมีน้ำใจอันดีงาม โอบอ้อมอารี
ไม่เห็นแก่ตัว รู้จักช่วยเหลือแบ่งปัน และเจตนาความสุขให้แก่ผู้อื่น

ความเสียสละ หมายถึง ความไม่โลภ มีจิตใจกว้างขวาง
ช่วยเหลือผู้อื่น สละความสุข และผลประโยชน์ส่วนตน ช่วยเหลือผู้อื่น อันแสดงออกได้โดย
การแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่นตามโอกาส ช่วยเหลือดูแลเด็ก คนชรา ทุพวิสัยกรรม และผู้
อ่อนแอกว่า เป็นต้น

2.2.4 ความมีระเบียบวินัย

ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การที่บุคคลสามารถควบคุมตนเอง
ให้ประพฤติปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องตามกฎ ข้อบังคับ ระเบียบ แบบแผน ไม่ออกนอกกฎนอกทาง
เพื่อความสงบสุขในชีวิตของตนและสังคม อันแสดงออกได้โดยการเคารพกฎระเบียบ วินัยของ
โรงเรียน ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จทันเวลา รู้จักเก็บข้าวของเครื่องใช้ให้เป็นระเบียบเป็นทาง
เป็นต้น

2.2.5 ความประหยัคมัธยัสถ์

ความประหยัคมัธยัสถ์ หมายถึง การรู้จักใช้ทรัพย์สิน เงินทอง
 ข้าวของ เครื่องใช้ ตามความจำเป็นและให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า สมเหตุสมผล สมควรแก่
 อรรถภาพ อันแสดงออกได้โดยการใช้จ่ายเท่าที่จำเป็นไม่ฟุ่มเฟือย รู้จักทำของใช้เอง และซ่อมแซม
 ของที่เสียแล้วให้ใช้ใหม่ได้อีก เป็นต้น

2.2.6 ความมีเหตุผล

ความมีเหตุผล หมายถึง การรู้จักใช้ความรู้ ความสามารถ
 สติปัญญาที่มีอยู่ในการศึกษาคำทอบหรือคำอธิบายเกี่ยวกับ ความเชื่อ การปฏิบัติ และประสบการณ์
 ต่าง ๆ รวมทั้งการควบคุมจิตใจ ไม่ให้หวั่นไหว ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น อันแสดงออกได้โดย
 การยอมรับความคิดเห็นถูกต้องของผู้อื่น ไม่หลงเชื่อมงายในสิ่งไร้เหตุผล รู้จักปรับตัวให้เข้ากับ
 สภาพแวดล้อม เป็นต้น

2.2.7 ค่านิยมซื่อสัตย์ สุจริต

ค่านิยมซื่อสัตย์ หมายถึง การมีความรู้สึกผิดชอบชั่วดี มีความ
 ละอาย และเกรงกลัวต่อการกระทำผิด จึงมีการปฏิบัติตัวอย่างตรงไปตรงมา ทั้งทางกาย
 วาจา ใจ ทั้งต่อหน้าและลับหลัง ไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน อันแสดงออกได้โดย การรักษาคำมั่น
 สัญญาที่ให้ไว้ ไม่พุกปด ไม่ทุจริตในการสอบ ไม่เอาของของผู้อื่นมาเป็นของตน เป็นต้น

2.2.8 ค่านิยมรับผิดชอบ

ค่านิยมรับผิดชอบ หมายถึง การที่บุคคลปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับ
 มอบหมายโดยไม่บิดพลิ้ว ทำงานด้วยความเพียรพยายาม ปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น ยอมรับ
 ผลของการกระทำ อันแสดงออกได้โดยการทำงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ทำให้เสร็จทันเวลา
 พยายามปรับปรุงงานที่ทำอยู่แล้วให้ดีขึ้น เป็นต้น

2.2.9 ค่านิยมเมตตากรุณา

เมตตา หมายถึง การที่บุคคลมีไมตรีจิต คิดปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข
 กรุณา หมายถึง ความสงสาร ใ้การช่วยเหลือผู้อื่น เพื่อให้เขาพ้นทุกข์
 พ้นจากความเดือดร้อน

อันแสดงออกได้โดยการช่วยเหลือผู้อ่อนแอกว่าทั้งทางด้านกำลังกาย และกำลังทรัพย์ ไม่รังแกผู้อ่อนแอกว่า ไม่ทำให้ผู้อื่นเสียใจ หรือไม่สบายใจ เป็นต้น

2.2.10 ด้านความยุติธรรม

ด้านความยุติธรรม หมายถึง การปฏิบัติที่ด้วยความเที่ยงตรง สอดคล้องกับความเป็นจริงและเหตุผล อันแสดงออกได้โดยการให้ความเป็นธรรมแก่ทุก ๆ คน ไม่ลำเอียงเข้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่แสวงหาผลประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว เป็นต้น

2.3 จากนิยามทั้งหมดดังกล่าวแล้ว ใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมได้ชัดเจน โดยการสร้างแบบทดสอบในลักษณะที่เป็นสถานการณ์สมมุติ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน จำนวน 50 ข้อ โดยสร้างเป็นคำถามปลายเปิดและปลายปิด เพื่อให้ ผู้ตอบแบบทดสอบสามารถให้เหตุผลได้ตามความคิดของตนอย่างอิสระเสรี ในคำถามแต่ละข้อจะมี ตัวเลือกให้ 5 ตัวเลือก ตัวอย่าง เช่น

(๐) แดงเป็นลูกชานา บ้านอยู่จังหวัดอ่างทอง แดงมาเรียนหนังสือใน กรุงเทพฯ ทุกครั้งที่โรงเรียนปิดภาคเรียน แดงจะกลับบ้านไปช่วยพ่อแม่ ทำนา ในขณะที่เพื่อน ชนกันไม่เที่ยวอย่างสนุกสนาน ถ้านักเรียนเป็นแดงจะทำเช่นนั้น เพราะ

- ก. ถ้าไม่ทำเช่นนั้น พ่อ แม่ จะโกรธ และไม่โง่มาเรียนต่อ
- ข. เวลาเปิดภาคเรียน พ่อ แม่ จะให้เงินมาใช้มากกว่าเดิม
- ค. คุณครูสอนไว้ว่า ลูกที่ดีต้องช่วยเหลือ พ่อ แม่
- ง. เป็นหน้าที่ของลูกที่จะต้องช่วยเหลือพ่อแม่ ทำงาน
- จ. อื่น ๆ เพราะ.....

2.4 เกณฑ์ในการให้คะแนน จะให้คะแนนตามระดับขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมของ โคลเบอร์ก (Kohlberg) ตั้งแต่ขั้นที่ 1 ถึงขั้นที่ 4 ผู้ถูกทดสอบสามารถเลือกคำตอบได้เพียง คำตอบเดียว ในคำถามแต่ละข้อ โดยขีดเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความนั้น
ถ้าผู้ถูกทดสอบ ตอบตรงกับขั้นการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นที่ 1 ให้ 1 คะแนน
ถ้าผู้ถูกทดสอบ ตอบตรงกับขั้นการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นที่ 2 ให้ 2 คะแนน

ถ้าผู้ถูกทดสอบ ทอบตรงกับชั้นการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมชั้นที่ 3 ให้ 3 คะแนน

ถ้าผู้ถูกทดสอบ ทอบตรงกับชั้นการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมชั้นที่ 4 ให้ 4 คะแนน

ในกรณีที่ผู้ถูกทดสอบไปเลือกตอบแบบปลายเปิดในข้อใด ก็ให้นำคำตอบที่ได้ไปเทียบกับชั้นการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามทฤษฎีของ โคลเบอร์ก ว่าตรงกับชั้นใด ก็ให้คะแนนเช่นเดียวกับข้างบน

2.5 การหาคุณภาพของแบบทดสอบ

2.5.1 ทาคาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบทดสอบที่สร้างขึ้น เพื่อให้ได้แบบทดสอบที่สมบูรณ์ตามเนื้อหา (ลาน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 177) โดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสิ้น 5 คน ได้แก่

ศ.ดร.ทวงเทียน พันธุมนาวิน

ดร.โกศล มีคุณ

ผศ.อรพินท์ ชูชม

ผศ.ลดาวัลย์ เกษมเนตร

อ.สมเกียรติ ทิพนทัศน์

2.5.2 ทาคาอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบทดสอบ โดยการนำแบบทดสอบไปทดสอบกับกลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างประมาณ 100 คน ทำการตรวจสอบให้คะแนนตามวิธีการข้างต้น แล้วนำคะแนนรวมของนักเรียนแต่ละคนมาเรียงลำดับจากคะแนนสูงสุดไปจนถึงคะแนนต่ำสุด แล้วคำนวณหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อ โดยใช้เทคนิค 25% คัดเลือกผู้ที่ได้คะแนนสูงเป็นกลุ่มสูง ผู้ที่ได้คะแนนต่ำเป็นกลุ่มต่ำ แล้วนำคะแนนทั้ง 2 กลุ่มนี้มาวิเคราะห์โดยใช้ t-test ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของ 2 กลุ่มนี้ เลือกเฉพาะข้อที่

ค่า t มากกว่าหรือเท่ากับ 1.75 ซึ่งถือว่ามีความน่าเชื่อถือ (ดูน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 185 - 186) ปรากฏว่าได้ข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกจำนวน 35 ข้อ

2.5.3 การหาค่าความเชื่อมั่น นำแบบทดสอบที่คัดเลือกแล้วจากข้อ 2.5.2 มาหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) (ดูน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 170) ได้ค่าความเชื่อมั่น .8434

วิธีการรวบรวมข้อมูล

ในการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบทั้ง 2 ฉบับ ไปทดสอบกับเด็กนักเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยได้ชี้แจงรายละเอียดและวิธีการในการตอบแบบทดสอบให้นักเรียนเข้าใจก่อนแล้วจึงคอยลงมือทำ ใช้เวลาในการตอบแบบทดสอบประมาณ 1 ชั่วโมง

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้แบบทดสอบคืนมาทั้งหมด ผู้วิจัยได้ตรวจคัดเลือกเอาเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ มาลงรหัสในแบบรายการและนำเข้าเครื่องคำนวณ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-x (Statistical Package for Social Science) หาค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยพิจารณาตามตัวแปรดังนี้

1. สุขภาพจิต

1.1 ทดสอบความแตกต่างของสุขภาพจิตของนักเรียนที่เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมต่างกัน และเพศต่างกัน โดยใช้ t -test

1.2 ทดสอบความแตกต่างของสุขภาพจิตของนักเรียนที่เรียนในระดับชั้นการศึกษาที่แตกต่างกัน ด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้ Studentized q -Statistic ตาม Newman-Keuls

2. การให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

2.1 ทดสอบความแตกต่างของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อม และเพศต่างกัน โดยใช้ t-test

2.2 ทดสอบความแตกต่างของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นการศึกษาที่แตกต่างกัน ด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้ Studentized q-Statistic แบบ Newman-Keuls

3. หาความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพจิตกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน

* สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล *

1. ค่าสถิติพื้นฐานที่ใช้ ได้แก่

1.1 การหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (Ferguson. 1971 : 45)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนเด็กนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 การหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร (Ferguson. 1971 : 62)

$$S = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ แทน ผลรวมคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละชอยยกกำลังสอง

N แทน จำนวนเด็กนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 หากค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร (ล่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 185 ; อ้างอิงมาจาก Edwards. 1957 : 152 - 154)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{s_H^2}{n_H} + \frac{s_L^2}{n_L}}} \quad df = \frac{(s_H^2/n_H + s_L^2/n_L)^2}{\frac{(s_H^2/n_H)^2}{n_H - 1} + \frac{(s_L^2/n_L)^2}{n_L - 1}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบทดสอบ
	\bar{X}_H	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	\bar{X}_L	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
	s_H^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง
	s_L^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
	n_H	แทน	จำนวนเด็กนักเรียนในกลุ่มสูง
	n_L	แทน	จำนวนเด็กนักเรียนในกลุ่มต่ำ

2.2 หากค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) โดยใช้สูตร (ล่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 170 - 171)

$$\alpha = \frac{n}{n - 1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	s_i^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	s_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งหมด

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้ t-test

(ประกอบ กรรณสูตร. 2525 : 98 - 99)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{N_1} + \frac{S_2^2}{N_2}}}$$

$$df = \frac{(S_1^2/N_1 + S_2^2/N_2)^2}{\frac{(S_1^2/N_1)^2}{N_1 - 1} + \frac{(S_2^2/N_2)^2}{N_2 - 1}}$$

เมื่อ S_1^2, S_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1 และ 2 ตามลำดับ
 \bar{X}_1, \bar{X}_2 แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ
 N_1, N_2 แทน จำนวนเด็กนักเรียนในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

3.2. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคุณภาพจิตและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม กับตัวแปรระดับการศึกษา โดยใช้ ONE-WAY ANOVA (One Way Analysis of Variance)

(ประกอบ กรรณสูตร. 2525 : 197)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าการแจกแจงของ F
 MS_b แทน ความแปรปรวน (Mean Square) ระหว่างกลุ่ม
 MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

3.3 ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ เมื่อพบว่าตัวแปรที่ทดสอบด้วย F-test มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยใช้ Student q-Statistic และ Newman-Keuls Method (Winer. 1971 : 191)

$$q_r = \frac{\bar{T}_j - \bar{T}_i}{\sqrt{MS_{\text{error}}/n}}$$

เมื่อ q_r แทน ค่าที่ใช้เปรียบเทียบ

r แทน ชั้นคะแนนอยู่ห่างกัน

\bar{T}_j แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มมาก

\bar{T}_i แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มน้อย

n แทน จำนวนเด็กนักเรียนในแต่ละกลุ่มตัวอย่าง

MS_{error} แทน Mean Square ของ error

3.4 การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ระหว่าง สุขภาพจิต กับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (จวน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 70)

$$r = \frac{N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2] [N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนสุขภาพจิต

$\sum Y$ แทน ผลรวมของคะแนน การให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

$\sum XY$ แทน ผลรวมของผลคูณคะแนนสุขภาพจิตกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมทุกคู่

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ข้อตกลงเกี่ยวกับการวิเคราะห์และแปลผล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาสุขภาพจิต และการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมต่างกัน ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เปรียบเทียบสุขภาพจิตของเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อม ระดับการศึกษา และเพศต่างกัน

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อม ระดับการศึกษา และเพศต่างกัน

ตอนที่ 3 หาความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพจิตกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน สะทวกในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- X แทน คะแนนเฉลี่ย
- N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
- SD แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- t แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
- F แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
- df แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
- SS แทน ผลบวกกำลังสอง (Sum of Square)
- MS แทน ค่าเฉลี่ยกำลังสอง (Mean Square)
- p แทน ค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 เปรียบเทียบสุขภาพจิตของเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อม ระดับการศึกษา และเพศต่างกัน

1.1 เปรียบเทียบสุขภาพจิตระหว่างเด็กที่อยู่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้า และยากจนวัดสระแก้ว กับเด็กที่อยู่ในครอบครัวทั่วไป ปรากฏผลตามตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบสุขภาพจิตระหว่างเด็กที่อาศัยอยู่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจน วัดสระแก้วกับเด็กในครอบครัวทั่วไป

$df = 15$

สภาพแวดล้อม	วัดสระแก้ว 30 N = 339		ครอบครัวทั่วไป 30 N = 183		t
	\bar{X}_1	SD	\bar{X}_2	SD	
สุขภาพจิต	3.1700 2.89	0.6788 0.3140 S = 0.608	3.06 3.2144	0.3114 0.2700 2.0215	2.83** 0.58 0.58

**p < .01

จากตาราง 3 เด็กที่อาศัยอยู่ในครอบครัวทั่วไปมีสุขภาพจิตดีกว่าเด็กที่อาศัยอยู่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

Rejected H0

1.2 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนสุขภาพจิตของเด็กที่มีระดับการศึกษา
แตกต่างกัน ปรากฏผลตามตาราง 4 - 7

ตาราง 4 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนสุขภาพจิตของเด็กในครอบครัวทั่วไปที่มีระดับ
การศึกษาแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	2.8 0.5604	0.28 0.2802	$F = 4^*$ 3.9700*
ภายในกลุ่ม	87.80	12.7043	0.0706	5.49
รวม	89.80	13.2647		

*p < .05

จากตาราง 4 เด็กที่อยู่ในครอบครัวทั่วไปที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน พบว่า
มีสุขภาพจิตแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 2
และจากการตรวจสอบค่าความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของ Newman-Keuls ปรากฏผล
ตามตาราง 5

2

ตาราง 5 เปรียบเทียบสุขภาพจิตของเด็กในครอบครัวทั่วไปที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันเป็นรายคู่

ระดับการศึกษา	\bar{x}	ป.4	ป.5	ป.6
		3.2607 3.35	3.1682 3.30	3.3026 3.55
ประถมศึกษาปีที่ 4	3.35 3.2607	-	0.05 0.0925	0.2 0.0419
ประถมศึกษาปีที่ 5	3.30 3.1682	-	-	0.25 0.1524 *
ประถมศึกษาปีที่ 6	3.55 3.3026	-	-	-

*p < .05

จากตาราง 5 เด็กในครอบครัวทั่วไปที่เรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีสุขภาพจิตดีกว่า เด็กที่เรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 6 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนสุขภาพจิตของเด็ก ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและ
ยากจนวัดสระแก้วที่ระดับการศึกษาแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	2.2522	1.1261	12.1391**
ภายในกลุ่ม	336	31.1690	0.0928	
รวม	338	33.4212		

**p < .01

จากตาราง 6 เด็กที่อยู่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้วที่ระดับการศึกษา
แตกต่างกัน พบว่า มีสุขภาพจิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับ
สมมติฐานข้อที่ 3 และจากการตรวจสอบค่าความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของ Newman-Keuls
ปรากฏผลตามตาราง 7

3

ตาราง 7 เปรียบเทียบสุขภาพจิตของเด็กในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้วที่
ระดับการศึกษาแตกต่างกันเป็นรายคู่

ระดับการศึกษา	\bar{X}	ป.4	ป.5	ป.6
		3.0973	3.1588	3.3033
ประถมศึกษาปีที่ 4	3.0973	-	0.0615	0.2060*
ประถมศึกษาปีที่ 5	3.1588	-	-	0.1445*
ประถมศึกษาปีที่ 6	3.3033	-	-	-

*p < .05

จากตาราง 7 เด็กที่อยู่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว ที่เรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีสุขภาพจิตดีกว่า เด็กที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเด็กที่เรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 5 มีสุขภาพจิตไม่แตกต่างกัน

1.3 เปรียบเทียบสุขภาพจิตระหว่างเด็กชายและเด็กหญิง ปรากฏผล
ตามตาราง 8 และ 9

ตาราง 8 เปรียบเทียบสุขภาพจิตระหว่างเด็กชายและเด็กหญิง ที่อยู่ในครอบครัวทั่วไป

เพศ	ชาย N = 97		หญิง N = 86		t
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	
สุขภาพจิต	3.2183	0.2960	3.2789	0.2340	1.66

จากตาราง 8 ในครอบครัวทั่วไป เด็กชายและเด็กหญิง มีสุขภาพจิตไม่แตกต่างกัน
ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 4

ตาราง 9 เปรียบเทียบสุขภาพจิตระหว่างเด็กชายและเด็กหญิง ที่อยู่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้า และยากจนวัดสระแก้ว

เพศ	ชาย N = 243		หญิง N = 96		t
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	
สุขภาพจิต	3.1831	0.3130	3.1369	0.3180	1.21

จากตาราง 9 ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว เด็กชายและเด็กหญิง มีสุขภาพจิตไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 5

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อม
ระดับการศึกษา และเพศต่างกัน

2.1 เปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมระหว่างเด็กที่อยู่ในครอบครัว
ทั่วไปกับเด็กที่อยู่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว ปรากฏผลตามตาราง 10

ตาราง 10 เปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมระหว่างเด็กที่อยู่ในครอบครัวทั่วไป
กับเด็กที่อยู่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว

สภาพแวดล้อม	วัดสระแก้ว N = 339		ครอบครัวทั่วไป N = 183		t
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	
การให้เหตุผล เชิงจริยธรรม	3.2964	0.2970	3.1899	0.3810	3.28**

**p < .01

จากตาราง 10 เด็กที่อยู่ในครอบครัวทั่วไปกับเด็กที่อยู่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและ
ยากจนวัดสระแก้ว มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 6 แต่จากการพิจารณาค่าเฉลี่ยทำให้สรุปได้ว่า เด็กที่อยู่ใน
สถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมดีกว่า เด็กที่อยู่ใน
ครอบครัวทั่วไป

2.2 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็ก
ที่ระดับการศึกษาแตกต่างกัน ปรากฏผลตามตาราง 11 - 14

ตาราง 11 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กที่อยู่ใน
ครอบครัวทั่วไป ที่ระดับการศึกษาแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	3.9337	1.9669	15.6978**
ภายในกลุ่ม	180	22.5532	0.1253	
รวม	182	26.4869		

**p < .01

จากตาราง 11 ในครอบครัวทั่วไป เด็กที่ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการให้เหตุผล
เชิงจริยธรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 7
และจากการตรวจสอบค่าความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของ Newman-Keuls ปรากฏผลตาม
ตาราง 12

ตาราง 12 เปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กในครอบครัวทั่วไป ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันเป็นรายคู่

ระดับการศึกษา	\bar{x}	ป.4	ป.5	ป.6
		3.0333	3.1648	3.3875
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	3.0333	-	0.1315*	0.3542*
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	3.1648		-	0.2227*
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	3.3875			-

**p < .05

จากตาราง 12 ในครอบครัวทั่วไป เด็กที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และปีที่ 5 นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน

ตาราง 13 วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กที่อยู่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	5.6532	2.8266	39.4450**
ภายในกลุ่ม	336	24.0775	0.0717	
รวม	338	29.7307		

**p < .01

จากตาราง 13 ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว เด็กที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 8 และจากการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของ Newman-Keuls ปรากฏผลตามตาราง 14

ตาราง 14 เปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและ
 ภายนอกวัดสระแก้ว ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันเป็นรายคู่

ระดับการศึกษา	\bar{x}	ป.4 3.1423	ป.5 3.3805	ป.6 3.4317
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	3.1423	-	0.2832*	0.2894*
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	3.3805		-	0.0512
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	3.4319			

* $p < .05$

จากตาราง 14 ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและภายนอกวัดสระแก้ว เด็กที่เรียนใน
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และปีที่ 6 มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่เรียนในชั้นประถมศึกษา
 ปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่พบความแตกต่าง

2.3 เปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมระหว่างเด็กชายและเด็กหญิง
ปรากฏผลตามตาราง 15 และ 16

ตาราง 15 เปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมระหว่างเด็กชายและเด็กหญิงที่อยู่ใน
ครอบครัวทั่วไป

เพศ	ชาย N = 97		หญิง N = 86		t
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	
การให้เหตุผล เชิงจริยธรรม	3.1168	0.4070	3.2723	0.3340	2.84**

**p < .01

จากตาราง 15 ในครอบครัวทั่วไป เด็กหญิงมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่า
เด็กชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 9

ตาราง 16 เปรียบเทียบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมระหว่างเด็กชายและเด็กหญิง ที่อยู่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว

เพศ	ชาย N = 243		หญิง N = 96		t
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD	
การให้เหตุผล เชิงจริยธรรม	3.2932	0.3090	3.3044	0.2650	0.33

จากตาราง 16 ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว เด็กชายและเด็กหญิงมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 10

ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพจิตกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในกลุ่มเด็กที่อยู่ในครอบครัวทั่วไป กับกลุ่มเด็กที่อยู่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว ปรากฏผลตามตาราง 17 และ 18

ตาราง 17 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพจิตกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในกลุ่มเด็กที่อยู่ในครอบครัวทั่วไป

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy})
สุขภาพจิตกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม	0.2643**

**p < .01

จากตาราง 17 ในครอบครัวทั่วไป สุขภาพจิตกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 11

ตาราง 18 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพจิตกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในกลุ่มเด็กที่อยู่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy})
สุขภาพจิตกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม	0.1432*

**p < .01

จากตาราง 18 ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว สุขภาพจิตกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 12

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบสุขภาพจิตและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็ก ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมต่างกัน - 143
2. เพื่อเปรียบเทียบสุขภาพจิตและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็ก ที่ระดับการศึกษาและเพศต่างกัน 4
3. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพจิตและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม 9

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เด็กนักเรียนที่กำลังศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 ทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมแตกต่างกันดังนี้ คือ
 - 1.1 เด็กนักเรียนโรงเรียนวัดพิณจรรยาธรรมสาร ที่อาศัยอยู่ในครอบครัวทั่วไป จำนวน 183 คน
 - 1.2 เด็กนักเรียนโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 6 ที่อาศัยอยู่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว จำนวน 339 คนกลุ่มตัวอย่างเหล่านี้ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำนวนทั้งสิ้น 522 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย
 - 2.1 แบบทดสอบวัดสุขภาพจิต จำนวน 76 ข้อ เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบทดสอบวัดสุขภาพจิตของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน และแบบสำรวจปัญหาสวนตัวของ มุณีย์ มีค่าความเชื่อมั่น 0.8565

2.2 แบบทดสอบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม จำนวน 35 ข้อ เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง และได้ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน มีความเชื่อมั่น 0.8434

ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบทั้ง 2 ฉบับ ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 551 คน ควบคู่กันเอง ได้แบบทดสอบฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 522 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94.73 ของแบบสอบถามทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบฉบับที่สมบูรณ์มาลงรหัสในแบบรายการเพื่อนำเข้าเครื่องคำนวณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-X โดยใช้คำสั่งดังต่อไปนี้

1. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนสุขภาพจิต และการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กนักเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมต่างกัน โดยใช้ t-test
2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนสุขภาพจิตและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กนักเรียนตามระดับการศึกษาแตกต่างกัน ในแต่ละสภาพแวดล้อม โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ก็ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้ Studentized q-Statistic และ Newman-Kuels
3. หาความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพจิตกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

สรุปผลการวิจัย

สรุป 1. เด็กที่อาศัยอยู่ในครอบครัวทั่วไปมีสุขภาพจิตดีกว่าเด็กที่อาศัยอยู่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุป 2. เด็กที่อาศัยอยู่ในครอบครัวทั่วไปที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีสุขภาพจิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากการตรวจสอบเป็นรายคู่พบว่า เด็กที่เรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีสุขภาพจิตดีกว่าเด็กที่เรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคุณ ๗ ไม่พบความแตกต่าง

3. เด็กที่อาศัยอยู่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้วที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีสุขภาพจิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจากการตรวจสอบเป็นรายคู่พบว่า เด็กที่เรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีสุขภาพจิตดีกว่า เด็กที่เรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเด็กที่เรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 5 มีสุขภาพจิตไม่แตกต่างกัน

4. ในครอบครัวทั่วไป เด็กชายและเด็กหญิงมีสุขภาพจิตไม่แตกต่างกัน

5. ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว เด็กชายและเด็กหญิงมีสุขภาพจิตไม่แตกต่างกัน

6. เด็กที่อาศัยอยู่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่อาศัยอยู่ในครอบครัวทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7. เด็กที่อาศัยอยู่ในครอบครัวทั่วไป ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจากการตรวจสอบเป็นรายคู่พบว่า เด็กที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และปีที่ 5 นอกจากนี้ยังพบอีกว่า เด็กที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8. เด็กที่อาศัยอยู่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้วที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจากการตรวจสอบเป็นรายคู่พบว่า เด็กที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และปีที่ 6 มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่เรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคุณ ๗ ไม่พบความแตกต่าง

9. ในครอบครัวทั่วไป เด็กหญิงมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

10. ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว เด็กชายและเด็กหญิง มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

11. ในครอบครัวทั่วไป สุขภาพจิตและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

12. ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัยกระแต้ว สุขภาพจิตและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า เด็กที่อาศัยอยู่ในครอบครัวทั่วไปมีสุขภาพจิตดีกว่าเด็กที่อาศัยอยู่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัยกระแต้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 ซึ่งตรงกับสมมติฐานข้อที่ 1 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดนอมศรี อินทนนท์ (2530 : 82) และเปรมสุริย เจริมทอง (2526 : 56) ทั้งนี้เนื่องจาก เด็กที่อาศัยอยู่ในครอบครัวจะได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด ได้รับความรัก ความอบอุ่น จากบิดา มารดา หรือญาติพี่น้อง มีแบบอย่างในการดำเนินชีวิต ทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมในสังคมได้ มีความเชื่อมั่น ความกล้าหาญในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า สามารถตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้ดี ส่วนเด็กที่อาศัยอยู่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัยกระแต้วนั้น ต้องอยู่ในความดูแลของพระและครูพี่เลี้ยง ซึ่งไม่รู้จักกันมาก่อน ขาดความผูกพันทางสายเลือด ทำให้เด็กรู้สึกหวาด หวั่นทุกสิ่ง ไม่มีแบบอย่างในการดำเนินชีวิต จึงไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ดี

วัยเด็กเป็นวัยที่ยังช่วยเหลือตนเองไม่ได้เท่าควร ยังต้องการการดูแลเอาใจให้อย่างใกล้ชิด คำแนะนำในเรื่องต่าง ๆ จากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตต่อไป ออซูเบล (เปรมสุริย เจริมทอง. 2526 : 2 ; อ้างอิงมาจาก Ausubel. n.d.) พบว่า เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูจากพ่อแม่ จะเลียนแบบพ่อแม่ของตน ส่วนเด็กที่ไม่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่ มักจะเลียนแบบหรือถือค่านิยมของกลุ่มเพื่อน ทำให้เด็กอ่อนแอ สับสน ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมในสังคมได้ยาก และมีโอกาสกระทำ ความผิดได้ง่าย ทั้งการศึกษาของ คอลเลอร์ และคาสโตโนส (Koller and Castonos. 1970 : 37) พบว่า การขาดบิดาหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ทำให้เสียสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในครอบครัวไป ทำให้เด็กขาดความรัก ความอบอุ่น เกิดความน้อยเนื้อต่ำใจ

ปรับตัวเข้ากับสังคมไทยมากยิ่งขึ้นมีโอกาสกระทำคามผิดได้ง่าย และจากการศึกษาของ แคนเนอร์ และคนอื่น ๆ (Kanner and others. 1957 : 167) ก็สนับสนุนว่า มีเด็กถึง 30% ที่ต้องเข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาลโรคจิตมาจากครอบครัวที่ขาดพ่อแม่ หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

ถึงแม้ว่าทางสถานสงเคราะห์จะพยายามส่งเสริม และปรับปรุงสภาพแวดล้อม รวมทั้งนำเอากิจกรรมนันทนาการกลุ่มสังคมมาใช้ เพื่อช่วยพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น แต่ผลที่ได้รับก็ยังไม่น่าพอใจ ทั้งนี้เนื่องจากข้อจำกัดของการเลี้ยงดูที่ไม่สามารถช่วยให้เด็กพัฒนาความรู้สึกผูกพัน ความเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวได้ (จินตนา นนทะเปารนะ. 2529 : 9) จำนวนเด็กในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวิเศษระแกวมีทั้งสิ้น 1,464 คน ทอพระยุพครอง 30 รูป หรือคิดเป็นสัดส่วนระหว่างพระยุพครองต่อเด็ก เท่ากับ 1:70 โดยประมาณ ซึ่งทำให้เด็กเกิดความรู้สึกอ้างว้าง ว่าเหว อี้ออก ขาดทั้งที่ปรึกษา ขาดแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต ทำให้สุขภาพจิตเสื่อมโทรม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชีรวัดน์ นิจนทร (2526 : 175 - 184) ที่พบว่านักเรียนที่มีความรู้สึกว่าตนอยู่ในสภาพที่แออัดมากจะมีปัญหาสุขภาพจิตมากกว่านักเรียนที่มีความรู้สึกแออัดน้อย

2. ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า เด็กที่อาศัยอยู่ในครอบครัวทั่วไป หรือในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวิเศษระแกว ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีสุขภาพจิตแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 2, 3 และผลการศึกษาของ กวางเกื้อน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจันต์จันติก (2524 : 179 - 180) เรื่องความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับสุขภาพจิตและจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในเซนต์แมรี่ศึกษาปีที่ 1, 3 ในกรุงเทพมหานครและสงขลา เปรมสุริย์ เชื่อมทอง (2526 : 56 - 59) ทำการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างอายุ 11 - 17 ปี จากสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด เด็กหญิงบ้านราชวิถี และนักเรียนจากโรงเรียนวชิรธรรมสาธิต ต่อมาในปี พ.ศ. 2530 ดนอมศรี อินทนนท์ (2530 : 87 - 88) ศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างอายุ 13 - 18 ปี ที่อาศัยอยู่ในสถานสงเคราะห์ของรัฐ วิเศษระแกว และครอบครัวปกติ

เมื่อนำไปตรวจสอบเป็นรายคู่ พบว่า เด็กที่อาศัยอยู่ในครอบครัวทั่วไปที่เรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีสุขภาพจิตดีกว่าเด็กที่เรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และเด็ก

ที่อาศัยอยู่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว ก็ใกล้เคียงกัน คือเด็กที่เรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีสุขภาพจิตดีกว่าเด็กที่เรียนอยู่ในชั้นประถมปีที่ 4 และ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากเด็กกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นเด็กกำพร้าหรือเป็นเด็กที่พ่อแม่ยากจนไม่สามารถเลี้ยงดูบุตรให้ได้รับการศึกษาได้จึงส่งมาให้พระช่วยดูแลแทน บางส่วนเป็นเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีระดับเศรษฐกิจต่ำ พ่อแม่ต้องพามาหาเลี้ยงชีวิตแบบหาเช้ากินค่ำ ไม่มีเวลาเอาใจใส่ ใกล้ชิด ลูก ๆ เทาที่ควร สภาพความเป็นอยู่คล้ายคลึงกัน หิวบ้าง อิ่มบ้าง เด็กโตนหรือเด็กที่เรียนในชั้นที่สูงกว่า จะเป็นผู้ที่มีความรู้ ประสบการณ์ในการแก้ปัญหา ปรับตัวเข้ากับสังคมและสภาพแวดล้อมได้ดีกว่าเด็กเล็กหรือเด็กที่เรียนอยู่ในชั้นที่ต่ำกว่า จึงได้รับมอบหมายจากพ่อแม่ หรือพระภิกษุให้ช่วยดูแลน้อง ๆ คอยแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้ประกอบด้วยเด็กที่ขึ้นอยู่กับแม่ อยู่กับธรรมชาติ ห่างไกลจากสิ่งชั่วร้ายทำให้เด็กวัยนี้เข้าสู่วัยรุ่นเร็วเกินควร การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายยังมีน้อย เด็กจึงไม่เกิดความรู้สึกอึดอัดคับข้องใจ เด็กที่เรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นเด็กโตจึงปรับตัวได้ดีกว่า มีสุขภาพจิตดีกว่าเด็กที่เรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 5

3. ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ในครอบครัวทั่วไป หรือในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว เด็กชายและเด็กหญิงมีสุขภาพจิตไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 4, 5 และผลการศึกษาของ กนกรัตน์ สุขะตุงคะ (2523 : 40) ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจณีใจจนิท (2524 : 180) ชีววัฒน์ นิจนทร (2526 : 183) เปรมสุริย์เชอมนทอง (2526 : 60 - 61) บองพรพน เกศพิทักษ์ และมัลลวิทย์ อกุลย์วัณศิริ (2527 : 134 - 137) และถนอมศรี อินทนนท์ (2530 : 82) ทั้งนี้เนื่องจากเด็กที่ใช้เป็นกลุ่มศึกษานี้ อายุระหว่าง 9 - 13 ปี ยังอยู่ในช่วงวัยเด็กตอนปลาย พ่อแม่ ผู้ปกครอง และพระที่รับผิดชอบยังมีความรู้สึกว่าเป็นเด็กอยู่ จึงได้รับการดูแล เลี้ยงดู ในเรื่องต่าง ๆ คล้ายคลึงกันทั้งเด็กหญิงและเด็กชายประกอบด้วยสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเด็ก อยู่ในเขตชนบท ไม่มีสิ่งที่ไม่เห็นถึงความแตกต่างทางเพศมากนัก เด็ก ๆ ยังคงเล่นร่วมกัน มีกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน เรียนหนังสือห้องเดียวกัน ประสบการณ์ที่ได้รับ ความสามารถในการปรับตัวใกล้เคียงกัน จึงมีสุขภาพจิตไม่แตกต่างกัน

4. ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า เด็กที่อาศัยอยู่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่อาศัยอยู่ในครอบครัวทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 6 และผลการวิจัยของ คอล (Call. 1974 : 5034-A) ที่พบว่า นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของวัด มีค่านิยมเชิงจริยธรรมสูงกว่า นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนรัฐบาลเป็นเพราะว่า เด็กที่อาศัยอยู่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและ ยากจนวัดสระแก้วทุกคน หลังจากเลิกเรียน รับประทานอาหาร เสริจเรียบร้อยแล้ว ในเวลาประมาณ 17.00 น. จะต้องมาประชุมโดยพร้อมเพรียงกันที่ "ศาลาประชุมเคียงศิริ" ร่วมกับท้าวทร สวณนเต หลังจากนั้น "นางวางพอล" จะอบรมศีลธรรม จริยธรรม ที่เด็กวัดควรมีและควรประพฤติ ปฏิบัติให้อยู่ในแนวทางชีวิตที่ดีและประเสริฐ สิ่งใดที่หากเห็นว่าไม่ดีไม่งามทานจะตักเตือน แนะนำ สั่งสอน โดยปราศจากคำคุกคามใดๆ ทั้งสิ้น เด็กๆ ของปฏิบัติตามที่สอนที่เพื่อนกันหมด ถ้าเด็กคนใด ยังทำไม่ดี ทานจะให้พระพี่เลี้ยงคอยสอดส่องดูแล เอาใจใส่ ในคำแนะนำ ตักเตือนอยู่เสมอ ซึ่ง จะแตกต่างจากเด็กที่อาศัยอยู่ในครอบครัวทั่วไปบริเวณใกล้เคียงวัดสระแก้ว สวมใหญ่ครอบครัว ของเด็กเหล่านี้ พ่อ แม่ มีฐานะยากจน ท่องทำมาหากินเลี้ยงชีวิตตั้งแต่เช้าตรู่จนถึงพลบค่ำ ไม่มี เวลาในการอบรม ศีลธรรม จริยธรรมให้บุตรหลานเท่าที่ควร และเป็นตัวแบบที่ไม่ดีในเรื่องต่างๆ เช่น กินเหล้า สูบบุหรี่ ทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นประจำ ใจวาจาหยามคาย เป็นต้น

๕) ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า เด็กที่อาศัยอยู่ในครอบครัวทั่วไปหรือเด็กที่อาศัยอยู่ใน สถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการให้เหตุผลเชิง จริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 7 และ 8 และ ผลการวิจัยของ โคลเบอร์ก (Kohlberg. 1964 : 402 - 404) โคลเบอร์ก และเครเมอร์ (Kohlberg and Kramer. 1969 : 93 - 102) เรสต์ (Rest. 1975 : 738 - 748) เทาว์ (Thua. 1975 : 197-A) พาริข (Parikh. 1975 : 3160-A) ยูสเซน (Yussen. 1976 : 551) วิเชียร ทองนุช (2522 : 177) เกษ วิโย (2522 : 60 - 63) ทิพวรรณ กิตติวิบูลย์ (2522 : 124) ทิพย์สุภา นิลสินธพ (2523 : 46 - 47) หรือมี กันทรากร (2523 : 52 - 54) ซึ่งต่างก็พบว่า การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กจะพัฒนา ขึ้นตามระดับการศึกษาและอายุที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพราะว่า เมื่อเด็กเริ่มโตขึ้นเรื่อยๆ เด็กจะมีการ เรียนรู้เพิ่มมากขึ้น มีประสบการณ์เพิ่มขึ้น สามารถประพฤติปฏิบัติตัวได้ถูกต้องตามแนวทาง ที่สังคมยอมรับ ควบคุมตนเองได้ดี และเมื่อนำไปทดสอบเป็นรายตัว ก็พบว่า เด็กที่อาศัยอยู่ใน ครอบครัวทั่วไปที่เรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่เรียน

ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 5 นอกจากนั้นยังพบว่า เด็กที่เรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่เรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ส่วนเด็กที่อาศัยอยู่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้วที่เรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และปีที่ 6 มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่เรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า เด็กหญิงที่อาศัยอยู่ในครอบครัวทั่วไป มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 9 และผลการวิจัยของ ลีเชียวรา (Lechiara, 1971 : 4878-A) สมโชค พูลวาน (2523 : 50 - 60) ดาวร รอดเทศ (2528 : 87 - 90) ทั้งนี้เนื่องจากในสังคมไทยถือว่า เพศหญิงเป็นเพศที่อ่อนแอ พ่อแม่จะรัก และเป็นห่วงมากกว่าเด็กชาย จึงได้รับความรัก ความเอาใจใส่ และได้รับการดูแลแบบเข้มงวดมากกว่า ทำให้เด็กหญิงมีความมั่นใจในตนเองมากกว่าเด็กชายตามกฎเกณฑ์ของสังคม และจากการศึกษาของ วารินทร์ ม่วงสุวรรณ (2517 : 51) ก็พบว่า ถ้าเด็กได้รับความรักจากพ่อแม่เพียงใด ก็จะทำให้เด็กมีความเอื้อเฟื้อแก่ผู้ใกล้ชิดและบุคคลอื่น ๆ มากเพียงนั้น

ส่วนในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว เด็กชายและเด็กหญิงมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 10 แต่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุษเซน (ศรีวรรณ เขียวลี, 2521 : 21 ; อ้างอิงมาจาก Yussen, n.d.) ซาปิรา (Shapira, 1976 : 19 - 26) ดวงเดือน พัทธมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจันทึก (2520 : 131) วิรัช จาปนอม (2520 : 73) วิเชียร ทองบุษ (2521 : 115) ยายใจ จุลพงษ์ (2524 : 63) และเสวก สุระประเสริฐ (2529 : 43 - 44) ทั้งนี้เนื่องจากทั้งเด็กชายและเด็กหญิงที่อาศัยอยู่ในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้วนี้ จะได้รับการอบรมสั่งสอน เลี้ยงดู แบบเดียวกัน โดยเฉพาะในเรื่องของศีลธรรม จริยธรรม ซึ่งจะได้รับการอบรมสั่งสอนจากหลวงพ่อบัณฑิตประจำทุกวันหลังอาหารเย็น และมีพระพี่เลี้ยงคอยติดตามดูแลความประพฤติ การปฏิบัติตัวของเด็กชาย ส่วนเด็กหญิงก็จะมีครูพี่เลี้ยงคอยดูแลอย่างใกล้ชิดเช่นเดียวกัน จึงอาจเป็นผลให้ เด็กหญิงและเด็กชายมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

7. ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ทั้งในครอบครัวทั่วไปหรือในสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและ
 ยากจนวัดสระแก้ว สุขภาพจิตกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อที่ 11 และ 12 ผลการวิจัยนี้
 สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ฮอฟแมน (Hoffman, 1976 : 125) ที่ว่าบุคคลผู้มีสุขภาพจิตที่
 จะมีความเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่นควย และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ควงเคื่อน พันธุนาวัน
 และเพ็ญแข ประจวบจันก (2524 : 148 - 149) ที่ทำการศึกษารื่องความสัมพันธ์ภายใน
 ครอบครัวกับสุขภาพจิต และการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น พบว่า ระดับสุขภาพจิต
 กับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในปริมาณที่ยอมรับได้แต่ไม่สูงมากนักใน
 กลุ่มรวม กลุ่มที่พบว่าสุขภาพจิตกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กันสูงถึง .60 คือ
 กลุ่มวัยรุ่นหญิงที่มาจกครอบครัวที่มีระดับเศรษฐกิจและสังคมสูง

ควงเคื่อน พันธุนาวัน (2524 : 10) กล่าวว่า สุขภาพจิตที่ดีเป็นสิ่งจำเป็น
 แต่ไม่เพียงพอที่จะส่งเสริมพัฒนาการของการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลได้ เพราะการให้
 เหตุผลเชิงจริยธรรมจะสูงได้ต้องอาศัยพื้นฐานทางจิตใจด้านอื่น ๆ ควบคู่กัน ความฉลาด และ
 ประสบการณ์ทางสังคม จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า สุขภาพจิตกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมมี
 ความสัมพันธ์กันทางบวกจริง แต่ยังคงอยู่ในระดับต่ำ อาจเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวย
 ต่อการพัฒนาพื้นฐานทางจิตใจด้านความฉลาด และประสบการณ์ทางสังคมให้กับเด็กในกลุ่มนี้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยขอเสนอแนะในเรื่องต่อไปนี้คือ

1. รัฐบาลควรให้การดูแลช่วยเหลือ ส่งเคราะห์ ครอบครัวที่ยากจนที่พ่อแม่อยู่ครบ
 ให้สามารถเลี้ยงดูบุตรหลานให้ได้รับการศึกษาได้ ดีกว่าจะให้พ่อแม่ นำเด็กกลุ่มนี้มาฝากให้อยู่
 ในอุปการะของสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว เพื่อช่วยให้เด็กได้อยู่ใกล้ชิดกับ
 พ่อแม่ที่แท้จริง เกิดความรู้สึกอบอุ่น ยุกพัน ใกล้ชิด ความรู้สึกแอดกันของ มีตัวแบบใน
 การดำรงชีวิต ทำให้สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ มีสุขภาพจิตดีขึ้น

2. เมื่อเด็กโตขึ้นกับพ่อแม่ แท้จริงแล้ว รัฐบาลก็ควรร่วมมือกับโรงเรียนหรือวัด องค์กรอื่นให้มีการสอนศีลธรรม จริยธรรมขึ้น โดยต้องเริ่มที่ครอบครัวก่อน ถ้าพ่อแม่ มี ศีลธรรมจริยธรรมดีแล้ว ก็จะเป็นตัวแบบที่ดีของลูก ๆ และสามารถให้คำอบรมสั่งสอนที่ดีควบ
3. รัฐบาลควรเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบ ดูแล สถานเลี้ยงเด็กกำพร้าและยากจน วัตถุประสงค์ ในด้านต่าง ๆ บาง เช่น ด้านการเลี้ยงดู การศึกษา เพื่อให้เกิดความมั่นคงขึ้น ภายในหน่วยงาน เด็ก ๆ มีหลักประกันในชีวิต

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาสุขภาพจิตและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็ก ในกลุ่มประชากร ที่แตกต่างกัน เช่น เด็กที่อยู่ในความอุปการะของกรมประชาสงเคราะห์ มูลนิธิต่าง ๆ เช่น สหทัยมูลนิธิ เด็กในหมู่บ้านเด็ก เปรียบเทียบกับเด็กในครอบครัวทั่วไป และในสถานเลี้ยง เด็กกำพร้าและยากจนวัตถุประสงค์
2. ควรศึกษาความสัมพันธ์ที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ของเด็ก เพื่อเป็นแนวทางในการให้ความปรึกษา และสนับสนุนต่อไป
3. ควรศึกษาความสัมพันธ์ กับ การให้เหตุผลเชิงจริยธรรม มีความสัมพันธ์กันใน ลักษณะใดบ้าง ในประชากรกลุ่มต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้เด็กมีสุขภาพจิตดี มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับที่สูงขึ้น
4. ควรศึกษานหาความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพจิตและการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ของกลุ่มตัวอย่างย่อย ๆ ควบ
5. ควรศึกษาสุขภาพจิต และการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมแยกเป็นรายบ้าน หรือศึกษาเป็นหมวดหมู่ เป็นคน

גזן חן גזן

บรรณานุกรม

- กนกรัตน์ สุขทุ่งคะ. การวิเคราะห์สุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตเทรกอิม
ของบุคลากรราชคอมมิวนิสต์ จังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัครสำเนา
- เกษม ทัศนิตลาหิระ และกุลยา ทัศนิตลาหิระ. การรักษาสุขภาพในวัยสูงอายุ. กรุงเทพฯ :
อรุณการพิมพ์, 2528.
- เขมภา เทียงตรง. การศึกษาปัญหาสุขภาพจิตของเด็กที่มาใช้บริการให้คำปรึกษาแนะแนว
ณ ศูนย์สุขภาพจิต กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519. อัครสำเนา.
- ธีรวัฒน์ นิจนตร. สภาพเชิงจิต - สังคมในโรงเรียนกับสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นในเขต
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ คศ.ค. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2526. อัครสำเนา.
- ชำเลื่อง วุฒิจันทร์ ผู้รวบรวม. คู่มือจริยธรรมศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์การศาสนา, 2522.
- จุฑิมา เนื่องจำนงค์ "ชีวิตเด็กหญิงที่วัดสระแก้ว," สยามรัฐ. 12340 : 6 ตุลาคม 2529
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. จิตวิทยาจริยธรรม และจิตวิทยาภาษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
2524.
- คู่มือการปลูกฝังจริยธรรมแก่นักเรียน. จุลสารฉบับที่ 4 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัครสำเนา.
- * ดวงเดือน พันธุมนาวิน และไพฑูริย์ ประจวบปัจฉิม. จริยธรรมของเยาวชนไทย. รายงาน
การวิจัยฉบับที่ 21 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2520. อัครสำเนา
- ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับสุขภาพจิตและจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น. รายงาน
การวิจัยฉบับที่ 26 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2524. อัครสำเนา.

- ✓ เกษ วิทย. การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการด้านความคิดให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็ก
นักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาสมัคร, 2522. อักส์นา.
- กนอม โททอง. การศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของครูที่มีต่อนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของโรงเรียน
ในเขตการศึกษาที่ 5. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสาสมัคร, 2519. อักส์นา.
- กนอมศรี อินทนนท์. การศึกษาสุขภาพจิตและพฤติกรรมกล้าแสดงออกของวัยรุ่นที่อยู่ในสิ่งแวดล้อม
แตกต่างกัน. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาสมัคร,
2530. อักส์นา.
- ถาวร รอดเทศ. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการคิดหาเหตุผลตามหลักทฤษฎีความรู้กับความ
ซื่อสัตย์ของเด็กไทย. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสาสมัคร, 2523. อักส์นา.
- ทิพวรรณ กิตติวิบูลย์. การอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กก่อนวัยเรียนใน
กรุงเทพมหานคร. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสาสมัคร, 2522. อักส์นา.
- ✓ ทิพย์สุภา นิลดิษฐ์พ. ความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางจริยธรรมกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก
ก่อนวัยเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสาสมัคร, 2523. อักส์นา.
- ชญูชาติชนานนท์. "การสำรวจปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นในจังหวัดชัยนาท,"
วารสารจิตวิทยาคลินิก. 1 : 60 - 66 เมษายน 2521.
- ✓ นันทนิล เยื่อนแย้ม. ปัญหาของวัยรุ่นที่มีปัญหาความประพฤติ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อักส์นา.
- นวลศิริ เป่าโรหิตย์. จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2518.
- ✓ วัชร แถวสอง. การเปรียบเทียบพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กวัยรุ่นในสังคมเมืองและ
ชนบทที่มีการอบรมเลี้ยงดู และแบบการคิดแตกต่างกัน. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาสมัคร, 2522. อักส์นา.

บุปผา มาลีวงศ์. "สุขภาพจิตของเด็ก," ครูปริทัศน์. 3(2) : 12 - 18 กุมภาพันธ์ 2521
 ประคอง วรรณสูตร. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : เจริญผล, 2526.
 ประพันธ์ สุททาวาส. ความก้าวร้าวกับการอบรมเลี้ยงดู. ปรินิพนธ์อักษร กศ.ม. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาสมัคร, 2519. อัครสำเนา.

ปราณี งามสุก. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา, ม.ป.ป.

ปรีชา ชรรมา และดาวร เกิดเกียรติพงศ์. พฤติกรรมของเด็กไทยวัยรุ่นที่ชกกับสังคม.

รายงานการวิจัยฉบับที่ 15 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสาสมัคร, 2516. อัครสำเนา.

× เปรมสุรีย์ เข้มทอง. การเปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์กับเด็ก
 วัยรุ่นในโรงเรียน. ปรินิพนธ์อักษร กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสาสมัคร, 2526. อัครสำเนา.

มองพรหม เกิดพิทักษ์. สุขภาพจิตเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท. 2528.

มองพรหม เกิดพิทักษ์ และมัลลวีย์ อุดลย์วันศิริ. สิ่งแวดล้อมและสุขภาพจิตของนักศึกษา
 ชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น. รายงานการวิจัยโครงการวิจัยประเภทอาจารย์
 และศาสตราจารย์ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2527. อัครสำเนา.

ณิ แสงสิงแก้ว. เรื่องของสุขภาพจิต. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์, 2521.

* พรชัย รอดสมจิตร. ความสัมพันธ์ในความรับผิดชอบตนเองและสังคมของเด็กมัธยมต้น
 ประถมศึกษาที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ และที่อยู่ในครอบครัวปกติในกรุงเทพมหานคร.
 ปรินิพนธ์อักษร กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาสมัคร,
 2527. อัครสำเนา.

พรชัย กันทรากกร. การศึกษาเปรียบเทียบจริยธรรมของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีภูมิหลังต่างกันใน
 จังหวัดสงขลา. ปรินิพนธ์อักษร กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสาสมัคร, 2523. อัครสำเนา.

พุทธทาส อินทปัญโญ. "การชำระรักษาและการเผยแพร่จริยธรรม," แนวแนวจริยธรรม.
 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วิมล, 2514.

- เพียงใจ สันตุนาคร และคนอื่น ๆ. ปัญหาสุขภาพจิตของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
สงขลา : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภาคใหญ่ สงขลา,
2527.
- เพ็ญแข อิมศิลา. สุขภาพจิตและพัฒนาการของเด็ก. กรุงเทพฯ : กองสุขภาพจิต กรมการแพทย์,
2528.
- เฟื่องฟ้า สิงหนสกุลไกร. การใช้กิจกรรมนันทนาการในงานกลุ่มสังคมเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน
ของสถานสงเคราะห์เด็ก กรมประชาสงเคราะห์. วิทยานิพนธ์ สส.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527. อีตส์สำเนา.
- ยาใจ จุลพงษ์. ประเภทของการอบรมเลี้ยงดูตามการรับรู้ระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดอุตรธานี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อีตส์สำเนา.
- ฉวน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศึกษาพร, 2528.
- วารินทร์ ม่วงสุวรรณ. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูรูปแบบให้ความรัก และแบบควบคุม
กับความเอื้อเฟื้อและวินัยทางสังคม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517. อีตส์สำเนา.
- / วิเชียร ทองบุษ. เปรียบเทียบการคิดให้เหตุผลตามหลักการอนุรักษ์และการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ของนักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูและภูมิหลังทางสังคมต่างกัน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อีตส์สำเนา.
- วิระวรวง อามระศิษ. ความคึกเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
อีตส์สำเนา.
- / วิรัช จานถนอม. เปรียบเทียบการคิดหาเหตุผลตามหลักทฤษฎีการศึกษ์ และการคิดหาเหตุผลเชิง
จริยธรรมของนักเรียนระดับอายุ 13 และ 15 ปี ในกรุงเทพมหานครและในชนบท.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.
อีตส์สำเนา.

- วิวัฒน์ อิศวาณิช. ความสัมพันธ์ระหว่างวินัยในตนเองกับความซื่อสัตย์ของเด็กไทย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อุดສຳເນາ.
- ศิริพร เกษบุรมย์. ปัญหาและความต้องการบริการสุขภาพจิตชุมชนของประชาชนในชุมชนเมืองและชุมชนชนบทในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อุดສຳເນາ.
- ศิริวรรณ เขียวลี. พัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาในภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. อุดສຳເນາ.
- สมโชค พูลนาม. ความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อสัตย์กับความรู้สึกรับผิดชอบ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อุดສຳເນາ.
- สมศักดิ์ ขจรเจริญกุล. ผลของการให้การสัมผัสทางกายที่มีต่อสุขภาพจิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กก่อนวัยเรียน ในสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อุดສຳເນາ.
- สวนาทรรพัญกุล. ความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของเด็กไทย. รายงานการวิจัยฉบับที่ 22 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520. อุดສຳເນາ.
- สุรางค์ จันทร์เอม. สุขวิทยาจิต. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2527.
- เสวก สุระประเสริฐ. ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดรวบยอดทางจริยธรรมกับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในเขตจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อุดສຳເນາ.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคนอื่น ๆ. สุขภาพจิตเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิชิต, 2518.
- เสาวลักษณ์ เลิศดำรงศุภ และคนอื่น ๆ. การสำรวจสุขภาพจิตเด็กวัยรุ่นในโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน. รายงานในการประชุมวิชาการสุขภาพจิตประจำปี ครั้งที่ 35 ณ โรงพยาบาลสงฆ์ กรุงเทพมหานคร วันที่ 18 - 22 มกราคม 2525. อุดສຳເນາ.

ไชย ชัยมงคลอุดม. การสำรวจแบบทดสอบวัดคุณธรรมตามสังคหวัตถุ 4 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อักสาเนา.

(หทัย ชิตานนท์.) สถานภาพทางสุขภาพจิตของสังคมไทยกับความมั่นคงของชาติ. เอกสารวิจัย วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2527. อักสาเนา.

อุจน์ วรรณคง. การศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการนิเทศของเด็กนักเรียนที่อยู่กับครอบครัวกับเด็กนักเรียนที่อยู่ในสถานสงเคราะห์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อักสาเนา.

อมรม สนิษชาล. สุขวิทยาจิต. กรุงเทพฯ : พระพิฆณา, 2521. อักสาเนา.

อัครอนงค์ ปราโมช, ม.ล. การไหลเหตุผลเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525. อักสาเนา.

อัจฉรา สุชารมณ. สุขภาพจิต. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.

(อัจฉรา สุชารมณ และ อรุณทิพย์ ชูชม.) การศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปกติ. รายงานการวิจัย ฉบับที่ 39 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อักสาเนา.

เอกสารวัดสระแก้ว. "ความเป็นมาของเด็กกำพร้าและยากจนวัดสระแก้ว," 2528.

(Alster, Isaac.) "The Relationship between Family Equilibrium and Moral Development," Dissertation Abstracts. 36 : 1, 542-A, 1974.

Edwards, Carolyn, P. "The Effect of Experience in Moral Development : Results from Kenya," Dissertation Abstracts. 36 : 2, 76-A, 1974.

Freud, Sigmund. An Outline of Psycho analysis. New York : W.W. Norton Co., 1949.

(Hurlock, E.B.) Child Development. New York : McGraw-Hill Book Company, Inc., 1956.

- Kanner and other. "The Maternal Enviroment," Child Psychiatry. 3rd ed. Menasha : Geosge Banta Comp., 1975.
- Kaplan, Louis. Mental Health and Human Relation in Education. New York : Harper and Brothers, 1959.
- Kohlberg, L. "Development of Moral Charactor and Moral Ideology," in Review of Child Development Research. 1 : 383 - 431, 1864.
- _____. "Moral Stage and Moralization : The Cognitive Development Approach," in Moral Development and Behavior. p. 19 - 53. ed. by Thomas Lickana, New York : Holt Rinehart and Winston, 1976.
- Kohlberg, Lawrence, N. Haan and J. Langer. "Family Patterns of Moral Reading," Child Development. 47 : 1204 - 1205; December 1976.
- Koller and Castonos. "Family Background in Prison Group," A Comparative Study of Parental Deprivation Brit, J. Psychiatry. 117 : 1970.
- Lechiara, Francis J., Father. "An Investigation of The Moral Generating Power of Catholic Schools in The Archdiocese of Miami," Dissertation Abstracts. 31(9) : 4878; March, 1971.
- Lickona, Thomas. Moral Development and Behavior. New York : Holt Rinehart and Winston, 1976.
- Mc. Call, Louis Edmand. "A study Comparing Scholastic Achievement Social Adjustment and Moral Values of Parocial and Public School Students at the Ninth grade Level on Guam," Dissertation Abstracts. 34(8) : 5034-A; February, 1974.
- Miller, Charles, K., Larry Zumoff and Beth Stephens. "A Comparison of Reasoning Skills and Moral Judgments in Delingent, Retraded and Normal Adolescent girls," Journal of Psychology. p. 261 - 258. 86 ; 1974.
- Munro, A. "Parental Deprivation in Depressive Patient," Brit. J. Psychiatry. p. 433 - 457. 112 ; 1966.
- Obsestenffer, Delbert. School Mental Education. New York : Harper and Brothers, 1954.
- Parikh, Bindn, S. "Moral Ind Judgment Development and Its Relation to: Family Environment Factors in Indian and American Urban Upper Middle Class Families," Dissertation Abstracts. 36 : 5, 3160-B, 1975.
- Piaget, Jean. The Moral Judgment of Child. Illinois : The Free Press, 1960.

- Rest, Jame R. "New Approach in Assessing Moral Judgment," in Moral Development and Behavior. Ed. by Thomas Lickona, New York : Holt Rinehart and Winston Co., 1976.
- Shapira, A. "Developmental Differences in Competitive Behavior of Kibbuty and City Children in Israel," Journal of Social Psychology. p. 16 - 26, 1976.
- Skinner B.F. Beyond Freedom and Dignity. New York : Alfred A Knop Co., 1971.
- Thua, Nguyen, P. "Moral Development : Insteterntional and Cultrue Perspectives," Dissertation Abstracts. 197-A; 1975.
- Yussen, Steven, R. "Moral Resoning From the Perspective of others," Child Development. p. 551 - 555. 47 : 2, 1976.

තනුකරණ

คำชี้แจงในการทำแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามทั้งหมดมี 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวของนักเรียน

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพทางกายและความรู้สึกนึกคิดของนักเรียน

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่

เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน

2. วิธีการตอบมีข้อเสนอแนะอยู่แล้วในแต่ละตอน

3. โปรดตอบคำถามทุกข้อ แบบสอบถามที่ตอบไม่ครบทุกข้อจะนำไปใช้ประโยชน์

ในการวิจัยไม่ได้

4. ขอให้นักเรียนตอบคำถามด้วยความสบายใจ ตามสภาพความเป็นจริง ตามความคิด ความรู้สึกของนักเรียน คำตอบทุกข้อของผู้ตอบแต่ละคน ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ และจะไม่ มีผลกระทบต่อการเรียนของนักเรียนเลย

ขอขอบคุณ

ละอองทิพย์ พลานุกาพ

ผู้วิจัย

ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน

ให้กาเครื่องหมาย × ลงใน ที่นักเรียนเลือก

1. ชื่อ.....นามสกุล.....
2. เพศ
 - ชาย
 - หญิง
3. อายุ.....ปี
4. ระดับการศึกษา
 - ประถมปีที่ 4
 - ประถมปีที่ 5
 - ประถมปีที่ 6
5. โรงเรียน
6. นักเรียนพักอาศัยอยู่ที่
 - วัดสระแก้ว
 - บ้าน
 - อื่น ๆ โปรดระบุ.....

แบบทดสอบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

คำชี้แจง

ต่อไปนี้ เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลซึ่งพบปัญหาที่ต้องตัดสินใจ ขอให้นักเรียนอ่านเรื่องราวต่าง ๆ อย่างละเอียด และปฏิบัติดังนี้

1. ให้นักเรียนคิดว่านักเรียนเองคือบุคคลที่อยู่ในเรื่องราวนั้น ๆ
2. ในตอนท้ายของแต่ละเรื่อง จะเป็นตอนที่นักเรียนต้องตัดสินใจเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง พร้อมทั้งให้เหตุผลในการตัดสินใจ โดยมีคำตอบให้เลือก 4 คำตอบ ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ตรงกับใจของนักเรียนมากที่สุด แล้วเขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในช่องตัวอักษรที่ตรงกับคำตอบนั้น เพียงข้อเดียว

แต่ถ้านักเรียนมีเหตุผลอื่น ๆ ที่แตกต่างไปจากคำตอบที่ให้ไว้ ก็ให้นักเรียนเขียนเหตุผลของนักเรียนเพิ่มเติมในข้อ จ ในกระดาษคำตอบที่เว้นว่างไว้ให้ โดยไม่ต้องตอบข้อ ก - ง

3. แบบทดสอบนี้ต้องการทราบเพียงว่า หากนักเรียนพบกับเหตุการณ์ตามเรื่องราวเหล่านั้นแล้ว นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร และใช้เหตุผลอย่างไรในการตัดสินใจ ดังนั้น คำตอบของนักเรียนจึงไม่มีโอกาสผิด และจะไม่เกิดผลเสียหายแก่นักเรียน และโรงเรียนแต่อย่างใดทั้งสิ้น

4. หากนักเรียนไม่เข้าใจวิธีทำ หรือข้อความใด ๆ เรื่องราวใด ๆ ขอให้นักเรียนถามอาจารย์ก่อนทำ เมื่อนักเรียนเข้าใจแล้วให้ลงมือทำได้

1) แดง เป็นลูกชานา บ้านอยู่ในจังหวัดอ่างทอง แดงมาเรียนหนังสือในกรุงเทพฯ ทุกครั้งที่โรงเรียนปิดภาคเรียน แดงจะกลับบ้านไปช่วยพ่อ แม่ ทำงานในขณะที่เพื่อน ๆ

ชวนกันไปเที่ยวอย่างสนุกสนาน ถ้านักเรียนเป็นแดงจะทำเช่นนั้นเพราะ

- ก. ถ้าไม่ทำเช่นนั้น พ่อ แม่ จะโกรธ และเมียนตี
- ข. เวลาปิดภาคเรียน พ่อ แม่ จะได้ให้เงินมาใช้มากกว่าเดิม
- ค. คุณครูสั่งว่าลูกที่ดีต้องช่วยเหลือพ่อแม่
- ง. เป็นหน้าที่ของลูก ที่จะต้องช่วยเหลือ พ่อ แม่ ทำงาน
- จ. อื่น ๆ เพราะ.....

2) สมนึกและเพื่อน ๆ นึกกันว่าจะไปเที่ยวชายทะเลในช่วงปิดภาคเรียนนี้ แต่เขยิบในวันก่อนที่จะเดินทาง แม่ของสมนึกหกล้มกระดูกขาหักต้องเข้าเฝือกไว้ เมื่อนุญาติให้สมนึกไปเที่ยวได้ แต่สมนึกก็ไม่ไปดำเนินเรียนเป็นสมนึกจะไม่ไปเที่ยว เพราะ

- ก. เป็นหน้าที่ที่ลูกต้องอยู่ดูแลแม่เมื่อแม่ไม่สบาย
- ข. ต้องการให้เพื่อน ๆ ยอมรับว่าข้าพเจ้าเป็นลูกที่ดี
- ค. กลัวพ่อจะดุ และทำโทษ
- ง. ต้องการให้แม่ดูและข้าพเจ้าบ้าง เวลาที่ข้าพเจ้าเจ็บป่วย
- จ. อื่น ๆ เพราะ.....

3) คุณครูประทีปให้นักเรียนมาเรียนซ่อมเสริมในวันเสาร์ โดยไม่มีบังคับใครจะมาหรือไม่มาก็ได้ บ้านนักเรียนอยู่ไกลจากโรงเรียนมาก และยังคงเดินมาเรียน แต่สัปดาห์ก็ยังมาเรียนในวันเสาร์อีก ถ้านักเรียนเป็นสันติจะทำเช่นนั้น เพราะ

- ก. ต้องการได้รับความรู้เพิ่มเติมจากคุณครู
- ข. คิดว่าเพื่อน ๆ คงไปเรียนกันมาก
- ค. ถ้าไม่ไปเรียนอาจถูกคุณครูทำโทษ
- ง. คิดว่าเป็นหน้าที่ของนักเรียนที่ต้องแสวงหาความรู้อยู่เสมอ
- จ. อื่น ๆ..... เพราะ.....

4) บ้านสุเมธถูกไฟไหม้ เสื้อผ้าและอุปกรณ์การเรียนถูกไฟเผาหมด จึงไม่มีสมุด คินสอ คิดตัวมาโรงเรียนเลย สมพรโกรธกับสุเมธอยู่ แต่เมื่อสมพรเห็นว่าสุเมธ ไม่มีอุปกรณ์การเรียนเลย จึงแบ่งสมุด คินสอ ของตนเองที่เหลือให้สุเมธได้ใช้บ้าง ถ้านักเรียนเป็นสมพร จะทำเช่นนั้น เพราะ

- ก. ต้องการให้สุเมธยอมรับว่าเป็นเพื่อน
- ข. ถ้าบ้านข้าพเจ้าถูกไฟไหม้บ้าง เพื่อน ๆ จะให้การช่วยเหลือเหมือนกับที่ข้าพเจ้าได้ทำแล้ว
- ค. เป็นหน้าที่ของเพื่อนที่ต้องช่วยเพื่อน
- ง. ถ้าข้าพเจ้าไม่ช่วยเหลือเพื่อนที่กำลังเดือดร้อนจะถูกลงโทษ
- จ. อื่น ๆ..... เพราะ.....

5) ในชั่วโมงวาดเขียน ครูสมศรีกำหนดให้นักเรียนวาดรูปดอกชบา พร้อมระบายสีให้เสร็จภายใน 1 ชั่วโมง เมื่อเสร็จแล้วจึงจะไปรับประทานอาหารกลางวันได้เมื่อครบ 1 ชั่วโมงแล้ว มานพก็ยังทำไม่เสร็จ วินัยซึ่งเป็นเพื่อนรักกับมานพ และมีฝีมือในการวาดรูป รับอาสาจะทำให้ ซึ่งในขณะนั้นครูก็ไม่อยู่ในห้องเรียน แต่มานพก็ไม่ให้วินัยทำไป ยังคงวาดรูปต่อไปด้วยความพยายาม ทำให้รับประทานอาหารกลางวันช้าไปครึ่งชั่วโมง ถ้านักเรียนเป็นมานพจะทำเช่นนั้น เพราะ

- ก. นักเรียนมีหน้าที่รับผิดชอบ ต่องานที่ครูมอบหมายให้ทำด้วยตนเอง
- ข. ถ้าครูทราบว่าให้เพื่อนทำให้จะถูกตี
- ค. ครูและเพื่อน ๆ จะได้เห็นว่าคุณเจ้ามีความพยายามทำงานด้วยตนเอง
- ง. คิดว่าการฝึกทำด้วยตัวเอง จะช่วยให้ทำเป็น และทำได้ในครั้งต่อ ๆ ไป
- จ. อื่น ๆ เพราะ.....

6) สมชายเป็นที่ของสมปอง แต่มักจะถูก พ่อ แม่ ทำโทษโดยมีสาเหตุมาจากสมปอง เสมอ ๆ วันหนึ่งขณะอยู่ที่โรงเรียน สมปองทำเงินค่าอาหารกลางวันหาย จึงมาหาสมชาย เพื่อขอเงินไปซื้ออาหารกลางวันรับประทาน สมชายก็ให้เงินน้องไป ถ้านักเรียนเป็นสมชายจะทำเช่นนั้น เพราะ

- ก. ถ้าไม่ให้ น้องจะท้องแม่ ทำให้ถูกทำโทษอีก
- ข. ต้องการให้พ่อ แม่ รัก ชมเชยว่าเป็นที่ที่ดี คอยดูแลน้อง ๆ
- ค. เป็นหน้าที่ของพี่ ที่จะต้องดูแลและช่วยเหลือน้อง
- ง. คิดว่าแม่จะให้รางวัลโดยการให้เงินคืนให้มากกว่าที่ให้น้องไป
- จ. อื่น ๆ เพราะ.....

7) แม่ใช้ให้อุไรไปซื้อของที่ตลาด พร้อมทั้งสั่งว่าให้รีบไปรีบกลับ แต่ในระหว่างทางที่จะไป
 ตลาดนั้นอุไรพบหญิงชราคนหนึ่งหล้มลง ไปนั่งที่พื้นถนนหัวเข่าแตก อุไรจึงให้การช่วยเหลือ
 และพาหญิงชราคนนั้นไปส่งบ้าน ทำให้กลับมาบ้านช้า ถูกแม่ตำหนิว่าเกเรโหด ถ้านักเรียนเป็นอุไร
 จะทำเช่นนั้น เพราะ

- ก. คุณครูสอนไว้ให้ช่วยเหลือคนชรา เมื่อมีโอกาส
- ข. คิดว่าหญิงชราคนนั้น คงจะต้องให้รางวัลตอบแทนในความมีน้ำใจของข้าพเจ้า
 อย่างแน่นอน
- ค. ถ้าไม่ช่วย และแม่ทราบเรื่องเข้าจะต้องถูกลงโทษมากกว่าที่กลับมาบ้านช้าอีก
- ง. คิดว่าเป็นหน้าที่ ที่ข้าพเจ้าจะต้องช่วยเหลือผู้ที่อ่อนแอกว่า
- จ. อื่น ๆ

8) บ้านของวิทย์อยู่ไกลจากโรงเรียนมาก เข้าวันหนึ่งขณะที่เขานั่งรถโดยสารประจำทาง
 ซึ่งมีผู้โดยสารแน่นมากมาโรงเรียนนั้น เผอิญมีหญิงตั้งครรภ์แก่คนหนึ่งขึ้นรถมา และมาหยุด
 ยืนใกล้ๆ กับที่วิทย์นั่งอยู่ เขาจึงสละที่นั่งของเขาให้หญิงครรภ์แก่คนนั้นนั่งแทน ทำให้เขา
 ต้องยืนโหนรถเมล์มาตลอดทางจนถึงโรงเรียน ถ้านักเรียนเป็นวิทย์จะทำเช่นนั้น เพราะ

- ก. เป็นธรรมเนียมของการขึ้นรถโดยสาร ที่จะต้องให้การช่วยเหลือผู้ที่อ่อนแอกว่า
- ข. ต้องการให้ผู้พบเห็นชมเชยว่าเป็นเด็กดี ประพฤติดี
- ค. ถ้าไม่ทำ เมื่อครูมาพบเหตุการณ์นี้เข้า จะถูกทำโทษ
- ง. ต้องการให้ผู้อื่นช่วยเหลือเราบ้าง
- จ. อื่น ๆ

9) ทางโรงเรียนมีระเบียบห้ามนักเรียนซื้อขนมที่ขายอยู่ริมรั้วโรงเรียน วันหนึ่งมีรถขายไอศกรีมแท่งที่สุพจน์ชอบรับประทานมากผ่านมาขายหน้าโรงเรียน เพื่อน ๆ รีบวิ่งไปซื้อกัน แต่สุพจน์กลับทำไม่สนใจ ไม่ไปซื้อมารับประทาน ถ้านักเรียนเป็นสุพจน์ จะทำเช่นนั้นเพราะ

- ก. ไม่อยากฝ่าฝืนกฎระเบียบของโรงเรียน
- ข. กลัวครูเห็น จะถูกตี
- ค. ต้องการประพาศิตัวเป็นเด็กดีให้คุณครูรัก
- ง. ต้องการจะเอาเงินจำนวนนี้ไปซื้อตุ๊กโป่งสวรรค์
- จ. อื่น ๆ..... เพราะ.....

10) ในช่วงเวลาพักกลางวันวันหนึ่ง ครูอนุญาตให้นักเรียนไปรับประทานอาหารกลางวัน ได้ช้ากว่าปกติไปครึ่งชั่วโมง ทำให้อ่านาจอหิวมาก เมื่อไปถึงโรงอาหารก็มีคนเข้าคิวซื้ออาหารเป็นแถวยาว เฉิณสมศักดิ์ซึ่งเป็นเพื่อนกับอ่านาจเข้าคิวซื้ออาหารอยู่ก่อนแล้ว จึงร้องเรียกอ่านาจและจะซื้ออาหารให้เลย แต่อ่านาจก็ไม่เอา กลับไปต่อแถวเพื่อซื้ออาหารเอง ถ้านักเรียนเป็นอ่านาจจะทำเช่นนั้น เพราะ

- ก. กลัวเพื่อนไปฟ้องครู แล้วจะถูกตี
- ข. ไม่ต้องการเอาเปรียบเพื่อน เพื่อนก็คงจะหิวเหมือนกัน
- ค. ถ้าวันนี้ให้สมศักดิ์ซื้ออาหารให้ ในวันข้างหน้าข้าพเจ้าก็คงต้องซื้ออาหารให้สมศักดิ์บ้าง
- ง. เป็นหน้าที่ของนักเรียนที่จะต้องรักษา กฎ ระเบียบของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด
- จ. อื่น ๆ..... เพราะ.....

11) เช้าวันหนึ่งก่อนโรงเรียนเข้า มาลีและเพื่อน ๆ ชวนกันนั่งรับประทานอาหารกันที่โต๊ะใต้ต้นไม้บริเวณสนามหญ้า เมื่อมีเสียงกริ่งดังขึ้น เพื่อน ๆ ทุกคนรีบร้อนที่จะเข้าห้องเรียนให้ทันเวลา แต่มาลีกลับถูกลูกจอบเก็บเศษขนมบนโต๊ะทิ้งลงถังขยะให้เรียบร้อยก่อน แล้วจึงเข้าห้องเรียน ทำให้เข้าห้องเรียนช้ากว่าครูจึงถูกดุ ถ้านักเรียนเป็นมาลีจะทำเช่นนั้นเพราะ

- ก. ถ้าไม่เก็บขยะทิ้งก่อน ครูจะมาเห็นเข้าจะต้องถูกตี
- ข. นักเรียนมีหน้าที่ช่วยกันรักษาความสะอาดของโรงเรียน
- ค. ครูครูสอนไว้ ให้นักเรียนรู้จักทิ้งขยะให้เป็นที่เป็นทาง
- ง. ต้องการให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มรักจะได้แบ่งขนมให้รับประทานอีก
- จ. อื่น ๆ เพราะ.....

12) ในขณะที่ครูไฟโรจน์กำลังสอนหนังสืออยู่ ได้มีแขกมาขอพบครู ครูไฟโรจน์จึงสั่งให้บัญชา ซึ่งเป็นหัวหน้าชั้นให้คอยดูแลเพื่อน ๆ ให้ทำงานของตนเองไปและอยู่ในความสงบ แต่เมื่อครูไฟโรจน์ออกจากห้องไปแล้ว เพื่อน ๆ ของบัญญาก็ชวนกันคุยและเล่นกันอย่างสนุกสนาน ส่วนบัญญานั้นกลับอยู่ในความสงบและทำงานของตนไปโดยไม่คุยหรือเล่นกับเพื่อน ๆ เลย ถ้านักเรียนเป็นบัญชาจะทำเช่นนั้น เพราะ

- ก. กลัวเสียสมาธิ และทำให้เรียนหนังสือไม่รู้เรื่อง
- ข. ไม่อยากขัดคำสั่งครู กลัวถูกตี
- ค. ต้องการเป็นเด็กดี เชื่อฟังคำสั่งของครู
- ง. ห้องเรียนเป็นสถานที่ให้ความรู้ ดังนั้นจึงไม่ควรส่งเสียงดัง
- จ. อื่น ๆ เพราะ.....

13) น้ำฝนเป็นลูกคนเดียวของ พ่อแม่ พ่อแม่รักมากชื่อของเล่นให้มากมาย แต่หลังจากที่ เลิกเล่นแล้ว น้ำฝนไม่เคยเก็บของเล่นให้เป็นที่ เป็นทางเฉย พ่อแม่ จึงไม่ซื้อของเล่น ให้อีก ถ้านักเรียนเป็นน้ำฝนจะไม่ทำเช่นนั้น เพราะ

- ก. กลัวถูก พ่อแม่ ตี
- ข. ต้องการให้ พ่อ แม่ ชื่อของเล่นให้อีก
- ค. คุณครูสอนไว้ ให้เป็นเด็กที่รู้จักเก็บข้าวของให้เป็นระเบียบ
- ง. คิดว่าควรมีระเบียบวินัยเป็นสิ่งที่ดี เด็กก็ควรปฏิบัติ
- จ. อื่น ๆ..... เพราะ.....

14) เมื่อมีเวลาว่าง สมร และเพื่อน ๆ มักชวนกันไปอ่านหนังสือในห้องสมุดแก่เพื่อน ๆ ของสมรชอบชวนกันคุย หัวเราะตลกกระซิกกันอย่างสนุกสนาน แล้วบ่งหันมาชวนสมรคุย คุย แต่สมรก็ไม่คุยคุย กลับนั่งอ่านหนังสือไปอย่างเงียบ ๆ ถ้านักเรียนเป็นสมรจะทำ เช่นนั้น เพราะ

- ก. เด็กก็ไม่ควรส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่น
- ข. กลัวเจ้าหน้าที่ห้องสมุดฟ้องครู จะถูกตี
- ค. เจ้าหน้าที่ห้องสมุด อาจให้อิทธิพิเศษในการยืมหนังสือได้
- ง. เป็นหน้าที่ของนักเรียนที่ต้องรักษาและปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของห้องสมุด
- จ. อื่น ๆ..... เพราะ.....

15) ถวิลและเพื่อน ๆ มาขออนุญาตครูเพื่อใช้ห้องเรียนอ่านหนังสือ เตรียมสอบ ซึ่งต้องเปิดไฟ และพัดลมด้วย พอถึงเวลาใกล้เที่ยงเพื่อน ๆ ทุกคนหิว จึงรีบที่จะไปรับประทานอาหาร กลางวัน แต่ถวิลกลับปิดไฟและพัดลมก่อนที่จะตามเพื่อน ๆ ไป ถ้านักเรียนเป็นถวิลจะทำเช่นนั้น เพราะ

- ก. เป็นหน้าที่ ที่จะต้องช่วยกันประหยัดไฟฟ้า
- ข. ถ้าครูทราบว่า ไม่เปิดไฟและพัดลมก่อนออกจากห้อง จะถูกทำโทษ
- ค. ต้องการประหยัดไฟฟ้า เพื่อที่ครูจะอนุญาตให้ใช้ห้องได้อีก
- ง. ถ้าครูทราบว่าข้าพเจ้าช่วยประหยัดไฟฟ้า จะได้ยกย่องว่าข้าพเจ้าเป็นเด็กดี
- จ. อื่น ๆ..... เพราะ.....

16) ทุกวันหยุด เพื่อน ๆ ของเคนจะชวนกันไปเล่นหรือเที่ยวกันอย่างสนุกสนานแต่เคนมักชอบที่จะอยู่บ้าน ช่วยทำความสะอาดบ้าน หรือช่วยทำสวนครัว ถ้านักเรียนเป็นเคนจะทำเช่นนั้น เพราะ

- ก. ถ้าไม่ช่วย จะต้องถูกทำโทษ
- ข. จะได้เสื้อผ้าชุดใหม่
- ค. เพื่อน ๆ ที่โรงเรียนหลายคน ก็อยู่บ้านช่วยทำงาน
- ง. เป็นหน้าที่ของเค็กที่ควรช่วยเหลือครอบครัว เท่าที่จะทำได้
- จ. อื่น ๆ..... เพราะ.....

17) สายใจทำกระจุยหักศอกโดยไม่ได้ตั้งใจและไม่มีใครเห็น สายใจกลัวมาก แต่สายใจก็ยอมรับกับคุณครูว่าเป็นคนทำตัวเอง ถ้านักเรียนเป็นสายใจจะทำเช่นนั้น

เพราะ

- ก. กลัวว่าถ้าคุณครูทราบที่หลัง จะถูกลงโทษมากขึ้น
- ข. คิดว่าถ้ายอมรับผิด อาจได้รับการยกโทษให้
- ค. ไม่ต้องการให้ผู้อื่นเคียดแค้น เพราะการกระทำของข้าพเจ้า
- ง. ข้าพเจ้าต้องมีความรับผิดชอบในสิ่งที่ได้กระทำแล้ว
- จ. อื่น ๆ เพราะ.....

18) เคยทำการบ้านยังไม่เสร็จ ชัยมาชวนให้ไปเล่นฟุตบอลซึ่งเป็นกีฬาที่เคชชอบมาก แต่เคชก็ยอมปฏิเสธไปขอทำการบ้านให้เสร็จก่อน ถ้านักเรียนเป็นเคชจะทำเช่นนั้น เพราะ

- ก. ต้องการให้พ่อ แม่ ภูมิใจ ว่ามีลูกดี มีความรับผิดชอบ
- ข. ข้าพเจ้ามีหน้าที่ทำการบ้านส่งครูให้ทันเวลา
- ค. ถ้าทำการบ้านไม่เสร็จ จะถูกครูตี
- ง. ถ้าทำการบ้านเสร็จก่อนแล้วค่อยไปเล่น แม่จะให้ขนมกินอีก
- จ. อื่น ๆ เพราะ.....

19) วันนี้เป็นวันอาทิตย์ มีหนังสือกำลังภายในฉายตอน 5 ทุ่ม ซึ่งเป็นหนังที่วิชาชอบดูมาก แต่วิชาก็ไม่ดู เนื่องจากพรุ่งนี้เป็นวันจันทร์ วิชาต้องไปโรงเรียน ถ้านักเรียนเป็นวิชาจะทำเช่นนั้น เพราะ

- ก. ต้องตื่นแต่เช้ามาดูหนังสือเตรียมสอบ เพื่อให้ได้คะแนนดี
- ข. กลัวตื่นสายไปโรงเรียนไม่ทัน จะถูกทำโทษ
- ค. เด็กมีหน้าที่เรียนหนังสือ เพื่อศึกษาหาความรู้
- ง. พ่อ แม่ สั่งไว้ไม่ให้นอนดึก
- จ. อื่น ๆ..... เพราะ.....

20) วันนั้นสมพรตื่นสาย เขารีบมากที่จะไปโรงเรียนให้ทันเวลา แต่ในระหว่างทางที่จะไปโรงเรียนนั้น สมพรต้องข้ามสะพานไม้ เขามองไปเห็นตะปูตัวหนึ่งโผล่ขึ้นมา ถ้าปล่อยทิ้งไว้อาจตำเท้าคนอื่น ๆ ได้ สมพรจึงเดินไปหาไม้มาคอกตะปูตัวนั้นลงไป ที่เดิม ทำให้เสียเวลาไปมาก สมพรจึงไปโรงเรียนสาย ถูกครูดุ ถ้านักเรียนเป็นสมพรจะทำเช่นนั้น เพราะ

- ก. เพื่อให้ผู้ที่พบเห็นยกย่องซ้ำเจ้าว่าเป็นเด็กดี
- ข. กลัวตะปูตำเท้าตนเอง
- ค. เป็นหน้าที่ที่ทุกคนควรช่วยเหลือกันรักษาความปลอดภัย
- ง. ถ้าผู้ใหญ่บ้านทราบ ต้องให้รางวัลซ้ำเจ้าแน่นอน
- จ. อื่น ๆ..... เพราะ.....

21) วันนี้ พ่อและแม่ ต้องออกไปทำธุระนอกบ้าน จึงให้สมศรีอยู่บ้านช่วยดูแลน้อง สักครู ศึกษาดูแลมาชวนให้สมศรีไปซื้อของด้วยกัน ถ้าสมศรีไป พ่อแม่ก็ไม่ทราบแต่สมศรีก็ไม่ไป ถ้านักเรียนเป็นสมศรีจะทำเช่นนั้น เพราะ

- ก. เมื่อแม่กลับบ้าน อาจมีขนมมาฝาก
- ข. ต้องการให้พ่อ แม่ ภูมิใจ ว่าข้าพเจ้าสามารถแบ่งเบาภาระท่านได้
- ค. ข้าพเจ้ามีหน้าที่ช่วยดูแลน้องและบ้าน
- ง. กลัวว่าน้องจะฟ้องแม่ ทำให้ถูกตี
- จ. อื่น ๆ..... เพราะ.....

22) ในการแข่งขันกีฬาของโรงเรียน วันชัยอยู่ห้องสี่เหลือง ซึ่งกำลังจะแข่งฟุตบอลกับ นักเรียนห้องสีแดง วันชัยไม่ชอบฟุตบอลเลย แต่วันชัยก็ไปเชียร์ให้กำลังใจเพื่อน ๆ อยู่ข้างสนาม ถ้านักเรียนเป็นวันชัยจะทำเช่นนั้น เพราะ

- ก. ถ้าไม่ไป กลัวถูกครูตี
- ข. คิดว่าเป็นหน้าที่ของนักเรียนที่ต้องให้ความร่วมมือในกิจกรรมกีฬา
- ค. เพื่อน ๆ จะได้เห็นว่าคุณพ่อเจ้าเป็นคนดี ให้ความร่วมมือในกิจกรรมของหมู่คณะ
- ง. ต้องการความสนุกสนานในหมู่เพื่อน
- จ. อื่น ๆ..... เพราะ.....

23) สมศรี ต้องรีบกลับบ้านทุกวัน หลังจากเลิกเรียนแล้ว เพื่อไปช่วยเลี้ยงแก่ง แต่พรุ่งนี้ เป็นวันไหว้ครู เพื่อน ๆ ในห้องกุ๊กจ๊วยช่วยกันจัดพานดอกไม้เพื่อใช้ในพิธีไหว้ครู สมศรี จึงยอมกลับบ้านช้า ช่วยเพื่อน ๆ จัดพานดอกไม้ด้วย ถ้านักเรียนเป็นสมศรีจะท้อเช่นนั้น เพราะ

- ก. เป็นหน้าที่ของนักเรียนทุกคนที่ต้องช่วยกันจัดพาน
- ข. กลัวถูกครูตีถ้าครูรู้ว่าไม่ให้ความร่วมมือ
- ค. เพื่อให้เพื่อน ๆ เห็นว่า ซ้ำเจ้าเป็นคนดี ให้ความร่วมมือกับกิจกรรมของหมู่คณะ
- ง. เป็นโอกาสที่จะได้พูดคุยกับเพื่อน ๆ
- จ. อื่น ๆ..... เพราะ.....

24) ทุกคนที่ไปวัดควรแต่งกายให้เรียบร้อย วันนั้นเป็นวันพระ ป้าของมาลีชวนมาลีให้ไปวัดทำบุญด้วย และบอกให้มาลีนุ่งกระโปรงไป แต่มาลีไม่ชอบจึงไม่นุ่งไป ถ้านักเรียนเป็นมาลีจะไม่ทำเช่นนั้น เพราะ

- ก. เป็นกฎระเบียบของสังคม ที่ผู้หญิงทุกคนควรนุ่งกระโปรงไปวัด
- ข. ไม่อยากชัศค่าสังป่า เกรงจะถูกทำโทษ
- ค. ไม่อยากชัศค่าสังป่า ป้าจะไต่ซื้อตุ๊กตาให้อีก
- ง. ถ้าคนอื่นเขานุ่งกระโปรงไป ซ้ำเจ้าก็ควรจะนุ่งกระโปรงไปวัดด้วย
- จ. อื่น ๆ..... เพราะ.....

25) วินัยและเพื่อน ๆ สอบเสร็จแล้ว จึงชวนกันไปเที่ยวเพื่อพักผ่อน ส่วนวินัยน้องของวินัย ยังสอบไม่เสร็จ แต่กลับร้องไห้จะตามไปเที่ยวด้วยให้ได้ ถ้านักเรียนเป็นวินัยจะไม่ทำเช่นนั้น เพราะ

- ก. ถ้าคอยจนสอบเสร็จก่อน ผู้ปกครองก็จะพาไปเที่ยวเอง
- ข. กลัวถูกลงโทษ เพราะยังสอบไม่เสร็จ
- ค. คงไม่มีเพื่อนคนไหน ที่ยอมขาดสอบเพื่อไปเที่ยว
- ง. ก็ก็มีหน้าที่รับผิดชอบในการเรียน การสอบของตนเอง
- จ. อื่น ๆ เพราะ.....

26) ครอบครัวของวิรัชยากจนมาก ไม่มีเงินที่จะเสียค่าเล่าเรียน หรือให้เงินเป็นค่าอาหารกลางวัน แก่วิรัชเลย วันหนึ่งขณะที่วิรัชกำลังทำความสะอาดห้องเรียนอยู่ เณริญเก็บกระเป๋าสตางค์ของบุญยืนเพื่อนร่วมห้องได้ เขาจึงนำกระเป๋าไปคืนให้บุญยืน ถ้านักเรียนเป็นวิรัชจะทำเช่นนั้น เพราะ

- ก. กลัวว่าถ้าครูจับได้ จะถูกลงโทษ
- ข. ไม่ต้องการให้บุญยืนเดือดร้อน
- ค. คิดว่าบุญยืนคงจะให้รางวัลตอบแทนบ้าง
- ง. ก็ก็ต้องมีความซื่อสัตย์
- จ. อื่น ๆ เพราะ.....

27) วิเชียร เป็นหัวหน้าห้อง ครูมอบหมายให้ไปซื้ออุปกรณ์การเรียนและสติกมาให้เพื่อน ๆ เมื่อซื้อจำนวนมาก คนขายก็ลดราคาให้เป็นเงิน 30 บาท โดยที่เพื่อน ๆ ไม่มีใครทราบเรื่องเลย แต่วิเชียรก็นำเงินจำนวนนั้นมาคืนให้ครู ถ้านักเรียนเป็นวิเชียรจะทำเช่นนั้นเพราะ

- ก. ต้องการเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่เพื่อน ๆ
- ข. ถ้าไม่คืนให้ และคุณครูทราบเรื่องทีหลังจะต้องถูกลงโทษ
- ค. คิดว่าคุณครูคงจะให้รางวัลตอบแทนบ้าง
- ง. ความซื่อสัตย์ทำให้เกิดความไว้วางใจกัน ทุกคนควรปฏิบัติ
- จ. อื่น ๆ..... เพราะ.....

28) ครูเทวีให้การบ้านคณิตศาสตร์มา 5 ข้อ กานดาทำได้ 2 ข้อ อีก 3 ข้อทำไม่ได้ เมื่อมาถึงโรงเรียนในตอนเช้า กานดาพบว่าเพื่อน ๆ ก็มีปัญหาเช่นเดียวกัน และเพื่อน ๆ ก็กำลังลอกการบ้านของ เมธี ซึ่งเป็นคนเก่งคณิตศาสตร์ที่สุดในห้องอยู่ แต่กานดาถึงแม้จะทำการบ้านไม่ได้ก็ไม่ยอมลอกของเมธีส่งครู ถ้านักเรียนเป็นกานดา จะทำเช่นนั้นเพราะ

- ก. คิดว่าการลอกการบ้านเพื่อน ทำให้ข้าพเจ้าไม่มีความรู้เพิ่ม
- ข. ถ้าคุณครูจับได้ว่าลอกกัน จะต้องถูกทำโทษ
- ค. คิดว่าเด็กก็ต้องมีความซื่อสัตย์ทั้งก่อนหน้าและลับหลัง
- ง. เป็นกฎของโรงเรียนข้อหนึ่ง ซึ่งนักเรียนควรปฏิบัติตาม
- จ. อื่น ๆ..... เพราะ.....

29) ในปัจจุบัน เหรียญ 2 บาท และเหรียญ 5 บาท มีขนาดใกล้เคียงกันมากวันหนึ่ง ขณะที่สุคนธ์นั่งรถประจำทางกลับบ้าน ได้จ่ายค่าโดยสารเป็นเหรียญ 2 บาทให้พนักงานเก็บเงิน แต่พนักงานเก็บเงินไม่ทันคิด คิดว่าเป็นเหรียญ 5 บาท จึงทอนเงินคืนให้สุคนธ์อีก 3 บาท สุคนธ์รีบคืนเงินให้แก่พนักงานทันที ถ้านักเรียนเป็นสุคนธ์จะทำเช่นนั้น เพราะ

- ก. ถ้าเขารู้ว่าช่างเจ้าโกง อาจหลอกร้ายเอาได้
- ข. ต้องการเป็นตัวอย่างที่ดี แก่ผู้โดยสารอื่น ๆ
- ค. เป็นหน้าที่ของเด็กดี ที่ต้องมีความซื่อสัตย์
- ง. ถ้าช่างเจ้าโกงผู้อื่นวันนี้ ในวันข้างหน้าเขาคงโกงช่างเจ้าบ้าง
- จ. อื่น ๆ..... เพราะ.....

30) เพ็ญศรีเป็นหัวหน้ากลุ่ม มีสมาชิกในกลุ่ม 5 คน คุณครูมอบหมายงานให้ทำ 11 ชิ้น เพ็ญศรีจึงแบ่งงานให้ตนเองเพียงชิ้นเดียวและแบ่งให้เพื่อน คนละ 2 ชิ้น ถ้านักเรียนเป็นเพ็ญศรีจะไม่ทำเช่นนั้น เพราะ

- ก. เกรงว่า คราวต่อไปเพื่อน ๆ จะไม่ไว้วางใจ และไม่เลือกเป็นหัวหน้าอีก
- ข. เกรงว่าถ้าคราวหน้าเพื่อนเป็นหัวหน้ากลุ่ม คงจะต้องแบ่งงานให้ช่างเจ้ามากกว่าผู้อื่น
- ค. เกรงว่า เพื่อนจะฟ้องครู และอาจถูกทำโทษได้
- ง. หัวหน้ามีหน้าที่รับผิดชอบสมาชิกในกลุ่ม ควรแบ่งงานอย่างยุติธรรม
- จ. อื่น ๆ..... เพราะ.....

31) วิเศษเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว และต้องการเข้าเรียนต่อในโรงเรียนมัธยมประจำจังหวัด จึงไปสมัครสอบคัดเลือก พ่อของวิเศษรู้จักกับอาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนแตงนี่ดี สามารถฝากวิเศษให้เข้าเรียนได้ แต่วิเศษก็ไม่ขอให้พ่อช่วยเหลือในเรื่องนี้เลย ถ้านักเรียนเป็นวิเศษจะทำเช่นนั้น เพราะ

- ก. ไม่ต้องการเอาเปรียบเพื่อน ๆ.
- ข. คิดว่าเป็นหน้าที่ของนักเรียนที่จะต้องช่วยเหลือตนเองในการสอบแข่งขัน
- ค. คิดว่าถ้าข้าพเจ้าสอบได้เองก็วัดความสามารถ พ่อจะให้รางวัล
- ง. แม่คงโกรธมาก และอาจลงโทษถ้าข้าพเจ้าไม่ช่วยตนเอง
- จ. อื่น ๆ..... เพราะ.....

32) ในขณะที่แดงกำลังเดินเล่นในสนามหน้าวัด เขาได้พบนกตัวหนึ่งมีบาดแผลที่ขาเลือดออกมากแดงจึงนำนกตัวนั้นมาใส่ยาและพันแผลให้ แล้วจึงนำไปปล่อยบนต้นไม้ ถ้านักเรียนเป็นแดงจะทำเช่นนั้นเพราะ

- ก. คิดว่าเป็นหน้าที่ของเด็ก ที่ต้องให้ความช่วยเหลือสัตว์
- ข. ต้องการให้ผู้อื่นช่วยเหลือข้าพเจ้าบ้าง เหมือนกับที่ข้าพเจ้าช่วยเหลือนก
- ค. คุณครูสั่งไว้ว่า เป็นเด็กต้องรู้จักเมตตาสัตว์ที่เดือดร้อน
- ง. กลัวถูกทำโทษที่ไม่ช่วยเหลือ
- จ. อื่น ๆ..... เพราะ.....

33) ในขณะที่น้อยกำลังเดินไปโรงเรียน ได้พบกับคุณครูแดง เดินถือของพะรุงพะรังมาน้อยจึง เข้าช่วยถือของ ไปส่งที่บ้าน ทำให้ไปโรงเรียนสาย ถ้าโกเรียนเป็นน้อย จะทำเช่นนั้น เพราะ

- ก. ต้องการให้คุณครูแดง สอนหนังสือเป็นพิเศษให้
- ข. ถ้าไม่ทำจะถูกคุณครูทำโทษ
- ค. ต้องการให้คุณครูแดงชมเชย
- ง. เป็นหน้าที่ ของศิษย์ที่ต้องช่วยครูเท่าที่จะทำได้
- จ. อื่น ๆ..... เพราะ.....

34) เย็นวันหนึ่ง หลังเลิกเรียน ในขณะที่ต้อมกำลังเดินกลับบ้าน เข้าได้พบขอทาน คนหนึ่ง แต่งกายด้วยเสื้อผ้าเก่า ๆ ท่าทางหิวมาก ร้องขอเงินอยู่ต้อมจึงให้เงิน แก่ขอทานนั้น ทำให้ไม่มีเงินซื้อขนมกิน ถ้านักเรียนเป็นต้อมจะทำเช่นนั้น เพราะ

- ก. ต้องการทำบุญไว้มาก ๆ ชาติหน้าจะได้สบายกว่านี้
- ข. ถ้าแม่รู้ว่าไม่ช่วย เหลือคนอื่น จะถูกตี
- ค. ต้องการให้ผู้พบเห็นชมเชยว่าเป็นเด็กดี
- ง. เป็นหน้าที่ของ คนในสังคมที่ต้องให้การช่วยเหลือกัน
- จ. อื่น ๆ..... เพราะ.....

35) เอกเป็นเด็กเกเรชอบรังแกเพื่อน วันหนึ่งขณะที่เอกเดินกลับบ้านพร้อมเพื่อนชื่อหมู ก็ได้พบกับพรรคซึ่งเป็นศัตรูเก่าของเอก ทำให้เกิดการชกต่อยกัน โดยที่เอกเป็นฝ่าย หาเรื่องพรรคก่อน เมื่อครูทราบเรื่องก็เรียกทั้ง 3 คนไปพบ หนูได้เล่าเรื่องที่เกิดขึ้นจริง ทุกอย่างให้ครูฟัง แม้ว่าจะทำให้เอกโกรธก็ตาม ถ้านักเรียนเป็นหนู จะทำเช่นนั้น เพราะ

- ก. กลัวถูกตี ถ้าพูดปด
- ข. คิดว่าถ้าเพื่อนคนอื่น ๆ อยู่ในเหตุการณ์ก็คงทำเช่นนั้น
- ค. เป็นหน้าที่ของเด็กที่ต้องมีความยุติธรรมกับเพื่อน ๆ ในกลุ่ม
- ง. คิดว่าพรรคคงจะชมเชยภาพเจ้าที่มีความยุติธรรม
- จ. อื่น ๆ

คำชี้แจงในการทำแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้ ต้องการถามความรู้สึกนึกคิดทั่ว ๆ ไปของนักเรียน โดยจะมีข้อความให้อ่านเพื่อพิจารณาว่านักเรียนมีลักษณะที่เหมือนกับข้อความนั้น ๆ หรือไม่เพียงใด ดังนั้นจึงไม่มีคำตอบที่ผิดหรือถูก เพราะแต่ละคนย่อมมีลักษณะนิสัย ความรู้สึก หรือแนวการปฏิบัติที่ไม่เหมือนกัน ข้อสำคัญขอให้ตอบแบบสอบถามให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของ นักเรียนให้มากที่สุด เท่าที่จะเป็นไปได้และโปรดตอบให้ครบทุกข้อ

ในการตอบแบบสอบถาม โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงบนช่องที่ต้องการเพียงช่องเดียว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ข้าพเจ้าชอบปิ่นแยมหักทลายคนอื่น

.....

ไม่จริง เลย

.....

จริง ไม่ถึงครึ่ง

.....

จริง เกินครึ่ง

.....

จริงที่สุด

7. มีส่วนไหนทำให้การเขียนหนังสือลำบาก

 ไม่เคยเลย ค่อนข้างจะน้อยครั้ง น้อยครั้ง เป็นประจำ
8. ไม่สามารถที่จะจำเหตุการณ์ที่เพิ่งผ่านไป

 ไม่เคยเลย ค่อนข้างจะน้อยครั้ง น้อยครั้ง เป็นประจำ
9. เมื่อตื่นเต้นกังวล จะรู้สึกว่าใจสั่น พุดเสียงสั่น

 ไม่เคยเลย ค่อนข้างจะน้อยครั้ง น้อยครั้ง เป็นประจำ
10. มีปัญหาเกี่ยวกับการไต่ถาม (เช่น หูฟังไมซ์ค)

 ไม่มีเลย ค่อนข้างจะเล็กน้อย มาก มากที่สุด
11. มีปัญหาในเรื่องการพูด (เช่น พูดติดอ่าง พูดไมซ์ค ฯลฯ)

 ไม่มีเลย ค่อนข้างจะเล็กน้อย มาก มากที่สุด
12. มีปัญหาในเรื่องสายตา

 ไม่มีเลย ค่อนข้างจะเล็กน้อย มาก มากที่สุด
13. ในเรื่องรูปร่างหน้าตาของท่าน ท่านรู้สึก

 ไม่ชอบที่สุด ค่อนข้างจะไม่ชอบ ชอบ ชอบที่สุด
14. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองสนใจอะไร ไม่นาน

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด

15. ข้าพเจ้ามีเรื่องกุ่มใจอยู่เสมอ

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
16. ข้าพเจ้ารู้สึกกลัวมากใจถ้าจะต้องตัดสินใจทำอะไรด้วยตนเอง

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
17. ถ้ามีคนมาขีใจหรือขีวเพียงเล็กน้อยข้าพเจ้าจะโกรธเอาง่าย ๆ

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
18. เมื่อครูถามคำถามในห้องเรียน ถึงจะตอบได้ข้าพเจ้าก็ไม่กล้าตอบ

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
19. ข้าพเจ้ารู้สึกกลัวโดยไม่รู้ว่าจะกลัวอะไรขีมื่อขี

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
20. ข้าพเจ้าขีบังคับตนเองไม่ขีทำได้

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
21. เวลาขีใจข้าพเจ้ารู้สึกขีใจมาก และเวลาเสีใจ ขีรู้สึกเสีใจมาก

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
22. ข้าพเจ้าไม่ขียอมกล้าทำควมรู้จักับคนขีงไม่เคยรู้จักับมาก่อน

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด

23. บางครั้งข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณจะทำอะไรดีตอนอยู่เสมอ

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
24. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณกลัวว่าคุณแม่หรือครูจะลงโทษ

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
25. บางเวลาข้าพเจ้ารู้สึกอึดอัดกับใครสักคนจะตะโกนออกไปดัง ๆ

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
26. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเพื่อน ๆ ไม่มีใครจะอยากเล่นกับข้าพเจ้าเพราะข้าพเจ้าเล่นนินทาคนอื่นบ่อย ๆ

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
27. ข้าพเจ้ามีความสามารถในการเล่นกีฬา

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
28. เมื่อข้าพเจ้าทำอะไรไม่สำเร็จ ข้าพเจ้ารู้สึกท้อแท้สิ้นหวัง

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
29. ข้าพเจ้าเป็นนักเรียนที่ดีของโรงเรียน

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
30. ข้าพเจ้าเป็นคนคล่องแคล่วว่องไว

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด

31. ข้าพเจ้าเป็นคนชื้ออาย เมื่อเข้าสังคม

 ไม่จริงเลย จริง ไม่ถึงครึ่ง จริง เกินครึ่ง จริงที่สุด
32. ข้าพเจ้าเป็นคนราเริงสนุกสนาน

 ไม่จริงเลย จริง ไม่ถึงครึ่ง จริง เกินครึ่ง จริงที่สุด
33. ข้าพเจ้ารู้สึกว่ตัวเองมีสุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรงดี

 ไม่จริงเลย จริง ไม่ถึงครึ่ง จริง เกินครึ่ง จริงที่สุด
34. ข้าพเจ้าเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้นใหญ่เสมอ

 ไม่จริงเลย จริง ไม่ถึงครึ่ง จริง เกินครึ่ง จริงที่สุด
35. ข้าพเจ้าสามารถท่่าตัว เข้ากับคนทุกประเภทได้

 ไม่จริงเลย จริง ไม่ถึงครึ่ง จริง เกินครึ่ง จริงที่สุด
36. ข้าพเจ้ารู้สึกตัวว่ามีปัญหาค่อกว่่าเพื่อน

 ไม่จริงเลย จริง ไม่ถึงครึ่ง จริง เกินครึ่ง จริงที่สุด
37. ข้าพเจ้ามักจะยอมแพ้เสมอไม่ว่่าเรื่องอะไรก็ตาม

 ไม่จริงเลย จริง ไม่ถึงครึ่ง จริง เกินครึ่ง จริงที่สุด
38. ข้าพเจ้าเป็นคนมีไหวพริบ ปฏิภาณดี

 ไม่จริงเลย จริง ไม่ถึงครึ่ง จริง เกินครึ่ง จริงที่สุด

39. ข้าพเจ้ารู้สึกสนุกสนาน เมื่อสามารถเข้าเหย้าให้เพื่อนโกรธได้

 ไม่จริง เลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
40. บางครั้งข้าพเจ้ารู้สึกเศร้าหมองโดยไม่ทราบสาเหตุ

 ไม่จริง เลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
41. ข้าพเจ้าพอใจที่จะอยู่ตามลำพังห่างไกลจากคนอื่น

 ไม่จริง เลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
42. เพื่อนคิดว่าข้าพเจ้าเหมือน

 ไม่จริง เลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
43. เพื่อนมักทำให้ข้าพเจ้าไม่สบายใจ อยู่เสมอ

 ไม่จริง เลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
44. เพื่อนไม่ยุติธรรมต่อข้าพเจ้า

 ไม่จริง เลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
45. ข้าพเจ้าไม่ชอบเผชิญหน้ากับเพื่อน

 ไม่จริง เลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
46. ข้าพเจ้ามีเรื่องขัดแย้งกับเพื่อนเสมอ

 ไม่จริง เลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด

47. เพื่อนไม่เคยช่วยเหลือน้าพเจ้าเลย

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
48. น้าพเจ้าคิดนิสัยไม่ดีจากเพื่อนของน้าพเจ้า

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
49. น้าพเจ้าไม่เคยนำเรื่องไปปรึกษาหารือหรือขอคำแนะนำจากเพื่อนเลย

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
50. เพื่อนของน้าพเจ้าทำให้การเรียนของน้าพเจ้าไม่ได้ผลเท่าที่ควร

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
51. เพื่อนทำให้น้าพเจ้าอับอายเพื่อนอื่น ๆ เสมอ

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
52. เพื่อนทำให้น้าพเจ้าหมกมุ่นกังวลใจ เสมอ

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
53. เพื่อนไม่เคยสนใจน้าพเจ้าเลย

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
54. โดยปรกติเพื่อน ๆ ไม่เคยเห็นด้วยกับความคิดของน้าพเจ้าเลย

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด

55. ข้าพเจ้าชอบทำงานคนเดียวมากกว่าทำร่วมกับเพื่อน ๆ

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริง เกินครึ่ง จริงที่สุด
56. ข้าพเจ้าไม่เคยรู้สึกสนุกสนานในหมู่เพื่อนฝูงเลย

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริง เกินครึ่ง จริงที่สุด
57. ข้าพเจ้าไม่ต้องการ เป็นมิตรกับ เพื่อนคนไหน ๆ ทั้งนั้น เพราะคิดว่าเขาคงไม่ชอบข้าพเจ้า

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริง เกินครึ่ง จริงที่สุด
58. ครูดูคานหรือทำโทษข้าพเจ้าบ่อย ๆ

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริง เกินครึ่ง จริงที่สุด
59. ครูไม่ยุติธรรมต่อข้าพเจ้า

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริง เกินครึ่ง จริงที่สุด
60. ข้าพเจ้าไม่ชอบกาเผชิญหน้ากับครู

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริง เกินครึ่ง จริงที่สุด
61. ข้าพเจ้ามีเรื่องขัดแย้งกับครูเสมอ

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริง เกินครึ่ง จริงที่สุด
62. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าครูห่างเหินไม่เป็นกันเองกับข้าพเจ้า

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริง เกินครึ่ง จริงที่สุด

63. ข้าพเจ้าเกรงกลัวครูมาก

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
64. ครูไม่สนใจการศึกษาของข้าพเจ้าเลย

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
65. ข้าพเจ้าติดนิสัยไม่ดีจากครูของข้าพเจ้า

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
66. ข้าพเจ้าไม่เคยนำเรื่องไปปรึกษาหารือหรือขอคำแนะนำกับครูเลย

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
67. ครูมักทำให้ข้าพเจ้าไม่สบายใจอยู่เสมอ

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
68. ครูของข้าพเจ้าทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกอับอายเพื่อนฝูง

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
69. ครูชักชวนการติดต่อกับเพื่อนต่างเพศ

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
70. ครูทำให้การเรียนของข้าพเจ้าไม่ไคล่ลเท่าที่ควร

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด

71. ข้าพเจ้าไม่เคยให้ความร่วมมือแก่ครูเลยไม่ว่าในเรื่องใด ๆ

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
72. ครูทำให้ข้าพเจ้าหมกมุ่นกังวลใจเสมอ

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
73. ครูทำให้ข้าพเจ้าไม่อยากอยู่โรงเรียนเพราะไม่มีความสุข

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
74. ครูมักหาเรื่องจับผิดข้าพเจ้าเสมอ

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
75. ครูไม่เคยมองเห็นข้าพเจ้าเป็นสมาชิกสำคัญของห้องเรียนเลย

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด
76. ครูไม่เอาใจใส่ข้าพเจ้าเลย

 ไม่จริงเลย จริงไม่ถึงครึ่ง จริงเกินครึ่ง จริงที่สุด

ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	1.857	20	3.838
2	2.835	21	4.504
3	2.815	22	5.370
4	2.880	23	4.449
5	2.993	24	4.659
6	3.121	25	4.935
7	3.782	26	5.427
8	2.652	27	6.658
9	2.183	28	3.166
10	3.633	29	3.741
11	2.466	30	5.282
12	3.255	31	2.998
13	1.929	32	3.894
14	3.973	33	4.012
15	2.440	34	4.779
16	3.937	35	4.410
17	6.256		
18	6.367		
19	4.764		

ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบสุภาพจิต

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	2.427	20	4.034
2	3.122	21	2.879
3	3.156	22	1.978
4	3.360	23	5.002
5	2.450	24	2.417
6	2.030	25	2.416
7	2.140	26	3.677
8	2.111	27	2.134
9	2.236	28	3.930
10	1.944	29	3.276
11	2.479	30	2.581
12	2.196	31	1.902
13	1.997	32	3.157
14	2.560	33	3.666
15	2.024	34	2.345
16	2.009	35	1.823
17	3.383	36	4.040
18	2.788	37	2.470
19	4.798	38	2.162

ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบสุภาพจิต (ต่อ)

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)
39	3.700	58	2.033
40	3.973	59	2.187
41	3.190	60	3.202
42	2.040	61	2.752
43	4.669	62	2.611
44	3.762	63	2.487
45	3.122	64	3.367
46	4.278	65	2.025
47	2.869	66	3.492
48	2.909	67	2.772
49	2.720	68	2.368
50	3.384	69	2.286
51	3.226	70	2.731
52	3.392	71	2.982
53	3.426	72	3.777
54	3.576	73	2.377
55	2.852	74	2.587
56	2.821	77	3.412
57	3.273	76	2.865

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวละอองทิพย์ ชี้อสกุล พลานุกาต

เกิดวันที่ 27 เดือนกรกฎาคม พุทธศักราช 2501

สถานที่เกิด 148-150 ถ.ศุภกิจ อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา

ที่อยู่ปัจจุบัน 295/3 ถ.ประชาธิปไตย ต.วัดกัลยาณ์ อ.ธนบุรี กทม.

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2521

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสตรีวิทยา กรุงเทพฯ

พ.ศ. 2525

วท.บ. (พยาบาลและนุ่งครรภ์) คณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยเมทริกอล

พ.ศ. 2532

กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2525 - 2531 โรงพยาบาลศิริราช

พ.ศ. 2531 - ปัจจุบัน กองการพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข